

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Exhortationes|| Ad|| Religiosos

Dirckinck, Johann

Coloniæ Agrippinæ, 1704

Exhortationes Præliminares

[urn:nbn:de:hbz:466:1-51834](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-51834)

EXHORTATIONES
PRÆLIMINARES
De Stimulis ac motivis variis,
Regulas observandi.

Exhortatio I. præliminaris

De S. Ignatio, Constitutionum & Regularum Authore,
per Angelum Apocalypticum adumbrato.

T H E M A.

Et vidi alium Angelum fortem, descendentem de caelo.
Apoc. 10. vers. 1.

Quæ fac-
ile abrius
Ordinis
Fundatori
applicari
potest.
Substitu-
endo ex
vita virtu-
tes aut

Anct. Joannes
Evangelistarum
Aquila, mentis
sue oculos in
coeli adyta in-
tendens, admi-
rabili æquè, ac amabili fuit specta-
culo recreatus; quod suis ipse ver-

bis describe: *Et vidi, inquit, alium
Angelum fortem, descendentem de cae-
lo, amictum nube. & iris in capite
ejus: & facies ejus erat ut sol, & pedes
ejus tanquam columna ignis: & habe-
bat in manu sua libellum apertum; &
posuit pedem suum dextrum super
mare; & sinistram autem super terram,*
A & cla-

gesta, de
ex dedi-
catione
nostra
prædicta.

2
 & clamavit voce magna, quemadmodum leo rugit: & cum clamasset, locuta sunt septem tonitrua voces suas. Apoc. 10. Angelus hic Venerabili Bedæ, Richardo & aliis, Christi Domini nostri est symbolum: qui in Incarnatione sua de cælo descendit: & humanitatis nostræ nube amictus, solis instar, sanctitatis suæ radios quaquaeversum diffudit: iridem in capite gerit; quia pacis legatum agit: terræ & mari imperat, proindeque pedem unum terræ, mari alterum tanquam utriusque possessor ac Dominus imponit: librum apertum manu tenet: quia gratiæ & salutis mysteria pandit: rugit instar leonis, quia gehennæ supplicia impiis denuntiat: denique post vocem ejus septena tonitrua sonant, quia Apostoli, velut Boanerges, Evangelium toto orbe prædicant. Quod sanctis Patribus & voluminum Sacrorum Interpretibus, Christi Domini, Regis ac Ducis nostri supremi, (sub cujus Labaro Sacramentum diximus & militamus) in sensu principali, est symbolum; nobis non abs re, S. Ignatii Fundatoris, & Antesignani nostri, Strenui Christi Domini militis, in sensu minus principali, est hieroglyphicum: quod ipsum dictione præsentis per partes, ordine declarabimus; ut Dictatoris & Conditoris legum nostrarum, perspectâ sanctitate ac præstantiâ, pluris easdem æstimemus & exactius observare studeamus.

I.
 S. Ignatius
 Angelus.

I. Et vidi alium Angelum. Si castitas de homine, Angelum facit, ut

S. Bernardus, aliique Patres asserunt, S. Ignatius Angelus extitit: quia rarissimo & excellentissimo castitatis dono refulsit. Postquam enim, primo, à conversione sua, mense irrevocabili sese castitatis voto obstrinxit: & noctu vigilantissimè clarissima beatissima Virginis Mariæ, unâ cum sancto puero Jesu, species objecta est; ex ea mirificè recreatus, tantum vitæ præteritæ tædium cepit, maximeque earum rerum, quæ cum obscena delectatione conjunctæ sunt; ut omnium rerum impudicarum imagines ex animo ejus, effluere omnino viderentur: ut Ribadeneira L. 1. vitæ. c. 2. testatur. Addit Lancicius opusc. 18. c. 8. Ignatium, quamvis indole ferventiore, ac quodammodo ignea esset dotatus, vitamque sæcularem more militari traduxisset; ex eodem tempore, quo voto castitatem firmavit, omni prorsus sensu libidinis caruisse: quod, quàm excellens, rarumque Dei sit donum; etiam virorum sanctissimorum carnis rebellio, vel nivibus extincta, vel urticis, spinisve repressâ, abundè demonstrat. Ex hoc autem, tam flagrante castitatis angelicæ amore, scintillæ istæ ab Ignatio in Societate universam sunt sparsæ; diffusisque ac propagatus ardor quædam eximius & in se & in aliis servandæ ac propugnandæ castimonix, plus ferè, quàm ullius alterius virtutis, ut experientia comprobatur. An non igitur Ignatius, ob insignem ad eodè puritatis prærogativam Angelus merito nuncupatur?

II.

H.
Fortis.

II. *Fortem.* Si officium fortitudinis, ut S. Albertus M. in Paradiso c. 9 tradit, est *firmare intellectum in cognitione Dei & affectum in dilectione Dei & proximi: roborare mentem inter adversa, ne terreatur; & inter prospera ne mulceatur. Item mentem animare, ut semper exerceatur in bonis, & confortare ipsam, ne unquam vincatur in malis.* Quis S. Ignatium fortem fuisse negarit? Etenim quàm præclare omnia ista præstiterit, vita ejus perhibet univèrsa. Quis in Dei cognitione, nec non in Dei, proximique amore magis illo defixus extitit? Quodnam robur mentis ejus, sive in prosperis, sive in adversis fuit? Quid à conversionis primordiis, tota ejus vita, nisi exercitium operum bonorum, & tolerantia fuit malorum? An non in Hispania, ob animarum salutem persecutiones, carceres & vincula, maximo animi sui gaudio sustinuit? nec ullæ tamen tantæ excogitari potuerunt, injuriæ, calumniæ, criminationes, ut mentem ejus à juvandis animis avocarent. Quanta animi fortitudo & magnitudo esse debuit, quâ homo literarum ignarus, in aula & armis educatus, novum Ordinem religiosum molitus est? quod haud absimile prodigium esse videtur, illi, quo Apostolus quispiam idiota, regnum ali-quod aut regiones ad fidem Christi convertit: meditatus nihilominus & aggressus est illud Ignatius, atque ad finem feliciter perduxit: quod admirans religiosissimus & zelosissimus in Hispania Ecclesiastes M. Jo-

annes Avila (qui similes conceptus foverat, sed ad finem à se perduciposse, animum desponderat) se pigmam, Ignatium verò gigantem vocitaba; urpote, qui pondus tantum sublevare valuisset. Angelus igitur fortis fuit Ignatius.

III. *Descendentem de caelo.* Si sa-culo superiore, Germania ignorantia, scelerum colluvie, & Lutheri perfidia fœdata; si Gallia Calvinipeste infecta; si Austria, Hungaria, Angliæ, aliæque regna vitiiis & hæresibus corrupta, veritatem diffiteri noluisent; an non Ignatium tanquam Angelum è caelo lapsum, miseris suis medelam allaturum, pleno ore deprædicasent? Si India, si China & Japonia infidelitatis suæ tenebris involuta: si Ecclesiæ & templi, si academiæ & gymnasia, si Religio-forum asceteria Clericæque collegia, voce prædita fuissent, an non Ignatium tanquam virum de caelo descendentem laudibus summis extulissent? Et nos ipsi ejus Fili, an non meritò ut Genium celestem suspicimus, qui è caelo Constitutiones & regulas nobis attulit, quas magna ex parte non nisi revelatione divinâ addidit, ut videre est apud Lanicium, L. c. & Ribadeneiram L. 5. vitæ c. 1. ubi ipse Patriarcha sanctus, Patri Laynio fatetur, Ordinum Fundatoribus, præcipua religionis suæ capita, revelatione celesti communicari. Ad hæc an non è caelo descendit vitæ ejus militaris in angelicam commutatio? An non è caelo descendit iuvicta ejus fortitudo, quâ contra

III.
De caelo
veniens.

A 2 aërias

aërias potestates, & tenebrarum Principes prevaluit, tum sese in primis è potestate illorum eruendo, tum socios quoque suos ac Filios, & per illos, alios propè infinitos, non tantum ex eorum tyrannide liberando verum etiam sic armando ac instruendo, ut & milites fortissimi, & Duces strenuissimi contra stygias phalanges evaderent? An non è cælo descendit, frequens mentis illustratio, & raptus: præcipue verò extasis illa eximia, in qua, septidui spatio, in cælum, non corpore quidem, sed spiritu raptus fuit: & ex qua tantam sapientie & prudentie lucem, tantam gratiarum, ceterorumque cælestium charismatum affluentiam hausit?

IV.
Nube
amictus.

IV. *Amictum nube.* Nube amictus fuit Ignatius, non in figura, quæ olim Filii Israel ducebantur in deserto, sed in veritate; nube scilicet illa; quæ per istam designabatur, nimirum Spiritu sancto, qui ut nubes lucida in monte Thaboræ, Christum Dominum nostrum obumbravit. Hæc nube divinâ obumbratus simul & illuminatus fuit Ignatius: hæc nubes viam illi monstrabat in dubiis, & in cælestem promissionis terram rectâ deducebat: hæc illum ab omni ventorum, ac tempestatum turbine protegabat, ne per tentationem caderet: hæc ab actu propriarum concupiscentiarum defendebat; ut in medio ignis non aestuaret; hæc in cõstitutionibus scribendis lumen affundebat, ne ad hoc illudve extremum deficeret:

hæc stante, stabat; hæc progrediente pergebat, & ad perfectionis altissimæ fastigium ac metam properabat.

V. *Et iris in capite ejus.* Iris symbolum est rectæ intentionis, uti & reconciliationis ac pacis. An non I. Intentio S. Ignatii purissima extitit, quæ majorem Dei gloriam in corde, ore & opere semper præferbat? quæque in finem Societatis, nunquam non tendebat, ut videlicet, per se suosque, non solum propriam, verum etiam alienam salutem & perfectionem pro viribus procuraret. 2. Iris versicolor signum est fœderis & reconciliationis inter Deum & hominem initæ post diluvium. Quid aliud intendit S. Ignatius, nisi per charitatem, virtutum varietate, tanquam coloribus diversis exornatam, inter Hæreticos reconciliationem cum Ecclesia, inter peccatores pacem cum Deo, non solum significare, verum etiam efficere, idque veritatibus è verbo divino depromptis: *Scriptura Sacra arcus est Ecclesie; ipsa est arcus Domini,* ait S. Gregorius L. 19. moral. c. 18. *de qua ad corda hominum, sicut ferientes fugiunt, sic terrentes sententia veniunt:* unde psalmo 7. dicitur: *arcum suum tetendit, & paravit illum; & in ipso paravit vasu mortis, sagittas suas ardentibus effecit.* Arcum suum namque Dominus tetendit, quia cunctis peccatoribus, per scripturam sacram minas exhibuit. Ardentibus hisce sagittis, S. Ignatius, tum in verbi divini prædicatione; tum in doctrinæ christianæ explanatione, audientium corda feriebat,

V.
Iris
reconciliatus

feriebat, ut eos Deo & Ecclesie reconciliaret. Iris ergo fuit in capite ejus, in ore manūque arcus & sagittæ corda penetrantes.

VI.
Solis in-
star ful-
gens.

VI. *Et facies ejus erat ut sol.* Quoties S. Fundatoris facies & caput eximio quodam fulgore coruscavit? Ejusmodi splendore radiantem vidit Barcinone Isabella Rosella? dum faci plebis immixtus verbi divini prædicationi interest: simili claritate micantem, conspexit Joannes Paschalius, & Domestici, dum in hospitali domo æger decumbit. Romæ verò idem notavit Alexander Perro-nius, P. Oliverius Manaræus & in primis P. Ludovicus Gonzalvus, Minister Domūs Professæ, qui quotiescunq; orantem S. Ignatium in cubiculo adiit, adiit autem sapissimè, cœlesti splendore radiantem, semper observavit: quin & S. Philippus Nerius vir eximie sanctitatis & S. Ignatio perquam familiaris, eâ sanctum Patrem vitæ sanctimonia præditum esse dicere solitus erat, ut animi ejus pulchritudo foris promicaret & in cujus oculis, vultūque coruscantes lucis radios sæpe à se conspectos esse profitebatur. Sol igitur fuit S. Ignatius, cœlesti fulgore radians, & Societatem universam, imò & mundum illuminans.

VII.
Librum
manu
præferens.

VII. *Et habebat in manu sua libellum apertum.* Artificiose pictorum penicillus S. Patriarcham nostrum, manu librum apertum, præferentem delineat, cum epigraphæ: *Constitutiones Societatis JESU.* Et merito quidem ipse enim illas decennio &

quod excurrit, magnâ industriâ & labore conscripsit. Apertus autem est liber, ut omnibus, vocationis gratiam à Deo habentibus pateret. O quàm excellens, quàm admirandus liber! in decem partes distributus, tot cœlestibus luminibus, & apparitionibus, dum scriberetur illustratus! Liber vel ipsorummet Hæreticorum judicio admirabilis, omni prudentiâ humanâ major, ideâque perfectissima ac numeris omnibus absolutâ Reipublica continens. Liber à sanctissimis, doctissimisque viris, ob reconditam in eo divinam sapientiam, ac plenissimam totius christianæ & religiosæ perfectionis doctrinam mirè æstimatus, summè laudatus, & à diversis summis Pontificibus approbatus.

Atque ut reliqua paucis perstringamus, ne justo prolixiores simus.

VIII.
Leonis
instar
rugiens.

VIII. *An non pedes ejuserant tanquam columna ignis:* qui in affectus ardentibus torques erumpebat? qui sive mensæ benediceret, sive ad aram faceret, sive è flosculi aut vermiculi conspectu in Deum ascenderet, totus æstuabat, & ferventissimi charitatis affectibus totus flagrabat? IX. *Terra marique pedes imposuit:* quando viros Apostolicos in longinquis regiones, terra marique ablegavit; & continentem & Insulas, maria & terras suavi Christi jugo subjecit. X. *Instar leonis clamavit & rugiit.* Rugit leo dum vel esuriens escam quærit. Psal. 103. 22. *Catuli leonum, rugientes, & quærentes à Deo escam sibi, vel prædam jam adeptus præ gaudio aut*

ex metu vel ira ne captâ prædâ spoliatur. *Nunquid leo rugiet in saltu nisi habuerit prædâ?* Amos c. 3. 4. O quoties rugiit Angelus noster præ fame & desiderio animarum JESU Christi sanguine pretioso redemptarum? Quoties preces ardentes ad Deum, quoties lacrymas, clamoresque validos emisit? Reportatâ verò prædâ animarum copiosâ, quoties in Dei laudes, & benedictiones erupit? XI. *Et cum clamasset, locuta sunt septem tonitrua voces suas clamante Christo, velut echo, respondere Apostoli: clamante Ignatio per orbem universum insonuere voces sociorum, catechizantium, prædicantium, docentium, in Europa, Asia, Africa & America: In omnem terram exiit sonus eorum.*

Quare, charissimi, abunde conspiciatis Angeli nostri Apocalyplici; sancti, inquam, Ignatii, legum nostrarum Conditoris sanctimoniam & excellentiam, ac proinde, quanto in pretio Librum Constitutionum, ab ipso nobis apertum & porrectum habere debeamus. 1. *Angelus fuit* & angelicam castitatem in libro hoc, nobis æmulandam præscripsit. 2. *Fortis fuit*, & ad magnos labores pro animarum salute exantlandos, regulis suis nos animavit. 3. *De caelo descendit*, ut gratiam vocationis, Librum legum nostrarum, mediâque ad finem præscripta, tanquam de caelo allata complectamur. 4. *Nube ambrata* fuit Spiritus sancti, eâdem nos obumbrari, & in omnibus dirigi cu-

piens. 5. *Iris in capite ejus*, ob purissimam intentionem & hominum reconciliationem, quam utramque in regulis præscripsit. 6. *Facies ejus ut sol splenduit*, sanctimoniz radiis ex animi interiore puritate foras promicantibus; quam si imitabimur, boni exempli & ædificationis radios in proximum diffundemus. 7. *Librum apertum*, manu præfert: qui ut magis magisque nobis aperiat, sequentes exhortationes, veluti toridem expositiones, elucidationes ac declarationes plurimum juvabunt: opus duntaxat est, ut aviditate magnâ librum hunc devoremus, & in succum ac sanguinem nostrum convertamus. 8. *Pedes igneos habuit*, & terra marique imposuit, sicut ad portandum JESU Nomen coram Gentibus & Regibus, terrâ marique prompti, & accincti semper stemus. 9. *A leone*, leunculi rugire, clamare, catechizare, prædicare, docere, animasque ad Deum adducere discamus. 10. *Et tanquam Boanerges ac Filius tonitruû*, æterna mortalibus inculcemus. Quæ si præstiterimus, cum S. Ignatio, Angeli apocalyplici, fortes, cœlestes puri, lucentes, ardentes, terræ marique imperantes, rugientes ac tonantes erimus; atque secundum Libri Constitutionum à S. Parente nobis aperti directionem, & instructionem, propriam, alienamque salutem ac perfectionem mirificè promovebimus.

EXHORTATIO II. PRÆLIMINARIS

De Libro Constitutionum & Regularum ejusque præstantia, tanquam Stimulo secundo easdem observandi.

T H E M A.

Accipe Librum & devora illum. Apoc. 10. 9.

Facile applicabitur
alterius
ordinis
libro regularum.

Sanct. Evangelista Joannes, postquam Angelum illum apocalyptricum conspexisset, librum manu præferentem, de quo exhortatione proximè præcedente, egimus; mox subjungit: *Et audivi vocem de celo loquentem & dicentem: Vade & accipe librum apertum de manu Angeli, stantis supra mare & super terram. Et abii ad Angelum, dicens ei: ut daret mihi librum: & dixit mihi: Accipe librum, & devora illum; & faciet amaricari ventrem tuum; sed in ore tuo erit dulce tanquam mel. Et accipi librum de manu Angeli, & devoravi illum; & erat in ore meo tanquam mel dulce: & cum devorassem eum, amaricatus est venter meus. Apoc. 10. 8. 9. 10.*

Angelus ille, symbolum est

S. Ignatii Fundatoris nostri, ut diximus (quemadmodum & alterius cujuscunque Fundatoris Ordinis, symbolum esse potest) qui tenet manu librum; à se conscriptum, Constitutiones & Regulas nostras complectentem, secundum quas Societas universa dirigitur: & quotquot ad Societatem JESU vocamur, ad hunc librum, suscipiendum, legendum, devorandum invitamur: tanquam si S. Patriarcha nobis insulurraret: *Accipe librum & devora illum.* Accipimus illum, dum in primis exercitiis, quæ Tyrocinium ingressi, obimus, librum regularum obtinemus, illum legimus, & quodammodo comedimus; videturque primâ fronte tanquam mel dulcis; at postmodum ad praxin venientes, experimur nonnunquam difficultatem,

Decla-

Declarabimus igitur presenti exhortatione, quomodo hunc librum accipere, devorare & amaritiam occurrentem superare debeamus; ut ejus dulcedinem degustemus, ejusque contenta cum jucunditate in praxin redigamus.

I.
Acceptio
tio libri
regulati.

I. *Accipe librum.* Liber quem S. Joannes accipere jussus est, fuit Apocalypsis, plurima mysteria, documenta, revelationes, aliæque admiranda continens. Liber quem quisque nostrum Societatem ingrediens, de manu S. Ignatii, à Deo, accipere jubetur est Liber Constitutionum & Regularum nostrarum; tanquam si cuilibet per inspirationem diceret: *Vade & accipe librum apertum de manu Angeli* l. c. *Vade, ne moreris, & accipe librum*, multis aliis, licet te longè dignioribus, clausum, tibi verò ex infinita mea misericordia apertum, de manu Angeli, sancti scilicet Ignatii, neque enim alius liber, aliæve regula, tibi aptior est & convenientior. *Vade Extra*, inquit, *Commentarius*, ejus igitur & accipe, tanquam donum & cimelium præstantissimum, ab æterno tibi præparatum; ut ad salutem æternam, magnamque in cælo gloriam te perducatur. Atque ut promptius, alacriusque eum accipies, juverit te nosse ejus præstantiam.

Liber hic Constitutionum, ut conscriberetur, prima S. Ignatii & Societatis ejus cura fuit; ut eo Societas tota dirigeretur: hoc in prima formula, seu regula, Paulo III. Pontifici Maximo oblata, ut facere ejus auctoritate liceret, postularunt:

hoc deinde, confirmatà ab eodem Christi Vicario, Societate, & ipso Ignatio, Præposito ab iis electo, fieri quamprimum voluerunt: huic libro conscribendo S. Pater decennio toto & ultra incubuit; idque egit magno, non solum humanæ prudentiæ, sed divinæ potissimum sapientiæ lumine, nec sine eximiiis instinctibus, inspirationibus & illustrationibus Spiritus sancti, ut Bullæ Pontificum Summorum atestantur.

R. P. Petrus Ribadeneira, S. Ignatio familiaris, qui vitam ejus concinnavit, & juramento binis vicibus interposito, semel coram Camillo Patriarcha Alexandrino Anno 1595, ac deinde coram Archiepiscopo Toletano & Episcopo Trojano Anno 1606, testatus est, se nescire, quod, in vita S. Ignatii à se exarata, aliquid reperitur falsi. Hic L. 4. vitæ c. 2. ea refert, quæ maximopere Libri Constitutionum Authorem, ipsiusque Codicem commendant, *Commentarius*, inquit, *ipsum manu scriptus, in arcula quadam, post ejus mortem reperiens, in quem dum constitutiones scriberet, assidue Dei beneficia, illustrationesque referebat.* In eo videre est (pergit idem) quam incensa & accurata oratio; quanta lacrymarum & consolationis magnitudo redundaret etiam in corpus; & vox intercluso spiritu hæreret, ac dari non posset, & totius corporis venæ sensibilibiter moverentur. Illic cernitur, quam assidue ejus mens, atque eximiiis de sanctissimæ

sanctissima Trinitate illustrationibus impleatur; de divina essentia, de processione, de proprietate Divinarum Personarum, & operatione, deque sacratissimo illo mysterio, tum occultis intelligentiis, tum externis doceret imaginibus. Neque verò breves illæ erant, aut fugaces, sed proluxæ interdum ac diuturnæ, & quæ in cubiculo, in mensa, domi, foris illum comitarentur, & sui magnitudinis actu, quodammodo absorberent. Ita ille.

Quid verò ex his concludemus, charissimi, nisi illud, quod mox subiungit Ribadeueira: *Ut intelligamus, quo loco constitutiones nostras habere, quâ veneratione suscipere, quo studio, curâque observare debeamus. Accipe, ergo Librum, & tanquam donum prorsus singulare, magno in precio habe; aspice illum non tanquam humanâ industriâ compositum; sed tanquam Spiritu Sancto inspirante conscriptum; documentis salvatibus, & sublimibus vitæ perfectioris principiis refertum; & pro viribus his vitam morisque tuos stude confirmare.*

II.
Libri de-
voratio.

II. *Et devora illum.* Apoc. 10. Quod præscriptum fuit S. Joanni: *Devora illum;* id est avidè illum lege, & perspice, eumque inventæ memoriæ reconde. & eum ruminare & per partes expendere, atque in praxin redigere valeas. Idem de Libro Constitutionum & regularum cuiuslibet de Societate dicitur: *Devora illum;* lege, manda memoriæ, intelligere ac penetrare satage: intellectus

enim, est quasi os animæ, dentes sunt indagines & scrutinia veritatis, per quæ veritas patet, & cognoscitur, ac deinde in ventrem, id est in cellam memoriæ trajicitur & reconditur: ut vitam nostram, omnisque actiones dirigat, atque ad perfectionem præfixam perducatur. O si libri hujus admirandi excellentiam, utilitatem, ac jucunditatem perspiceremus, quantâ cum aviditate devorarem.

Si librum doctum, doctrinamque desideres, devora hunc librum, in quo subtilissima Theologia placita reperies. Si Sapientiam optes, devora illum; eam enim continet sapientiam, quam vel sapientissimi stupeant: authoremque habet S. Ignatium quem S. Franciscus Xaverius, *hominem sapientissimum, donis a Deo singularibus exornatum, Deo plenum nuncupat.* L. I. Epist. nov. Epist. 1. Si virtutem, si perfectionem, si sanctimoniam cupias, excellentissimas virtutes, & sublimissimos perfectionis & sanctitatis apices in eo invenies; solum, devora illum: & invenies: si etiam, novarum avidus existas; devora illum; & multa nova, aliisque Ordinibus inusitata, ac nunquam in ulla religione audita reperies: qualia sunt de diversis gradibus, de dimissione & liberatione à votis, &c. & hujusmodi plura, quorum ultra sexaginta puncta enumerat R. P. Nicolaus Lancicius Opusc. 17. c. 7. Si discretionem velis devora illum, & admirandam in eo discretionem & moderationem pro omniregimine & gubernatione perspicies.

B Quare

Quare ab hac devoratione libri regularum, nemo se immunem existimet; omnibus enim S. Ignatii Filii devorandus est, omnibus tanquam via dux, tanquam consiliarius adhibendus ut, ducat, instruat, & dirigat. Superior devoret, ut gubernare discat: subditus devoret, ut obedire sciat: Professus devoret, ut doctrinâ & virtute eccellente fulgeat: Non professus devoret, ut functionibus proximo proficuis se occupet. Scholasticus devoret, ut discere & docere nōrit. Coadjutor devoret, ut Martha munus acquiescat, iisdemque cum omni diligentia incumbat. Denique Tyro librum regularum devoret; ut vita bene religiosa solida fundamenta in Tyrocinio jactat. Ea de causa Tyrones indies non nihil ex regulis memoria mandant, toties de iis exhortationes auscultant, toties in collationibus, seu conferentiis ut vocant, de iis tractant: ut clarius explicentur, declarantur & intelligantur, exactiusque observentur. Devora igitur charissime, & memoria bene imprime hunc librum: & quod Petrus Blefensis de scriptura sacra loquitur; regulis ex ea depromptis, aut in ea fundatis applica: *Discurrere*, inquit, *Scripturarum*, (Regularum) *amantissimos campos, lege tanquam apes, & reconde in alveola memoria, suavissimi odoris flores, castitatis liliam, olivam charitatis, patientiam rosam, usus spiritualium charismatum.* L. 3. Epist. 12.

III.
Ejus. ma-
nudo.

III. *Et faciet amaricari ventrem* *inimicum*, ait S. Joanni Angelus, de

Apocalypsi: sensus autem est: Apocalypsis hæc, seu revelatio, & prænortio futurorum sub Antichristo, in ore tuo, id est, primâ facie & primo gustu, erat tibi dulcis, mentemque pascet & oblectabit; quia erit mira, nova, arcana, & divina cognitio ac prophetia; sed ubi cœperis ruminare calamitates, persecutiones Ecclesie, defectionem fidelium, & multitudinem reproborum, amarorem senties. Quod & ipsi evenit: ait enim: *Et cum devorarem, amaricatus est venter meus.* L. c. id est intimè in animo & mente mea indolui, atque ingemui.

Simile quid accidit Tyronibus religiosi, librum regularum, primâ vice legentibus; quando eis omnia, quæ legunt, tanquam nova, rara, arcana, & ad perfectionem accommodata videntur, atque dulcescunt. *Erat in ore meo, tanquam mel dulce.* Sic dulcis videtur paupertas, omnibus curis libera, dulcis castitas, angelica, dulcis charitas & dilectio fraternæ, dulcis oratio, dulcis spiritualis conversatio & sermocinatio; aliæque omnia. At cùm postmodum devenitur ad praxin paupertatis, castitatis, obedientiæ, humilitatis, mortificationis, temperantiæ, laboris, missionis, devotionis, non raro amaror succedit: videnturque regulæ nostræ non absteriles esse pilulis medicis, quæ foris deaurata, vel saccharata, aut cinnamomo resperfa, deglutiantur cum suavitate; sed cùm in ventre dissolvuntur, ob aloem, myrrham, aliæque amara, quæ continent, amaricant

veu-

ventrem, & torminibus eum quasi dilacerant. *Verbum Dei*, ait D. Thomas, *dulce est rationis; sed amarum sensualitati*: sic quoque regulæ nostræ, ex verbo Dei & doctrina Christi desumptæ, dulces sunt rationi, quæcum conveniunt; & spiritus profectum, æternæque præmia pariunt: sed amara sunt sensualitati. Sed hæc strenuè abneganda, est & suppressenda: quod si fiat, per frequentes actus, acquiritur habitus virtutis, omnia facilitans & dulcorans.

IV.
Eiuidem
dulcedo.

IV. *Sed in ore tuo erit tanquam mel dulce.* Verè hoc ipsum experiuntur religiosi ferventes, & ex virtutum habitu omnia sua exercitia obeuntes: illis enim regularum liber & regulæ ipsæ, earumque praxis instar mellis est dulcis & amœna; adeoque illis aptare possumus, quod S. Bernardus serm. 67. in Cant. Dei sermonibus & eloquiis attribuit; dum ea epulis sapidis melleisque comparat: *quæ triplici emineant, ut ipse ait, gratiâ; quod nempe sint, delitiosa ad saporem, solida ad nutrimentum, efficacia ad medicinam: quoniam & ex eo quod suaviter sonant, affectum mulceant; & de sensuum ubertate mentem impingunt ac nutriant; & de altitudine mysteriorum, dum intellectum simul & exerceant & terrent, miro modo, tumorem sanent instantis scientiæ. Eadem triplici gratiâ seu virtute, an non pollent quoque regulæ nostræ? quàm gratum saporem ac dulcedinem eas amantibus pariunt? quod perfectiōnis ac spiritus nutrimentum adferunt? quàm efficacem, peccato-*

rum vulneribus, & vitæ antea actibus morbis medicinam conficiunt? Tam suaves ex iis, fructus legimus, ut eas meritò, (quemadmodum S. Hieronymus Epist. 4. ad Rusticum scripturam divinam) pomario comparemus: & ejus verbis testemur: *ut ex eo quisque varia poma decerpas, his utatur deliciis, & harum complexu fruatur.*

Quis autem hæcce delicias, has melleas voluptates, nisi expertus sit, & ex ipsa regularum accurata observatione degustârit, mente concipiat, aut verbis exprimat? Quis non exclamet: *Quàm dulcia faucibus meis eloquia tua, super mel ori meo!* Psal. 118. Quàm dulcia faucibus meis eloquia tua, ô S. Ignati! Quàm dulces regulæ de paupertate quæ si observentur, supra terrena nos elevant; curas, anxietates, sollicitudines auferunt, nihil quidem habentes; sed omnia possidentes efficiunt; centuplum reddunt in tempore hoc, & in futuro vitam æternam promittunt! Quàm dulces regulæ de castitate? quæ jucundos, hilares, ab uxoriis amoribus, ac prolium molestias immunes, Angelis similes reddunt; & cum S. Ephrem nos exclamare præ gaudio cogunt: *O castitas, quæ mundus ei corde, & dulci guttore, hilarique aspectu! O castitas, portus tranquillus, in summa pace & securitate constitutus! O castitas, quæ cor te possidentibus laificas, & animam ad celestia alas adjungis! O castitas, quæ spirituale gaudium paris & mororem auferis! O castitas, quæ instar rosæ in medio cordis*

dis efflorescis! Serm. de cast. Quàm dulces & super mel amabiles sunt regulæ de obedientia? quæ plurimis molestiis & angoribus, in negotiis suscipiendis vel omittendis in omni penè re & in omni tempore nos liberat: quæ nos in manu Dei o. m. collocat: *qui est Pater misericordiarum, & Deus totius consolationis.* 2. Corinth. 1. Ejusq; paternis brachiis, gestandos, regendos ac fovendos committit: quàm dulces & super mel jucunda regulæ de temperantia, morbos & gravedinem tollente, corporis & mentis sanitatem, alacritatemque conservante? Quàm dulces regulæ de oratione & familiaritate cum Deo, cor latificante & spiritualibus consolationibus replente? *Latificabo eos in domo orationis meæ.* Isaie 56. 7. de quo rectè S. Bernardus serm. 18. in Cant. *Orando bibitur vinum latificans cor hominis, vinum spiritus quod inebriat; & carnalium voluptatum inducit oblivionem.* Et S. Augustinus in Psal. 127. *Dulciores sunt lacrymæ orantium, quàm gaudia theatrorum.* Similia de aliis regulis interpretare.

Quapropter, Charissimi, cum Librum Constitutionum & regularum, ex eo desumptarum, de manu S. Patriarchæ nostri, tanquam Angelî apocalyplici, jam volentes, libentisque acceperitis. 1. Mordicus illum retinete, & nunquam dimitte; sed potiùs sancto Fundatori, pro tam eximio munere, grates summas referte, & Spiritum Sau-

ctum, qui illum, Constitutiones ac regulas exarantem direxit, cælesti luminæ complevit, visionibusque admirandis collustravit, pro viribus laudate: 2. Librum istum, tam sublimia, tam perfecta, tam sancta, tam rara, inuitata atque ab aliorum Ordinum consuetudine aliena continentem, non solum retinete; sed etiam summo in pretio habete. nec unquam vilipendendum existimate; imò & devorate; id est, ut diximus, comedite & in ventre memoriæ recondite, ut eum meliùs ruminare, expendere, intelligere, & in praxin redigere valeatis; cælestemque ex eo doctrinam, sapientiam, ac perfectiorem hauriatis. 3. Faciet quidem liber iste initio nonnihil amaricari ventrem vestrum; sentietis fortasse, in paupertate difficultatem nonnullam, adueti mundi deliciis; in castitate, fortè innutriti vitis; in obedientia, abusi libertate & voluntatibus propriis; sed usu, exercitiisque assiduo, omnem paulatim difficultatè nullo negotio, superabitis. 4. Quin & appromitto, eum super mel dulcem vobis evasurum: ita ut dulcis & mellea paupertas, mellea castitas, mellea obedientia, mellea temperantia, mellea oratio, & cuncta exercitatio (utpote, cum tanta pace, serenitate, tranquillitate, animi lætitia, & æternitatis felicitis spe, conjuncta) mellea vobis esse videatur. *O quàm dulcia faucibus meis eloquia tua! super mel ori meo! Quàm magna dulcedo, quam abscondisti iumentibus*

vel Psal. 30. *For exultationis & salustis in tabernaculis iustorum.* Psal. 117. *Inebriabuntur ab ubertate Domini.* Psal. 35. *Mustua, & torrente voluptatis potabis eos.*

EXHORTATIO III. PRÆLIMINARIS.

De tertio Stimulo observandi regulam; quia est

Pharus nostra, mundi tenebras discutiens.

T H E M A.

Mandatum Domini lucerna & lex, lux. Proverb. 6. 23.

Hæc & sequentes præliminares in investitis & professionibus servare poterunt.

Uid est mundus, nisi mare magnum & spatiosum; modò tranquillum & ad navigandum invitans; modò à ventis concitatum, & fluctibus omnia involvens? Quid est mundus nisi mare tumidum per superbiam, lividum per invidiam, fervidum per iracundiam, profundum per avaritiam, inquietum per acediam, spumofum per luxuriam, absorbens per gulam & gastrimargiam? In hoc mari inter fluctus & procellas, inter syrtas & charybdes, navigamus mortales; quemadmodum Job de se dixit

cap. 9. *Dies mei pertransierunt tanquam naves.* At quo navigamus? duplex est portus, alter felicitatis perpetuæ; alter damnationis æternæ; & pro dolor magna mortalium pars ad scopulos & scyllas allisa, miserè naufragium facit; eò quod in tenebris naviget sine pharo, sine lucerna, sine luce: habent quidem lucernam & lucem Decalogi: *Mandatum enim Domini lucerna & lex, lux:* Proverb. 6. 23. Sed à ventorum turbine, à tentationum flatibus, lucerna illa facile extinguitur, & lux obtenebratur. Ne verò id Religiosis accidat, alteram lucem, lucernam & pharum obtinent, nimirum regulam suam. In Insula Pharo turris erat, in petra locata, ab Insula,

B 3

fula, cognominæ Phari nomen sortita, à Philadelpho Ptolomæo Rege, Softrati Cnidii architecti operâ, exstructa; quæ mari circumluebatur; & in qua noctu accensa faces, navigantium cursum dirigebant.

Pharos nostra, regula nostra est, hæc tenebras mundi discurit, hæc scopulos & voragine ostendit; hæc prospere navigationem nostram in portum felicis æternitatis dirigit. Quod ditione præsentente declarabimus.

Vastissimum mundi mare septenos numerat scopulos famosos, renebricosos æque ac periculosos; septena scilicet crimina capitalia; in quæ naves innumera, cæco impetu impactæ, diffiliunt. Ex his

I.
Mundi
scopulus
superbia,

I. Primus scopulus est superbia; Vera scylla adedò nautis periculosa. *Scylla* ait Seneca Epist. 80. est saxum terribile navigantibus. Superbia mons & scylla obscura est, radios veri solis à corde prohibens; in qua Angelus sideribus clarior obtenebratus est. De quo S. Bernardus serm. 4. de Ascens. ait: *Nanne hic est mons, in quem Angelus ascendit, & Diabolus factus est.* Quotquot hunc scopulum amant, in tenebris navigant, in quos cadit illud S. Gregorii L. 32. Moral. c. 8. *Tantò à luce Dei longe sunt, quanto humiles non sunt.* O quot in obscuro mundi Oceano, ad hoc saxum naves allisère? *Superbia* ait Innocentius Pontifex de vilit. conèit. hum. *Prostravit Goliath, suspendit Aman, interfecit Nicanorem, peremit Antiochum, Pharaonem sub-*

mersit, & Sennacherib interemisit; præter innumeros alios

Optatis Charissimi, cymbam vestram in hunc scopulum non impingi? Pharos vestra, regula vestra lucem præferat ut videatis viam, quæ hanc scyllam declinetis. Regula præsertim 9. 10. 11. 12. 13. summani illuminabit & docebit: proprios defectus superiori aperire; errores, à sociis detegendos, libenter auscultare; mundo fastuoso contraria eligere; officia humilia promptè exercere; insurgentes & sese invicem collidentes tentationum superbiæ fluctus, assiduâ mortificatione retundere. Quæ si præstiteritis, nullo negotio superbiæ scyllam evadetis.

II. Secundus scopulus, in mari mundi procelloso & caliginoso navigantibus, obvians est Luxuria: quæ est insatiabilis illa charybdis, ad quam tot naves, tot animarum miliones alliduntur, naufragantur & fluctibus hauriuntur. De charybdi illa naturali, canit Virgilius Æneid. 3. *Dextrum Scylla latus, levum implacata Charybdis,* occupat & Ovidius: *Evomit epotas sæva Charybdis aquas.* Id est mare ibidem contrariis fluctuum curribus collidit aquas, & rapta quæque absorbet ac rejicit: *Dextrum scylla latus:* per has mundani, medias, navigant: & non raro accidit, ut incidat in scyllam cupiens vitare charybdim. O quot mortales rapacissima Libidinis charybdis absorbet & rejicit, non vivos sed mortuos! favè S. Remigius Remensis Episcopus in epist. ad Rom.

II.
Luxuria.

Rom. c. 1. de hac voragine afferere non dubitavit: *Demptis parvulis, ex adultis, propter carnis visum, pauci salvantur.* Excœcat enim mentem, ac tenebris ita involvit, ut fovea suæ profundum, animæque periculum non cernant. Hac charybdis totum propè humanum genus in cataclysmi voragine pertraxit & absorbit. Hac charybdis, Pentapolim, civitates florentes; sed libidine fedâ excœcatas, ex igne sulphureo temporalis in ejusdem ignis & sulphuris abyssum æternam dejecit. Hac à condito mundo, ad hæc usque tempora, tot animarum myriadas vorticibus & fluctibus hauserit.

Quæ verò ratione, Dilectissimi, charybdim hanc declinabitis? Pharos nostra, regula nostra viam monstrabit. regula 29. de solerti sensum custodiâ. regula 48. de castigatione corporis & poenitentia. regula 28. De servanda castitate angelica. Harum ductum & lucem si sequemini, charybdim illam periculosissimam, abyssum illam profundissimam, ut vel ipsâ experienciâ didicistis hæcenus, per gratiam Dei haud difficulter evadetis.

III. Scopulus tertius in quem frequens mundanorum cymbæ impa-
 Avaritia. cta naufragium patiuntur, est *avaritia*, syrtis admodum periculosa. In mari lybico, ex ea parte, quâ Africam propriè dictam allat, syrtis seu sinus est, perquam periculosus, navigantibus mille creans discrimina, eod quod vadus sit, & arenæ cumulos vehat, in quos naves infixæ hæreant,

& pereant. In syrtes hujusmodi impingunt avari; cum enim cupiditate nimia oculi eorum velentur, & excœcentur, cœco impetu, in syrtes infernales ruunt. Si enim modicum arenæ aut pulveris terreni, visum oculi corporalis impediatur; quid mirum, si visus cordis, magno terræ albæ ac flavæ cumulo, inordinate amato, obscuretur? Si Tobias calidis stercoreibus hirundinis est excœcatus; quid mirum, si ardens amor temporalium, quæ Apostolus stercorea nuncupat, oculos cordis excœcent? Unde Salvator cœcum à nativitate illuminaturus Joan. 9. *Lutum posuit super oculos ejus:* Insinuans causam cœcitatæ spiritualis, esse lutum divitiarum. Hoc igitur lutum excœcat, hoc stercore maculat, hæc arena, hic limus, hæc syrtis vadosa navigantes innumeros detinet, perdit, atque à littore æternitatis felicitatis abstinet & repellit.

Ut navicula veltra, Charissimi, in has syrtes & vada non incidat; quis iter tutum ostendet? Pharos nostra, regula nostra, lucem præbebit, quæ vilitatem divitiarum detegat; radios emitteret, quibus cymbam vestram periculis eximat. Sic Regula 24. de tenera dilectione paupertatis. regula 25. de ratione paupertatis. regula 26. de usu paupertatis. Aliæque de omnium terrenorum, exemplo Christi Domini, contemptu & abrenuntiatione, securo ducenti nere: quarum ductum si secuti fueritis, longè à syrtribus, earumque periculis distabit.

IV. Quar-

IV.
Gula.

IV. Quartus scopulus, in mari germanico, magis periculosus, est *Gula, crapula, ebrietas*: de quibus iure Poëta quispiam cecinerit: *Ingentes scopulos, acroceraunia*: non sine ingenti voragine & abyſſo, in quam mortales innumeri cupiditate plus quam brutali, excæcati devolvuntur. Quis enim nesciat, oculos cordis, non minus atque oculos corporis, gravari & hebetari, crapulâ & ebrietate? *Cui enim suffusio oculorum: nonne his qui morantur in vino & student calicibus epotandis? fumositates namque è nimio cibo potuq; exurgentes visum spiritualem impediunt, obtrebrant, & insaniam, furoremque inducunt. Teste Oſea c. 7. Ceperunt furere Principes à vino. Et quid est ebrietas nisi insania voluntaria?*

Sed quis rursus, Dilectissimi, oculos vestros aperiet? quis fumos & fumositates dissipabit? quis insaniam arcebit? quis cursum diriget, ne ratis vestra in hanc rupem illidatur, aut in hanc præcipitetur voragine? Pharos nostra, regula nostra, si exactè servetur, iter tutum præbebit: præsertim regula 25. de victu paupere. Regula 30. de temperantia & frugali refectione: quibus jungenda regula ex libello Exercitiorum S. P. Ignatii, de cibi, potusque moderamine: ex his abundè illuminabimini, huius vitii tenebras discutietis, ab hoc scopulo procul recedetis, atque ad hanc voragine inſatiabilem, haudquaquam appropinquabitis.

V.
Ira.

V. Quintus scopulus est ira & odium, à quibus navigantibus tenebræ injiciuntur: *Turbatus est*, inquit David, à *furere oculus meus. Psalm. 6. Et Job. c. 17. Caligavit ad indignationem oculus meus.* Impedit ira animum ne possit cernere verum. Quid igitur mirum, si cæcipientes impingant, in voragine & scopulum, qualem in libro de mundo subterraneo, Athanasius Kircherus refert reperiri in mari siculo, qui monstra marina acutis dentibus armata nutriat? O quot monstra hic scopulus, quot belluas hæc vorago pascit? Averſionem, rancorem, vindictam, læsionem, mordacitatem, murmurationem, distractionem &c. Quæ omnia parit iræ cæcitas. quemadmodum Egyptii, propter tenebras iræ ac odii, improbi homines Fratres suos non vident; sed perinde ac si hostes essent, aspiciunt. Fratres Joseph Gen. 37. tenebris odii excæcati Fratrem suum non viderunt, illum perinde ac si frater non esset, sed hostis; in cisternam miserunt & tandem vendiderunt. Odium, sic Caini mentem obscuravit, ut Fratrem suum Abelem neci dederit. Odium sic Satilis oculos caligine opplevit, ut Davidis egregiam virtutem, meritæque non viderit, eique mortem asserre conatus fuerit.

Quo autem medio tam horrendas tenebras propulſabimus? S. Fundator noster, nihil in particulari de ira præscripsit; nec mirum, cum omnem

omnem etiam impatientiam à Societate proferipserit. 3. p. Const. c. t. §. 4. Remedia tamen generalia Pharos nostra suppeditat: dum præscribit contraria contrariis curanda, judiciorum diversitatem cavendam, unionem animorum & charitatem fraternam studiosissimè conservandam &c. Quæ si præstiterimus, hunc scopulum, cum voragine & monstris marinis in ea latentibus, feliciter devitabimus.

VI.
Invidia.

VI. Sextus scopulus est vorago latissima, est à Diabolo primùm aperta; nam *Invidia Diaboli mors introivit in orbem.* Sap. 2. 24. ut verè dixerit, quicumque dixit. Invidia in cælo concepta (per Luciferum) in aulis nata (hinc enim ars prima Regum est posse invidiam pati) in monasteriis educata (ubi maxima est occasio invidendi ob bona & dona spiritualia) in Xenodochiis mortua. Tam verò lata est hæc vorago: ut Diabolus fiduciam habeat, quod Jordanis in suat in os ejus, id est, sperat se omnes Christianos baptizatos (qui per Jordanem intelliguntur, in quo cœpit Baptismus Christi) artibus suis absorpturum. Denique tenebrosa est isthæc vorago: quæ excœcavit Judæos: *Excœcavit eos malitia eorum:* ut Christum mundi Redemptorem morti traderent. *Mens invidium de bono alieno affigitur, quasi de radio Solis obscuratur,* ait S. Greg. ser. 62. in Cant. & subdit. *Dies boni operis in proximo lucet exterius; sed quasi in nocte palpant invidi, qui livore cœci, aliqua qua reprehendant, invenire satagunt.* Ipsi sunt ut noctuæ, bonorum operum

lucem odientes, & opera tenebrosa amantes.

Sed ad Pharum confugite, regulam ducem sequimini, scilicet de fraterna charitate, de animi demissione, de solidarum virtutum prosecutione, & in barathrum hoc tenebrosum minimè incidetis.

VII. Septimus denique scopulus est Acedia, & torpor in Divino servitio ac virtutum studio. Et hæc rupes tenebrosam adjacens habet barathrum: Acedia enim quasi dormire facit hominem & oculos claudit: unde dicitur: *Usque quo piger dormies? pigredo immittit soporem, ex sopore lapsus sequitur in abyllum.* Hinc S. Bernardus serm. 65 in cant. *Hoc frigus si semel invaserit animam, subit quidam animi rigor, spiritus extinguatur, defervescit novitius fervor, & præsumitur ille temerarius saltus, de excelsis in abyllum, de cælo in cœnum, de paradiso in infernum.*

VII.
Acedia.

Istud autem periculum ut evadamus, quid consilii? Pharum rursus nostram sequamur. Regulam 12. de mortificatione. Regulam 15. de constanti studio perfectionis. Item Regulam de zelo animarum, de otii fuga, de temporis & rerum spiritualium cura: denique ut nunquam in via perfectionis stemus; sed semper, etiam flumine adverso, ascendamus. In hoc quippe mundo, ait S. Gregorius 3. past. l. 35. *Anima quasi more navis est contra situm fluminis descendens: que uno loco nequaquam stare permittitur, quia ad ima relabitur, nisi ad summa conetur.*

Quocirca, Charissimi, cum nobis per procellosum & obscurum mare ad

C portum

portum æternitatis sit navigandum :
 totque scopuli & voragine, ut de si-
 renibus & piratis nihil dicam, occur-
 rant : quid agendum sit, ut pericula
 deviteas naufragii, intellexistis. Pha-
 nus nostra, regula nostra est, hæc tene-
 bras dissipabit, hæc scopulos mon-

strabit, hæc voragine deteget. Hujus
 lumine, scyllam superbia, charybdim
 luxuria, syrtem avaritia, acroceraunia
 gula, rupem ira, abyssum invidia, &
 accidia barathrum : curso felici decli-
 nabitis, litusque ætæternitatis beatissi-
 ma prosperè attingetis.

EXHORTATIO IV. PRÆLIMINARIS

De quarto Stimulo observandi regulam ; quia est nobis
 Columna nubis per diem, & columna ignis
 per noctem.

T H E M A.

*Dominus præcedebat eos, ad ostendendam viam, per diem in co-
 lumna nubis, & per noctem in columna ignis. Exodi 13 21.*

QUæ ad modum
 admiranda Numinis
 supremi providen-
 tia, non solum Israe-
 liticum populum
 miris modis ex Æ-
 gyptiaca tervitate eduxit ; verum et-
 iam postmodum in toto 40. annorum
 itinere, proficiscentes deduxit & præ-
 cessit, per diem in columna nubis, &
 in columna ignis per noctem : ita ea-
 dem amabilissima Domini Dei nostri

providentia, nos non solum ex Ægyp-
 tiacis mundi tenebris extraxit, & in
 religionis desertum introduxit ; verum
 etiam sub cura Moderatorum (qui no-
 bis, Moyse, Aaronis & seniorum vices
 obeunt) deinceps constanter nos de-
 duxit per viam perfectionis ; regulam
 nobis offerendo, quæ unus columnæ
 nubis & ignis suppleat. Regula enim
 Ordini nostro pro Columna est, ob sta-
 bilitatem, quæ nos dirigit, & ob sta-
 bilitatem, quæ nos fulcit : *Nubes est,*
 ut

ut nos obumbret & protegat : *Ignis* est, ut tenebras pellat, & suo nos splendore illuminet.

Hujus igitur columnæ & regulæ officia parallela, ac proprietates expendamus, ut iis permoti, eam sedulitate majori subsequamur.

I.
Regulæ
columnæ
viam mō-
strat.

I. Columna nubis & ignis Israeliam ostendit, ut sciret, quā eundem esset, ne per avia & devia, per saxa & præcipitia in deserto aberraret, donec terram promissionis attingeret. Licet enim via communis ex Ægypto in Chanaan, trita esset, & vulgò cognita: nemo tamen eam viam noverat, quā Deus Hebræos per deserta Arabia volebat deducere, in qua, ob arenas ventorum flatibus agitata, vix obliterabantur. Columna Regulæ nostræ an non similia nobis præstat? Hæc nobis Christo tanquam Josue cœlesti Duce, per vitæ hujus salebras & tenebras viam monstrat, hæc nos, ne erremus, quasi manuducit: & quamvis via in cœlum nota sit; passionibus tamen & vitiis, mentem caligine involventibus, regula planè nobis necessaria est, ne aberremus, & sive ad dexteram, sive ad sinistram declinemus. Quantum igitur, Divina Boniguitas nobis præstitit beneficium, dum ejusmodi columnam, in viâ vitæque nostræ ducem concessit?

II.
Ordinem
dici præ-
scribit.

II. Columna nubis & ignis jam movebatur, jam quiescebat, cum autem movebatur, movebant se quoque castra Hebræorum, cum quiescebat & incubabat tabernaculo, quiescebant & castra. Verbo erat illis instar horologii, tempus ordinate partientis, &

vicissitudinem motûs & quietis indicant. Simili modo regulæ nostræ columna, tempus quietis & motûs, laboris & vacationis, silentii & loquendi, orandi & studendi, nobis insinuat; non secus ac in choro musico Præfatus tactum dat, quo dato sonat aut pausat musica. Hæc diei rotius ordinem præscribit, omni religiofæ familiæ, omnino necessarium; ut præclare docet S. Laurentius Justinianus L. de Discip. cap. 10. *Singuli, inquit, Deo famulantes studeant proprias interioris & exterioris hominis loco & tempore, dirigere actiones: ne anteponenda postponant, & agenda prætereant. Maximi proculdubio periculosa res est, prout suggerit animus, velle agere. Propterea cunctis consulendum est, ut taliter unumquodque disponant opus, quatenus qualibet hora propriam habeat actionem. Sciant quando orationi, quando lectioni, quando operi manuum incumbendum sit, ne ex acedia spiritu, tempus suum inaniter consumant.* Sequamur ergo columnæ nostræ ductum, & nec laboribus fatigabimur, nec radio frangemur, nec exercitiis minorabimur.

III.
Omnes
dirigit.

III. Columna ignis & nubis erat longa, lata & crassa instar magnæ turris, ut à tantis castris ubilibet conspici posset, nimirum à tricenis millibus hominum quæ, ut inquit Pererius, facile decem miliarium Italicorum spatium occuparent. Longa, lata & magna quoque est columna regulæ nostræ, quæ non tantum in Europa in amplissimis Italia, Germaniæ, Galliæ, Hispaniæ, Angliæ, Poloniæ regnis; verum etiam in Asia, Africa & America à So-

eiis cernitur; nec solum octodecim
fociorum millia, modo in Societate
nostra degentium, vitam dirigit; sed
etiam Antecessores nostros, ultra seculi
spatium direxit, successoresque,
Deo favente, diriget. Ut communi,
non proprio, domestico, non peregrino,
vero, non falso, genuino, non
degenere spiritu Societatis ducantur
omnes, atque ad hanc columnam, tanquam
ad lapidem lydium, aurum
ab orichalco, laxitatem à disciplina, à
rigore discretionem, zelum verum
à falso probè norint discernere.

IV.
Obumbrat.

IV. Columna hac per diem apparebat, ut *columna nubis*, per noctem ut *columna ignis*, idque vicissim & assidue singulis diebus & noctibus. Et quidem primò in columna nubis, ut non solum per diem viam monstraret; verum etiam, ut castra obumbraret & ab astu Solis defenderet: cum enim Hebraei iter facerent per Arabiam, quæ Solis radiis & caloribus torretur, præsertim in vallibus, in quibus montium oppositorum objectu, radii Solis reflexi, calores ingentes excitant; molestissimum iter habuissent, nisi Deus, calores hosce temperasset, radiis solaribus hanc columnæ nubem opponendo. Insinuat id David Psal. 104. canens: *Expandit nubem in protectionem eorum: & Psal. 120. Dominus custodit te, Dominus protectio tua: per diem sol non uret te, neque luna per noctem.* Et Sapient. 10. *Deduxit eos in via mirabili, & fuit illis in velamento diei.* Et cap. 19. *Castra obumbrabat nubes.* Columnæ hujus æmula est regulæ nostræ columnæ; quam si sequamur, & sub ejus umbra perma-

neamus, proteget nos, in die prosperitatis, ne superbiæ typhone extollamur; defendet nos in nocte adversitatis, ne pusillanimitate dejiciamur: custodiet nos contra æstum passionum ac tentationum, & contra ignea tela nequissimi tuebitur. Imò & nos columnas firmas efficiet, si difficultates, in observantia regulæ occurrere solitas, strenuè devicerimus, secundum illud Apocal. 3. 12. quod Angelo, id est Philadelphix Episcopo promittitur: *Qui vicerit, faciam illum columnam, in templo Dei mei.* Spondeo vobis Charissimi, quod si hac in parte generosè vos superaveritis; Eritis aliquando columnæ Ecclesiæ: id est magni, firmi, gloriosi, tum in Ecclesia, tum in templo cælesti, Eritis columnæ quales describit Richardus à S. Victore: *Firmi per fidem, recti per aequitatem, erecti per intentionem, sublimes per contemplationem, sustentantes alios, verba consolationis, suffragio orationis, exemplo actionis.*

V. Columna ista per noctem fulgebat ut ignis, tametsi eadem foret, quæ per diem præibat, ut nubes: noctu lucida ac splendida, velut flamma ignis; ut instar Solis aut Lunæ tenebras pellexeret, Hebræosque illuminans, viam demonstraret. *Per noctem ut columna ignis.* L. c. An non, Dilectissimi, Regula nostra nobis est columna ignis per noctem? quid est obscuro vita nostra, nisi nox caliginosa, in qua duplices nos tenebræ peccatum scilicet & ignorantia, in qua nati sumus, involvunt? tenebræ sunt in memoria, vanis speciebus repleta; tenebræ in intellectu,

V.
Illuminat.

telleſtu, ad divina celeſtiaque capien-
da, obſcurato; tenebræ in voluntate
rerum terrenarum amore fascinata;
tenebræ in phantaſia, umbras apprehen-
dente; tenebræ in aliis omnibus
facultatibus noſtris. O quis eas diſſi-
pabit? quis lucem affundet, ut ambu-
lemus in die & luce, ne tenebræ nos ap-
prehendant, & ne pedes, id eſt, affectus
noſtri in via offendant atque impin-
gant? Reſponſio in promptu eſt:
Columna ignis per noctem. Regula no-
ſtra lucida igneque columna facem
praferet, caliginem expellet, & viam,
quâ incedamus, atque ad terram promiſ-
ſam pede inoffenſo properemus,
oſtendet; quod innumeris eſt Societate
noſtra viris illuſtribus feliciter evenit,
qui regula ductum & lucem ſequentes
toti illuminati, & inſtar columnæ ig-
neæ inflammati reſplenderunt, & So-
cietatem totam, quin & Eccleſiam Dei
mirè illuſtrarunt.

Venit aliquando, ut in vitis Patrum
legimus L. 5. Traſt. 17. n. 4. Abbas Hil-
lariion ad S. Antonium, & dicit ei Ab-
bas Antonius *Bene veniſti Lucifer, qui
mane oreris.* Et reſpondit Abbas Hila-
rion: *Pax tibi columna lucis, qui ſuſti-
nes orbem terrarum.* Talis columna lu-
cis & ignis fuit S. Baſilius: dum enim
oraret Deum S. Ephrem, ut ſibi revela-
ret, qualis eſſet magnus Baſilius; *In
ceſtaſi vidit columnam ignis, cujus caput
peringebat ad caelum & vox deſurſum
dicens: Ephrem, Ephrem, quemadmo-
dum vidisti columnam hanc ignis, talis
eſt & magnus Baſilius.* Ut refert Am-
philochius in ejus vita. Talis columna
lucis & ignis fuit S. Simeon Stylita,

qui ut omnes traheret à terra ad cœ-
lum, ſtetit in columna octoginta annos,
vix comedens & dormiens, ſemperque
vel ardentes fundens preces, vel ſalu-
taria accedentibus monita impertiens.
Talis columna ignis & lucis, erat S.
Joannes Baptiſta, *Lucerna ardens & lu-
cens*: uti & S. Petrus, S. Jacobus & S.
Joannes, qui ut ſcribit S. Paulus ad
Gal. 2. 9. *In Eccleſia videbantur eſſe
columnæ.* Tales columna lucis & ignis
eſt Societate noſtra minima fuere S. Ig-
natius, S. Franciſcus Xaverius, S. Fran-
ciſcus Borgias & plures alii, igne cha-
ritatis ardentes, & virtutum exemplo
nobis prælucentes & viam perfectio-
nis præcundo designantes.

Columnas hæc, Chariffimi, imita-
ri rudeamus, & eſſe conemur colum-
næ altitudinæ, ſublimia virtutum
& perfectionis deſideria concipiendos;
firmitate & conſtantia; in via Dei &
virtutis conſtanter progrediendo; co-
lore igneo, & luce amoris Dei, fervo-
ris & zeli radiando: ac denique recti-
tudine intentionis unam ſemper Dei
majorem gloriam intuendo: ut enim
ait S. Gregorius L. 17. Moralium c.
14. *Quisquis in Dei opere rectâ intentio-
ne firmatur columna in ſtructura fabri-
cæ ſpiritualis erigitur: ut in hoc templo,
quod eſt Eccleſia (& Societate) poſitus,
& utilitati ſi & decori.*

VI. In hac columna lucis & ignis
Deus ſæpe apparebat ac loquebatur
Moysi & Hebrais. Columnæ enim
huic Angelus Domini, tanquam
Nauclerus navi, aſſiſtebat, & nunc
eam in columna ſpecie & figura ex-
tendebat in altum; nunc illam ad ter-
ram

VI.
Inſtruit.

ram & tabernaculum demittebat, ac per eandem Dei nomine loquebatur. Num. 12. 5. Ideo David Psal. 98. v. 7. dixit: *In columna nubis loquebatur ad eos.* Angelus noster, (ut exhortatione primâ ostendimus) S. Ignatius est, qui Dei nomine in columna nobis, in regula scilicet, ad nos loquitur: dum jam finem Societatis, quem in omnibus spectare debeamus, præfigit: jam distractiones sæculi, illecebras mundi, voluptates carnis, cæterâsque damonis fraudes, & divini servitii obstacula declinare docet: jam paupertatem, castitatem, obedientiam, rectum disciplinæ ordinem, amanda, sectandaque proponit. Solent nonnulli petere à viris sanctitatis opinione celebribus vitæ documenta: meliora non obtinebimus, quam ea quæ à columna nubis ad nos loquitur Angelus noster Apocalypiticus. Hæc sequamur, hæc expleamus, & præcipitia ac offendicula in via perfectionis occurrentia declinabimus.

VII.
Unic.

VII. Denique columna nubis & ignis ordinem & unionem inter tribus diversas conservabat. Tribus Juda præcedebat omnes, & Dux erat cæterarum (ut patet c. 10. Num. v. 13. & 14.) reliquæ ordine sequebantur. Et ne ordo turbaretur, columna se summæque motum ita ad Hebræorum vires accommodabat, ut non celerius procederet, quàm necesse, quo Senes, mulieres, parvuli, oves & agni subsequi possent: cum procedendum erat, columna præibat ante tribum Judæ; cum subsistendum & castra locanda, redibat ad tabernaculum, quod erat

in medio castrorum: hæc ratione servata fuit conjunctio tribuum, unio animorum, charitas omnium. Quod præstat columna regulæ nostræ; nisi ordinem, conjunctionem, unionem & charitatem, inter omnes tribus, id est, inter diversas nationes, apud quas degit Societas? Hæc columnâ præeunte & illuminante, & diversis nationibus discretè sese accommodante, stans horis surgimus, preces fundimus, studiis vacamus, laboribus intendimus, corpus reficimus, animum relaxamus, simul movemur, simul quiescimus: & licet per mundum universum dispersi degamus, maximiſque terrarum spatii disjungamur, concordés tamen & ubique gentium sumus, Itali, Galli, Hispani, Germani, Angli, Belgæ, Indi, Brasili, Peruviani. & licet discriminis non nihil in habitu interveniat, cum nos modestis cujusvis regionis clericis, accommodare debeamus, in internis tamen spiritûs exercitiis, æquè ac in externis, in modestia, in conversatione & vivendi methodo, inter nos conformitatem observamus.

Quapropter, Dilectissimi, agnoscamus gratiam summam, quam Divina Bonitas, nos ad hanc adeo præstantem regulam vocando, cuilibet nostrum præstitit: sicut enim magnum fuit beneficium Israëlitis exhibitum, in concedenda ejusmodi columna nubis & ignis; quæ iis per desertum ad terram promissam proficiscentibus, iter ostenderet, signum pergendi & sistendi daret, ab altu solis protegeret, tenebras nocturnas discerneret, voluntatem Dei iis indicaret, ac denique

que unionem & conjunctionem inter omnes servaret: ita pari modo summum nobis Divinâ Providentiâ beneficium exhibuit, talem regulæ nostræ columnam nobis offerendo; quæ totam Societatem dirigeret, præiret, viam monstraret, signum operum omnium tempus, ordinem laboris & quietis insinuaret, ab astu passionum & vitiatorum protegeret, mentis tenebras dissiparet, voluntatem suam nobis patefaceret, atque ab omnibus, ubique terrarum conspecta, omnes, licet di-

versissimarum nationum & regionum, socios, in pace, unione, charitate, & conformitate conservaret. Sequamur igitur hanc columnam nubis & ignis, tam in die prosperitatis, quam in nocte adversitatis: non declinemus ad dexteram aut sinistram, sic illa nos per hujus mundi desertum felici itinere deducet, non in terram Chanaan hujus mundi, sed in Chanaan cælestem, in terram lacte & melle divino manantem.

EXHORTATIO V. PRÆLIMINARIS

De quinto Stimulo regulam observandi,
Quia est Antemurale & propugnaculum Religionis.

T H E M A.

*Urbs fortitudinis nostræ Sion, Salvator, murus ponetur in ea
& antemurale. Isaïæ 26.*

Anct. Hieronymus in exponendis Scripturis sacris Doctor maximus, citata Thematis verba, hæc ratione explicat: *Urbs fortitudinis nostræ Sion, Salvator*: id est: Fortitudo nostræ, protectio nostræ & habitatio, instar Urbis Sionis, quieta ac secunda, est Christus Dominus Salvator noster. Quæ verba Societati nostræ minimæ (vel cuivis Ordini religioso) non immeritò applicamus: illa enim sub Salvatoris

Jesa

Jesu nomine tuta securaque delitescit, & tanquam in turri robusta conquefcit: *Turris fortissima nomen Domini*: De illa dici potest, quod Deus de Jeremia asseruit c. 1. 8. *Dedit in civitatem munitam, & in columnam ferream, & in murum aereum*; contra omnes adversarios tuos. In hac Societatis urbe, meo judicio, Magistratus & Duces, sunt superiores; cives & milites subditi, fossa humilitas, Sacellum religio, specula fides, galea spes, lorica justitia, gladius verbum Dei, arma reliqua oratio, mortificatio, poenitentia &c. Murus verò civitatis decalogus; sed antemurale, vallum & propugnaculum, sunt constitutiones, ordinationes & regula: *Murus ponetur in ea & antemurale*. l. c.

S. Hieronymo, murus Ecclesie est fides; antemurale bona opera: S. Bernardo ferm. 5. de Ass. B. V. Murus est continentia, antemurale patientia. Nos non incongruè, ex Ascetarum mente, per Societatis nostræ (vel religionis cujusvis) murum Decalogi Præcepta, per antemurale verò constitutiones & regulas intelligemus; quod in præsentis exhortatione dilucidabimus.

I.
Murus
præcepto-
rum, ante-
murale
regulari
prolegit.

I. Aristoteles L. 3. Rhet. refert, Alcidasum Philosophum statuisse, Philosophiam esse vallum & propugnaculum legum: quod Alcidasus de Philosophia; Ascetæ rectius sentiunt de regula, ac regulari disciplina: si enim Decalogus, murus est Ecclesiam, vel Religionem quamcunque circumdans ac muniens, charitatem Dei & proximi defendens; profectò vallum, propugnaculum & antemurale est regularum observantia; quæ si in Socie-

tate, aliòve quovis ordine, facta testâ custodiatur, stabit illæsus Decalogi murus: ex adverso, si illa pertundatur, lædatur, aut destruat; ad ipsam murum illico fit aditus, nullòque negotio, is impetitur, quatitur, & labefactatur: id quod ex partium enumeratione, sole clarius elucescit.

Nam quo pacto 1. Primum Decalogi præceptum de fide, religione, Deique cultu lædes; perfidiam aut superstitionem committes, si regulam, de pietate, devotione, cultu divino, atque animarum zelo procurandis, sedulo observaveris? 2. Quâ ratione Caco-dæmon te ad murmurandum contra Deum, ad jurandum, ad blasphemandum, noménque Domini in vanum assumendum; ac vororum vincula dirumpenda adducet; si regulam de passionibus domandis, de colloquiis spiritualibus miscendis, de vororum observantia, de silentio & oris vigilantia custodia, haud neglexeris? 3. Quo modo diem sabbathi violabis; si regulam de qualibet etiam feria orationibus quotidianis sacrificiis, aliisque operibus piis sanctificandâ, non antè violaveris? 4. Quo ausu quartum Domini præceptum de honore parentum transies, si ex præscripto regula, eos perfectiore quàm antè amore profecutus fueris, amorem carnalem aut naturalem, in spiritualem & supernaturalem mutaveris; & juxta ordinem charitatis, præ aliis, precibus, aliisque piis obsequiis, juveris, foveris, honoraris? 5. Quâ temeritate præceptum de homicidio vitando transgredieris, si juxta regulam proximum quem-

cunque sincerâ, purâque charitate dilexeris, cupiditates domueris & vel minimum ira ac impatientiâ motum, assultumve infregeris? 6. Quâviâ, in adulterium, aliâve libidinem, horrendum adeo præcipitium, devolveris; quamdiu repagulum regula de stricta sensuum custodia, de mortificatione assidua, de constante temperantia, de puritate angelica steterit illatum atque infractum? 7. Denique qui 7. & 10. Decalogi legem de furto cavendo, alienisque non appetendis prævaricaberis; si juxta regulam, omnia dimiseris, omnia in pauperes distribueris, nihil proprium possederis, nec possidere desideraveris? Ex quibus omnibus an non liquido constat, non dirui, evertive sacrosanctum Decalogi divini murum, nisi ante regularum antemurale lædatur, & perfringatur? E contrario autem, si regulas crebro, & absque remorsu violaveris, certus esto, te quoque ad Dei leges calcandas paulatim descensurum. Viola paupertatem, & furtum non aberit, viola silentium & in multiloquio peccatum non deerit; viola charitatem, humilitatē, patientiam castitatem, &c. turba ingens delictorum subsequetur: implebiturque Jeremia Prophetæ vaticinium, Thren. c. 2. *Luxurque antemurale, & murus pariter dissipatus est.*

II
Antemurale regu-
larum ab
hostibus
defendit.

II. Quam bene vallum, propugnaculum antemurale ab hostium incurſu defendat, nõrunt militares phalanges, quæ in campo sibi metuentes ab adversariis, mox aggeres perficiunt, valla & propugnacula, pro tutela ac

munitione erigunt. Oppugnata fuit hoc anno corrente 1702. Landavia urbs perquam munita, à Cæsariano milite, præſente Josepho Romano- rum Rege; dirigente Badenſi Marchione strenuè ille urbem est aggressus, & strenuè miles obsessus sese est tuitus; at ubi propugnaculum majus, armatâ manu interceptum fuit, statim candidum labarum expositum, paciscendi animum indicavit, urbisque sese oppugnantium potestati permisit.

Quamdiu hostis tætareus, indies nos oppugnans, regularum propugnaculum & antemurale superare nequit, invicta & inconcussa stat nostra munitio & murus civitatis: illud autem dum perſtat illatum, hoc ipſo, ab hostibus, licet plurimis, præclare nos defendit: ut in exemplo populi Iſraelitici clarè eluceſcit. Proficiſcebatur populus iste versus terram promiſſionis; cum quidam potens Rex Amorrhæorum Seon nomine, dubitans de fide tantæ multitudinis; quod forſan sub prætextu tranſitûs, terram suam occupare pararet; belli ſignum dari juffit, omnesque quotquot hastam & gladium geſtare poſſent, in campum ex- civit: *Congregavit Seon omnem populum suum & exiit conſigere adverſus Iſrael.* Sed quid fecit Iſrael, quærit Origenes, hom. 12. in c. 21. Num? An forſan Deum oravit? an ſpeciali ſtudio ſeſe armavit? non; ſed venit in Iſſaar: Quid autem quærit Origenes l. c. ſignificat mons iſte Iſſaar, in quem venientes Hebræi, non ſolum ſe defenderunt; ſed adeo ſingularem victoriam obti-

D uue-

nuerunt? *Issaas* non significat aliud, ait ipse, quam exactam observantiam & executionem illius, quod præcipit Deus. *Issaar* interpretatur mandati adimpletio. Quomodo igitur triumphavit *Israel*? non aliter nisi recedendo in *Issaar*, id est, adimplendo legem: Hic mons, hæc adimpletio legum est firmissimum vallum, propugnaculum & antemurale contra hostiles acies.

Et nos, Charissimi, habemus *Seon* Regem *Amorrhæorum*, scilicet *Cacodæmonem*, qui contra nos movet tentationes, parat insultus, & omnes vires congregat, ut nos absorbat: quâ ratione nos defendemus? an confugiemus ad Oraciones? an duplicabimus jejunia? an frequentius adibimus mensam sacram? laudo ista; sed edico non suffectura, nisi ad unicum scutum, propugnaculum & antemurale nostrum confugiamus; & veniamus in *Issaar*, id est, impleamus quod vult Deus & regulas nostras exactè observemus. Volumus igitur securi esse de victoria, *Strenus*, ait *Origines*, in *Issaar*, & ad pedes nostros videbimus prostratos inimicos nostros, si mandata Dei impleamus, si regula ductum sequamur, & intra hoc propugnaculum nos contineamus.

III. Erigunt nonnunquam militares copix aggeres adeò sublimes, tamque alta propugnacula; ut hostibus insultare audeant. Divertit aliquando ad Regem *Abimelech*, Patriarcha *Abraham*, cujus uxorem eripere tentabat Rex, aliisque injuriis afficiebat & vexabat *Abraham*; ita ut vita sua metueret. Vocatur *Abraham* à Deo &

rogatur: num timeat gentem hanc? *Nunquid jussu eam timeo*, ait: nos peregrini sumus, & longè illà inferiores numero & potentiâ: *Numera eos*, refumit Deus. Respondet *Abraham*, tanta est multitudo, ut numerare nequeam. Reponit Deus: quot sunt capita, tot habebis pedibus tuis subiecta. *Daboque tibi & semini tuo terram peregrinationis tuæ, omnem terram Chanaan in possessionem æternam: erôque Deus eorum*. Gen. 17. 8. At quâ conditione, *Abraham* facta à Deo est adeò ampla promissio? aut quænam illa? non alia nisi observatio mandatorum. *Custodias pactum meum*. Quod si feceris, omnes qui modò te vexant, ad pedes tuos prostratos videbis.

O si quis posset enumerare lamentationes & querelas Novitiorum! hic dolet de impatientia, alter ob tentationem continuam; alius naturam veluti semper reluctantem spiritui accusat: demum plerique adversarium habent, à quo molestantur. Hæc tentationes & passiones, *Chanaan* sunt, multum infestantes & vexantes, sed nolite timere: *Hi hostes vestri jacent prostrati ad pedes vestros, dominabiminique eis: Omnem terram Chanaan dabo tibi, in possessionem æternam: tu autem custodias pactum meum*. Hoc unicum à te requiro, observa regulam, contine te intra hoc antemurale & propugnaculum; omnesque adversarios tuos, nullo negotio, detriumphabis.

At oggeritis: *Chanaan* nobis subiciuntur? quâ ratione id erit possibile? si in nobis interea sentiamus rebellionem, tam magnam & gemam ut

man-

III.
Antemurale regu-
larum ho-
stis ubi-
git.

mancia, sub ferula passionum? Non est impossibile, si modò observantes fueritis. Nam si vos non defueritis pacto, Deus certò non deerit promissioni suæ vobis factæ. Audite quod observat Author Imperfecti, super verbis à S. Matthæo c. 7. recitatis: *Omnis qui audit verba mea hæc, & facit ea, assimilabitur viro sapienti, qui edificavit domum suam supra petram.* Miramur ait hic Author, videntes subinde commoveri quosdam, qui videbantur columnæ, & in terram collabi; ita ut Christum è pectore evellant, & locum dent Jovi aut Saturno. *Frequenter, ait miramur, quòd homines vel promissionibus flexi, vel terroribus fracti, vel persuasionibus circumventi relinquunt fidei veritatem.* Quomodo est possibile, ut prodeuntes è catacumbis Martyrum, accedant ad Gentiles? Si observaremus, inquit idem, non totum Evangelium; sed vel hanc unam Christi sententiam non stuperemus: quid autem loquitur: *Qui audit verba mea & facit ea, comparabitur viro sapienti, qui domum suam edificavit supra petram.* Quomodo autem, ait prædictus Author, permaneat apud Christum, qui nunquam stetit in Christo? aut quomodo reueat eum Veritas, qui nunquam tenuit veritatem? aut quomodo seruet eum iustitia, qui iustitiam non seruaverit? Quid dixit Christus? cui promisit firmitatem? Qui se fundaret supra petram observantiæ præceptorum; & qui perstat intra antemurale regularum: non ædificat supra arenam, sed supra petram, & firmus ac immotus perstat contra omnes tentationum

ventos & pluvie impetus. *Qui audit verba mea & facit ea: Quis ista custodivit & cecidit? sed si non adimpleatur conditio, quid mirum, si ruina & casus sequatur?*

Quid obsecro est causa, cur juvenis iste, qui Angelo videbatur similis, postea transformatus est in Luciferum, lapsus è cælo religionis? Studia, inquit, aliquis, fervorem reperiere fecerunt, & spiritus evanuit in chartis. Ah! tu non cognoscis originem hujus mali. Ergo aliquis Sanchez mortuus in opinione sanctitatis, Suarez visus in oratione à terra elevari; Bellarminus cujus vita præclara edita est, aut non studuerunt, aut spiritum perdidit? Attende bene & advertes aliquam inobservantiam cujusdam regulæ, hujus ruinæ scaturiginem extitisse: Interrogo enim te, quisquis in hujusmodi periculo versaris: observastine regulam, de aperienda tentatione superiori? cur tanti nunc facis res sæculi, à quibus ante tantopere abhorrebas? permisi, inquis, me subinde cogitatione reduci domum paternam & detinui me aliquamdiu in memoria cognatorum: ergo non fuit odium, quod regula præscribit. Præterea hæc rebelliones, hi ardores qui repullulant in pectore tuo, unde nascuntur? aliquando furtivè aperui librum aliquem prohibitum: aperuisti infernum, fili mi; & simili modo invenietis semper, quòd omnes miseriæ & præcipitia, principium duxerunt à transgressione regulæ cujusdam: nec unquam invenietis, regularum observantiæ deditum, & intra propugnaculum & antemurale sese

continentem, aut globo, aut telo sauciatum: nam *Quisissa custodivit, & sicidit?*

Quare, Dilectissimi, si Societatis nostræ arcem ac urbem defensam, securamque desideramus? si murum præceptorum Decalogi integrum & illa sum cupimus, integrum & illa sum servemus antemurale regularum: qui enim regulas exactè observaverit, nunquam eò malitiæ deveniet, ut ad præceptorum violationem, longè graviolem, proruat: sicut è contra, regulas audacter transiliens & frequenter; eò tandem deveniet, ut præceptorum murum, transilire non formidet. Hæc regularum observantia, velut Issaar Israelem, nos contra hostes stygios tuebitur. Hæc observantia regularum, tanquam in petra nos solidabit, ac velut propugnaculo cinctos, proteget, atque à sagittis hostium, & casu ac ruina defendet: nullus enim è Societate ad mundum, è terra promissionis in Ægyptum revertitur, nisi lapsus, originem ducat à transgressione regularum. *Culpamini Deum,* ait Author Imper-

fecti, *quia non custodivistis: magis laudandus est, quam culpandus; quia hi soli pereunt, qui mandata Christi contemnunt.* Quare dum aliquem in Ægyptum, desertà Societate, rediisse intelligitis, ne lugeatis; sed potius Deum laudetis: non enim erat dignus à Christo protegi, qui se ab ipso separabat; merito fulmina sensit, qui verba vitæ despexit, & consilia Salvatoris stocci-fecit: *Quia hi soli pereunt, qui mandata Christi contemnunt:* qui consilia aspernantur, regulas liberè & impudenter prævaricantur. Gratiarum itaque ago tibi, Domine JESU, non solum pro his, quos in Societate tua conservasti; sed etiam pro his, quos ejecisti; quia justus es; nec illi merebantur, sub justissimarum legum tuarum protectione defendi ac conservari, qui illis sese accommodare noluerunt: neque digni erant, post murum civitatis securi delitescere, qui antemurale tantà audaciâ, petulantiaque perforarunt, laferunt, ac destruxerunt.

EXHOR-

EXHORTATIO VI. PRÆLIMINARIS.

De sexto Stimulo observandi Regulam:

Quia est seps, vineam animæ circumdans & protegens.

T H E M A.

Plantavit vineam, & sepe circumdedit ei. Matth. 21. 33.

CHRISTUS Redemptor noster tam veteris Legis Synagogam, quam novæ legis Ecclesiam, jam orto, jam agro, jam vinea assimilare dignatus est. *Paterfamilias plantavit vineam, & sepe circumdedit ei: & fodit in ea torcular; & edificavit turrim;* inquit Matth. 21. 33. De Synagoga id exponens Origenes, hom. 19. in Joann. ait: *Custodia Dei fuit sepes vineæ, Turris Templum, Torcular locus libationum:* sive altare in quo victimarum sanguis exprimitur. De Ecclesia explicat S. Irenæus L. 4. c. 10. cum aliis; sepeque ait esse legem Dei & præcepta; quæ Ecclesiam muniant, & fideles in officio & pietate contineant. Turris mysticè sunt Doctores & Pastores, tanquam è turri populi speculatores.

Torcular crux Christi, ejus prælo Martyres, Virgines, omnesque ejus sequaces premuntur, & gaudii vinum exprimitur. Non absimili quoque ratione videtur quemvis Ordinem religiosum, & in his Societatem nostram comparare posse orto aut vineæ, sepe circumdatâ & bene munitâ; quam Paterfamilias celestis per S. Ignatium plantavit. Cujus sepes sunt leges, regula & constitutiones: *Turris fortissima nomen Domini, nomen Jesu;* sub cuius protectione laboramus & militamus: uti & ipsa oratio, meditatio ac providentia. Torcular est mortificatio, tribulatio, crux, quæ cuivis Christi discipulo & Religioso portanda est. Sed nunc aliis prætermisiss, sepe Societatis, id est, regulam, ejusque utilitates expendamus: & quidem 1. Quod bestias noxias à vinea arceat. 2. Quod vineam in flore conservet. 3. Quod eandem

D 3

eandem

eandem fructuum copiâ beat. Ut ex his ad observantiam regulæ exactiorem animemur.

I.
Seps vineæ juvat ad conservationem vineæ.

I. Præcipuum seps officium & beneficium meritò censetur, vineam circumdare, protegere, & animalia nociva arcere: unde ubi vulgata editio legit: *Sepem circumdedit ei*. Syrus habet: *Undequaque eam vallavit macerâ*, id est muro, absque calce, qualis circum vineas construi assolet: ut circumquaque munita sit & protecta. Quamdiu hoc sepimentum illæsum conservatur, quamdiu regularis viget observantia: nulla fera vineam nostram devastare poterit: huc facere videntur verba Isaia Prophetæ c. 35. 9. *Non erit ibi leo, nec mala bestia ascendet per eam, nec inveniatur ibi*. Ad ejusmodi vineam tam munitam, non intrabunt serpentes, neque ursi, neque alia fera animalia, ut eam destruant & convertant: ita ut ille ipse leo, qui per omnia undique circuit, stragem faciendo, & absque ullo respectu ac reverentia loci, aut sanctitatis personæ cuiuscunque, ipsa templa ingredi, monasteria & cellas penetrare nititur, nullâ tamen ratione in hanc vineam sese insinuare aut irrumpere, damnûmque creare valeat: licet enim de longè possit aliquantum rugitu suo auditum pulsare, ungues tamen ac dentes infringere haudquaquam poterit. *Securi ergo simus* (ait Guericus Abbas serm. 3. de adventu Domini) *si de via (regularum) non exorbitamus, potest leo, qui circumis, quarens quem devoret, viatores rugitu terrere; sed persistentes in via laedere non potest*. Rugiat ergo leo ex-

tra vineam, extra sepimentum; circumciant ursi maceriam, advigilantes, num te mordere queant; tu esto sine metu, modò sepem non infringas, eisque foramen aperias, per quod ingrediantur. *Non erit ibi leo, & mala bestia non ascendet per eam*. Nihil ergo timete, nisi lædere sepem; nihil formidate, nisi recedere de via regularum: *Si es in via*, subdit Guericus, *hoc solum time ne devies*.

Dilectissimi mei, quoties vos monui; ut non ampliùs reflectatis animum ad annos præteritos, nec sollicitudinem geratis de peccatis sæculi; sed solum attendatis ad observantiam vestri instituti: omnis alius timor vanus est, & omnis alia anxietas inutilis; hic est timor sanctus & proficuum, singularem semper curam gerere, ne transiliatis sepem regulæ; sic nec inimicum, qui lædat; nec scorpionem, qui mordeat, nec leonem qui dentes infigat, timebitis. Ergo *si in via es, hoc solum time, ne devies*; si intra sepem es, hoc unum metue, ne transilias; alia omnia terriculamenta, contemne & irride. *Nam non eris ibi leo, & mala bestia, qua nocumentum afferat*. Licet sit Magister circumdatus numerosa juventute; aut Operarius, qui semper versetur in medio nationis prave, aut Ecclesiastes, innumerâ stipatus Auditorum multitudine, non est quod metuat, modo intra sepimentum regulæ delitescat; si non agat cum proximo, nisi ob finem regulæ, nec converteretur nisi socio præsentate, nec recuset Superiori aperire interiora animæ. Hæc enim ratione,

ratione, unguis leonis infernalis apprehendere neminem valebunt. E contra verò, qui à via deviat, qui maceriam deserit, qui sepem diffringit ac dissolvit, in periculo est, ut mala bestia ascendat per eam: nam verissimum est dictum Sapientis: *Qui dissipat sepem, mordebit eum coluber.*

II.
Juvat ad
Horem.

II. Alterum quod ex sepimento vineæ probè custodito beneficium emanatur, est flos & odor bonus ejusdem: si enim vinea sepi sua peripheriâ circumquaque bene clausa & ab incurfu bestiarum noxiarum defensa, securaque existat, floret optimè; ita ut in eam cadat illud Cant. 2. 13. *Vineæ florentes, dederunt odorem suum.* Si enim in Ordinibus religiosis, exacta vigeat disciplina & regularum observantia, sunt verè, *vineæ florentes*; & in primavo flore constanter perseverant; quod si verò regularem disciplinam pessundent, flos, decor & gloria eorum marcescit, ac decidit; velut ordinum plurium exempla comprobant, qui vel tanquam flores veterascetes languent, vel omnino exaruerunt atque extincti sunt. Deinde ejusmodi Ordines non solum florent, in semetipsis, & conscientiis suis; verum etiam suavem diffundunt odorem boni exempli, virtutis ac perfectionis in proximos: verèque cum Apostolo dicunt: *Christi bonus odor sumus.* 2. Corinth. 2. 15. id est, bonam Christi famam, verbo & exemplo spargimus. Præclare hanc in rem, S. Ambrosius, S. Anselmus & S. Bernardus serm. 17. in Cant. de spiritali colore & odore virtutum in illud: *Ego flos campi &*

lilium convallium: Habent, inquit, flores colores suos, habent & odores, odorem in fama, colorem in conscientia. Colorem operi suo dat ejus bonitas, & cordis intentio, odorem modestia & virtutis exemplum. Justus lilium est, in se candidum; sed proximo odoratum: proximo enim famam, nobis debemus & providemus conscientiam. Ejusmodi fama odorem suavè spirant vineæ religiosæ florentes intra maceriam regularum suarum; quæ si secus faxint, fetorem ingratum exhalant, & maculam dant in gloria sua.

Sicut Sponsa Cant. 6. 1. seipsam comparat areolis aromatum, suaviter redolentium: ita quavis religio his meritò assimilatur: in quibus videre est, venustatem, amoenitatem, & pulchrum ordinem vernantium herbarum, & florum odoratorum, ex quibus fragrantès spiritus exhalantur: Atque hoc est quod jubet Salvator Matth. 5. 16. cum ait: *Sic luceat lux vestra coram hominibus, ut videant opera vestra bona & glorificent Patrem vestrum;* ubi aliâ metaphorâ, gloriam & bonam famam appellat splendorem ex bonorum operum luce promanantem. Tales vineæ florentes erant Apostoli & Martyres, omnèque Ordines religiosi in ortu suo, primitias spiritus habentes, & magni fervoris, ac perfectionis ubique signa edentes: & velut areolæ aromatum, omnium visum, odoratumque mirificè recreabant: Sicut aromata, quò magis conteruntur, eò majorem spirant fragrantiam; ita Christus Redemptor noster, Apostoli, Mar-

Mar-

Martyres, Ordinum Fundatores, & primi eorum assecla, quò magis persecutionibus & tribulationibus pressi & quasi contriti fuerunt, eò suaviorum virtutis suæ sparserunt odorem; intra regulæ suæ sepimenta sese continentes.

Eluxit id præclare in Doctore Gentium, qui quocunque deveniret, omnes amoenissimâ virtutum suaveolentiâ recreabat: unde verè S. Bernardus serm. 12. in Cant. de illo ait: *Paulus vas electionis, revera vas aromaticum, vas odoriferum, & refertum omni pulvere pigmentario: Christi enim erat bonus odor in omni loco. Multa profectò suavitatis fragrantiam, longè latèque spargebat pectus illud, quod sic affecerat sollicitudo omnium Ecclesiarum. Vide enim, quales species & aromata coacervaverat sibi: Quotidie, inquit, morior propter vestram gloriam. Et rursus: Quis infirmatur & ego non infirmor?* Simili ratione, quem suavitatis odorem non diffudit longè latèque per Hispaniam, Italiam, Galliam S. Fundator noster, & primæva Societas; qui ita omnium mentes recreabat, ut ejusmodi fragrantia inescati, ægerrimè eos à se divelli paterentur, & mox ad fundanda ubique Collegia excitarentur, quo stabiliter odore tam salutari pascerentur.

Si volumus, Charissimi, ut vineæ nostræ florentes, id est Provincia, Collegia, Domus probationis & personæ Societatis singulæ, constanter florent, & amabilem odorem ubique in proximos spargant; septa regularum,

farta tecla conservanda sunt; & in primis regula charitatis, ut nemo alterius famam vel in minimo lædat, regulam temperantiæ; ut neminem sensualitate suâ offendant? regulam modestiæ, quæ mirificè omnes intuentes ædificat ac recreat. D. Basilius Epist. 175. refert aucupes quosdam columbarum cicurum pennas consuevisse odore quodam inficere, qui columbis aliis gratissimus sit: quo pellectæ, pleræque in decipulam inducuntur. Ita faciendum cuilibet personæ de Societate, ut suarum virtutum odore perditos ad Christum adducat; probos ad virtutis incrementum, ac perfectionem attrahat. Quemadmodum S. Cæcilia Virgo Valerianum Sponsum suum lucrata est Christo, cum ipse primâ nuptiarum nocte fragrantissimum castitatis odorem, instar rosarum vernarum, ac liliorum, in conclavi Sponsæ suæ fuisset odoratus. Emulemur hæc charismata meliora: & vineæ florentes dabunt odorem suum.

III. Tertium beneficium, quod ex sepe probè custodita vineæ obvenit; est, ut non tantum à feris defendatur, & floreat, gratumque odorem diffundat; verum etiam, ut fructus matoros, & uvæ dulces vineæ Domino profertur, sicut è contra sepe destructâ, vinea quoque pessundatur ac dissipatur, omnisq; spes fructuum tollitur. *Transivi, inquit Salomon Proverb. 24. 30. per vineam viri stultis; & ecce totam repleverant urtica, & operuerant superficiem ejus spina, & maceria lapidum* (Syrus

III.
Juvat si
fructum.

(Syrus vertit, sepes lapidum) *destruata erat: quod cum vidissem, posui in corde meo, & exemplo didici disciplinam.* Id est homo defes, & negligens vineæ suæ, id est, animæ, sepe, exponit eam tentationibus, infestationibus, atque incurfibus hostium, bestiarum ac dæmonum quo fit ut in extremam sterilitatem incidat. Scater enim spinis errorum, vitiorum, delictorum & scandalorum; ob sepe dirutam, id est, ob solutam disciplinam, & regularum neglectum; impunè enim irruunt imperfectiones & delicta, eamque vastant, & velut zizaniis contaminant.

Egregiè S. Gregorius L. 30. Moral. c. 20. *Per vineam stultis transire, est cuiuslibet vitam negligentis inspicere, e jusque opera considerare, quam urtica vel spina replent, quia in corde negligentium præsens terrena desideria, & punitiones pullulant vitiorum: quia scriptum est, in desideriis est omnis otiosus. Maceria lapidum destructa erat: id est, disciplina Patrum; ab ejus corde dissoluta erat: atque ideo protinus adjunxit: quod cum vidissem, posui in corde meo, & exemplo didici disciplinam.* Omnis mali origo à S. Doctore in id refunditur quòd *Disciplina Patrum dissoluta erat: regularis disciplina à Patribus primævis exactè observari solita, laxata & dissoluta erat.* Hinc spinæ, hinc urtica, hinc sterilitas, hinc non uva matura; sed acerba labrusca.

Salomon ex hac parabola, didicit disciplinam, id est, cognovit quid sibi faciendum, ne animæ suæ vinea sylvesceret, & spinis repleretur: destructa maceria, id est, legum custodia, Disca-

mus & nos ex ista similitudine disciplinam & ponamus in cordibus nostris amorem regularum. Ne aliquando Christus Redemptor nolter ac Judex, tanquam vineæ nostræ Dominus, à nobis rationem strictam exigat, ogeratque illud Isaiæ 5. 4. *Nunc ergo judicate: Quid est quod debui ultra facere vinea mea? Ecquod vinitoris officium neglexi? quid in vinea colenda neglexi? quid ei facere debui, quod non feci? fodi in ea torcular, supeditavi Sacramenta, posui turrim, Superiores & Inspectores, sepe circumdedi, constitutionum & regularum; deditorem gratiæ meæ, & Solem justitiæ, ut ad maturitatem uvas perduceret: quid igitur ultra debui facere? in quo peccavi? An quod expectavi, ut taceret uvas, fecit autem labruscas? expectavi uvas suaves, & stomacho meo gratas; sed ecce inveni insuaves & amaras, quæ molestiam & nauseam creant, expectavi uvas dulces operum bonorum & virtutum, & vinum dulce charitatis & perfectionis; sed retuli omphacium & acetum sensualitatis, repiditatis & omnigenæ imperfectio- nis, Ego plantavi te vineam electam, omne semen verum; quomodo ergo conversa es in prævum vinea aliena? Jeremia c. 2. 21. *Quid faciam? quid pœnæ infligam, sepe sic negligenti, & omnem laborem ac indultiam meam frustranti vineæ? hoc agam: Auferam sepe ejus, Isaiæ 5. 5. Nudabo protectionem meam, Angelorumque custodiam, & regularum gratiam; Non putabitur & non fodietur.* l. c. Culturam ulteriorem subtraham ingrata vineæ atque indignam*

E

indignam

indignaz: & Nubibus mandabo, ne plu-
ant, & gratia abundantis rorem affun-
dant.

Quare, Charissimi, si vineam no-
stram, à Deo per S. Ignatium parentem
nostrum plantatam, turri & torculari
instructam, sepimento circumdatam,
illaxam cupiantus, ex parte nostra se-
pem regularum infractam, integram-
que servemus; ne serpentibus, leoni-
bus, uris, id est, tentationibus, vitiis,
peccatis aditum patefaciamus: nam
*Qui transiit sepem, mordebit eum colu-
ber.* Et *Isaia 5.* minatur Deus: *Auffe-
ram sepem & erit in direptionem.* Et
Eccli 36. *Ubi non est sepes, diripietur*

posse. Si deinde Societatis nostræ
florem, vigorem & exempli boni atq;
ædificationis odorem, in fetorem gra-
veolentem commutari nolimus: re-
gularum sepem probè custodiamus; ac
denique si uvæ dulces, id est, fructus
bonorum operum & variarum virtu-
tum solidos ac perfectos, producere
desideremus, maceriam regularum
nostrarum, vineam nostram conser-
vantem, minimè lædi patiamur: aliàs
non uvæ dulces, sed acerbas, sed la-
brucas; non vinum dulce & Dei pa-
lato gratum, sed acetum insipidum
proferemus.

EXHORTATIO VII. PRÆLIMINARIS

De septimo Stimulo observandi Regulam
quia est speculum nostrum.

T H E M A.

*Si ignoras te, ô pulcherrima mulierum, egredere, & abi poss
vestigia gregum tuorum.* Cant. I. 8.

Quælibet anima
religiosa est Chri-
sti Jesu Sponsi cœ-
lestis dilectissima
Sponsa; à qua is
inter cœtera mo-
nita, & ornamenta
cognitionem sui,
& cognitionem Dei requirit; ex qui-

bus multa præclarissima decora & vir-
tutum cimelia dependent. Nam cog-
nitio sui ipsius, via est ad cognitionem
Dei; sicut ignoratio sui, est ignoratio
Dei: cognoscens enim infirmitatem
& miseriam suam, Dei gratiam & om-
nipotentiam agnoscere, eamque sup-
plex invocare cogitur. Unde Agape-
tus Diaconus admonitione ad Justini-
anum

anum Imp. ait : *Qui se novit, Deum noscet : Deum noscens, Deo assimilabitur. Assimilabitur Deo, qui dignus erit, qui nihil Deo indignum admittit, sed cogitat, qua Dei sunt; & qua cogitat, loquitur; & qua loquitur, facit.* Econtra seipsum ignorans, Deum ignorabit, & plurima Deo indigna committet. Hinc Sponsus celestis Cant. 1. 8. sponsam monet : *Si ignorat te, & pulcherrima mulierum! egredere & ubi post vestigia gregum tuorum.* S. Hieronymus ista exponens Epist. 22. ad Euloch. *Sis licet pulchra, nisi te cognoveris, pasces hados, qui staturi sunt ad sinistram. Pasce hados tuos.* S. Ambrosius de anima & Isaac. c. 4. explicat, *pasce, id est, rege, sen coarce petulantia & lasciviam corporis tui, edo-ma leves motus, mortifica passiones & effroenes appetitus.* Unde autem nos cognoscemus? unde colligemus, num pulchri simus, an fecidi? Inspeciendum, more Virginum, speculum. At quodnam nostrum est speculum? Regula. Hanc enim aptissimam metaphoram S. Augustinus regulam suam appellat. In reg. cap. ult. Quem in locum Hugo Victorinus in cap. ult. Reg. S. Aug. ait : *Et bene hunc libellum dicit speculum : quia in eo tanquam in speculo inspicere possumus, quales sumus; sive pulchri, sive fædi; sive justi, sive injusti; utrum quisque nostrum regulariter vivat : utrum proficiat, an deficiat : utrum Deo placeat, an displiceat.*

Quomodo igitur hoc regularum speculum, bina nobis exhibeat; scilicet qui maculas & imperfectiones ostendat, & ad ornatum perfectionis de-

serviat, exhortatione hac declarabim⁹.

I. Speculum materiale, maculas faciei detegit, ut eas abstergere valeamus. Nam ut se ipse nosceret homo, qui suos in se, vultumque oculos inflectere non potest, homini speculum natura porrexit, ait L. Seneca L. 1. natur. quasi. c. 17. Sicut speculum dicitur id, quod inspiciamus; & speciem, id est, imaginem nostram contemplamur; ita S. Jacobus in Epist. sua c. 1. 23. Verbum Dei & legem speculum nuncupat, quia in eo nos inspiciamus, & speciem animæ contemplamur. Hinc S. Leo serm. 11. in Quadrag. *Artifex misericordiam Dei, inquit, splendidissimum in mandatis suis condidit speculum, in quo homo mentis faciem inspiceret, & quam conformis imagini Dei, aut quam dissimilis esset, agnosceret.* S. Leoni ad stipulatur Doctor mellissius serm. 1. de 7. panibus : *Evangelium, ait, speculum veritatis, nemini blanditur, nullum seducit, talem in eo se quisque reperiet, qualis fuerit ! nec ibi timore trepidet, ubi non est timor; nec lateatur, cum male fecerit.*

Quod S. Leo & S. Bernardus de lege Evangelica asserunt, idem nos, cum S. Augustino, rectè applicamus legi nostræ ac regulæ : nam & hæc speculum est splendidissimum, in quo animæ nostræ maculas intuentes, eas abstergimus, & quantum à virtutis perfectione distemus, perspicimus. Numeramus autem duplicis generis regulas, negativas & affirmativas : negativa, quidpiam vetant, ut exire domo sine facultate Superioris; extraneorum mandata deferre ad domesticos, suscipere curam secularium negotio-

I.
Speculum
regule
maculas
detegit.

rum: miscere colloquia de bellis Principum Christianorum inter se diffidentium: dare mutuo aut accipere, absque licentia: tentationes celare; otium sectari, nimiam corporis & sanitatis sollicitudine teneri; nimis laboribus ac operibus pœnolis, corpus, animamque atterere: De aliis nationibus loqui sinistra & similia. Quæ omnia animæ faciem deturpant.

At quam ratione, maculas istas aut eluamus contractas, aut præcavebimus contrahendas? Si fecerimus quod Moyse à Domino in tabernaculi constructione præscriptum: *Inspice & fac, secundum exemplum, quod tibi in monte monstratum est.* Inspice speculum, & vide quid veter, quidve requirat; Inspice non semel, sed sæpius; nec obiter, sed diligenter, & considera ac rumina, quam conveniens, quam pium, quam sanctum sit, quod præcipitur; quam pravum & noxium, quod vetatur. Hujus rei symbolum legimus Exodi c. 28. Jussit Deus fieri labrum æneum, ex speculis mulierum; ut in eo Sacerdotes sacrificaturi se lavantes inspicerent, & si quid in se maculatum, vel incompositum invenirent, detergerent & componerent. Nam ut ait S. Gregorius Hom. 17. in Evangelia: *Specula mulierum sunt præcepta Dei, in quibus se sancta anima semper afficiunt; & si qua in eis sunt fedditatis macula, deprehendunt. Cogitationum vitia corrigunt; & quasi venientes vultus, velut ex reddita imagine componunt: quia dum præceptis Dominicis solerter intendunt; in eis proculdubio, quid in se ca-*

lesti viro placeat, vel quid displiceat, agnoscunt.

Sacerdotes veteres, imitandi sunt nobis, non solum in observantia præceptorum; sed etiam regularum: dum peccata expiaturi, dum ad aram facturi, dum conscientiarum latebras scrutaturi sumus, Regulæ speculum intueamur; & si quas fedditatis maculas deprehenderit, detergamus; cogitationum vitia corrigamus; sermonum lapsus ac navos emendemus; & omne virus actionum nostrarum expellamus. Scribit Ludovicus Vives in S. August. L. 18. Civit. c. 13. Basilicum hoc modo occidi: circumdant se Venatores undique speculis; in quæ dum ille se introspicit, venenatis specierum visualium radii, ex oculis egressi, vi speculi, ad ipsummet reflectuntur, atque eum interficiunt & enecant. Ita Religiosus tepidus & multis peccatis venialibus se inficiens, & regularum transgressionibus maculans; easque in speculo regulæ intuens, & ad se reflectens, compunctus, interimit eos navos, quos tam pestilentes, fedosque conspicit, & novum fervorem induit.

Atque hoc est primum Speculi regularis officium, ac beneficium: quod maculas & imperfectiones nostras, regulæ repugnantes clarè detegat, ut eas cognoscamus, aboleamus, & imaginem animæ nostræ Deo & Christo majore puritate assimilemus.

II. Alterum speculi regularis officium & beneficium est, ut ad ornandam, & expoliendam, animæ nostræ faciem & vestimenta coordinanda atque

II.
Speculum
regulæ
ornandam
animam
servit.

atque aptanda subserviat. Sicut enim femina ac domicella nobiles, dum se comunt & ornant, studiosè se in speculo intuentur, ut non tantùm omne, quod in facie scædum viderint, eluant; verùm etiam, eam pulchrè per omnia componant: ita Religiosum decet, assidè regularum suarum speculum intueri, ut juxta illum se totum conformet, mores corrigat, virtutum ornamenta inferat, & omnigenæ perfectionis decore sese exornet. Huc servit, quod asseruit S. Paulus 2. Corinth. 3. 18. *Nos verò omnes revelatâ facie, gloriam Domini speculantes, in eandem imaginem transformamur, de claritate in claritatem, tanquam à Domini spiritu.* Nam ut ait S. Augustinus L. 17. de Trinit. c. 6. *Speculantes dixit, per speculum videntes, non de specula prospicientes. Transformamur ergo dicit, de forma in formam mutamur, atque transitimus de forma obscura in formam lucidam. Nam lucerna pedibus meis verbum tuum & lumen semitis meis.* Psal. 118. 105. *Et mandatam lucerna est, & lex lux, & via vita increpatio disciplina.* Proverb 6 13.

Speculantes igitur nos in speculo nostro regulari, transformamur, de forma obscura, in formam lucidam ac pulchram? ut scilicet simus imago Dei, eumque quasi exemplar & prototypum, ad quod creati sumus, repræsentemus, dum regulæ omnem perfectionem complectenti nos conformamus. Transformamur de forma obscura in lucidam: quàm obscura est forma, è speculo huc allata? quot maculis deturpata? quantis tenebris & ignorantis

involuta? quàm obscura est superbia, luxuria, invidia, vana gloria & ceteræ vitiarum caligines? has autem in speculo regulari contemplantes paulatim dissipamus, & in formam lucidam transformamur: & *De claritate minori, pedetentim ad claritatem majorem* pertingimus.

Unde S. Augustinus librum conscripsit, quem *Speculum* nuncupavit, eò quod in eo Scripturæ Divinæ sententiæ morales de virtutibus & vitiis collegerit; *Ut in eo credens, inquit, quæ Deo obedire voluerit, se inspiciat, quantumque in bonis moribus operibusque profecerit, & quantum sibi desit, attendat.* Similem librum, simile speculum exhibet nobis S. Pater noster Ignatius (scilicet librum regularum) nihil nisi sententiæ morales, & documenta ex vita ac doctrina Christi decèpta continens, ut ejus filii in eo se intueantur, & quantum sibi ad finem ab eo intentum, scilicet perfectionem propriam & alienam desit, attendant, & magis magisque ad eam aspirent. Idem S. Doctor in ps. 103. Conc. 1. *Vide, ait, si hoc es, quod dixit (Psaltes) si nondum es, gemo ut sis, renuntiavis tibi speculum faciem suam: sicut speculum nun sentit adulatorem, sic nec te palpes.* Idem applicemus nobis: *Inspexisti speculum regulare, vide si hoc es, quod dixit; si nondum es, gemo, ut sis; conare, propone, rem cum gratia Dei aggredere, & pulcher Christoque ac S. Ignatio similior efficiaris.*

Quem in finem plurimùm conducunt regulæ, quæ affirmativæ sunt, & quid ad animæ pulchritudinem consequendam

quendam, nobis agendum sit, edocent: dum jubeat matutino tempore celestium meditationi insistere, peccata suo tempore per poenitentiae Sacramentum expiare, bis in conscientiam diebus singulis inquirere, paupertatem Evangelicam, castitatem Angelicam, Obedientiam perfectam sectari; & Dei proximique sinceram charitati operam dare. Has similesque regulas, *inspice, saepe recole, expende, intellige;* deinde *fac & in praxin redige.* & ornabunt te, multisque gemmis pretiosis condecorabunt. Nec sis similis viro, de quo S. Jacobus in epist. c. 1. *Quia si quis auditor est verbi (regula) & non factor: hic comparabitur viro, consideranti vultum nativitatibus sua in speculo: consideravit enim se & abiit, & statim oblitus est, qualis fuerit.*

Quapropter, nos speculum regularum nostrarum, non obiter; sed sedulo & serio, saepius inspiciamus, tum ut imperfectionum nostrarum maculas abstergamus; tum ut animam nostram omni generis perfectio-

nis pulchritudine & ornatu condecoremus: non imitemur viros sese intuentes in speculo, & mox abeuntes; sed Virgines Nobiles, pulchritudinis & ornatibus studiosas, quae diu multumque se in speculis contemplantur, omnesque rivos & maculas, etiam minimas, quas in iis cernunt, emaculant & extergunt, ac totam faciem, vestes, gestus ac mores ad speculum formant & componunt: saepius de illis, clarissime praesentia, utilitate, fructu meditationes instituamus; hac ratione, tanquam specula concava, radiis solaribus opposita, stupam, chartam, aliaque accendunt; ita regularum nostrarum speculum amore divino nos inflammabit, & perfectionis desiderium accendet. *Ignitum eloquium tuum vehementer, & servus tuus dilexit illud.* Psal. 118. 140. Quod illuminabit, aduret, & animam de forma obscura in lucidam, de tepida in ferventem, de imperfecta in perfectam transmutabit.

EXHORTATIO VIII.
PRÆLIMINARIS

De octavo Stimulo observandi regulam;
quia est altera scala Jacob,
ad cœlum ducens.

T H E M A.

*Viditque in somnis scalam stantem super terram, & cacumen
illius tangens cœlum. Gen. 28.12.*

Scala Patriarchæ Jacob, quam vidit in Bethel, Theodoro, Pererio, & Hebrais, Divina providentiæ est symbolum; cui Deus tanquam causa prima, primùmque movens omnium, innititur: per quam Angeli providentiæ hujus ministri & executores, ascendunt & descendunt: duo scalæ latera sunt suavitas & fortitudo: Deus enim sapientiâ suâ infinitâ mundum gubernans, *attingit à fine usque ad finem fortiter & disponit omnia suaviter.*

Deinde scala hæc Tertulliano (in fine L. 3. contra Marcionem) symbolum est viæ, quâ justî ascensiones in

corde suo disponunt, in cœlestem patriam: duo latera sunt fides & operæ; vel verbum Dei & Sacramenta; gradus autem variarum legum & virtutum ascensus indigitant.

Alii SS. Patres & Ascetæ, propinquius ad propositum nostrum accedunt, & scalam hanc Jacob, regulæ seu disciplinæ religiose symbolum esse existimant: quâ verò ratione id intelligendam sit, præsentî exhortatione indicabimus, ut tantò alacrius Angelorum more, per hanc scalam primò ad perfectionem, ac deinde in cœlum ascendamus.

1. Viditque (Jacob) in somnis scalam. l. c. S. Bernardus serm. in illud: Ecce nos reliquimus omnia: Scala ait, hæc est disciplina religiosa, vel regula

*1. Regula
scala
Jacob;
Ordinis*

Ordinis v. g. quâ Dilectus Dei Benedictus ascendit ad cœlum: duo latera sunt humilitas & vitæ asperitas: gradus sunt variaz regulæ & virtutum actus; scala enim arcta, arctam disciplinæ viam, quæ ducit ad cœlum significat: nam ut ait S. Augustinus in Sent. sent. 19. *Angusta est via quæ ducit ad vitam, & tamen per ipsam, nisi dilatato corde non curritur: quia iter virtutum, quo gradiuntur pauperes Christi, amplum est fidelium spem, est arctum sit infidelium vanitati.*

S. Bernardo consentit. S. Antoninus in Summa Theolog. p. 3, tit. 26. c. 10. § 11. *Bonum, inquit, Religionis significatum est nobili illâ scalâ Jacob, cuius gradus nulli sunt alii, quàm lectio- nis, meditationis, mortificationis, aliarumque similium exercitationum, quibus Religio constat. In hac ascendunt Angeli, ad hæc opera Dei offerenda; atque ad deferenda vicissim, ad religiosas animas, Sponsi munera, & beneficia descendunt. Ei porro incumbit Deus; quia ejus gratiâ & auxilio, omnia nostra studia nituntur; quæ eo tenente cadere non possunt; ipsæque est ascendentibus firmamentum; & pervenientibus in fine est premium: unde de ea verè dicitur; *Non est hic aliud nisi domus Dei, & porta cali.**

An non idem, Charissimi, de Regula à S. Ignatio, nobis porrecta, asserere poterimus: *Non est hic aliud nisi Domus Dei, & porta cali*, ad quam ipsa penetrat ac pertingit; si dilatato corde, & alaeri ac generoso animo per eam ascendamus; & licet arcta

videatur, vim tamen nobis inferendo, aditum nobis patefaciamus.

II. Latera hujus scalæ, quibus gradus iherent: sunt, humilitas & asperitas per quarum medium, omnes alii gradus ascendendi sunt. Vel latera scalæ sunt *sustine, & abstine*. Patientia & abnegatio, intra quæ, tanquam inter repagula currendum est ad cœlum. Vel latera sunt oratio & mortificatio, quibus omnes aliarum regularum & virtutum gradus inniuntur, & fulciuntur: sine quibus ad nullam virtutem pervenitur, nec pes à terra vel ad primum scalæ gradum elevatur. Orationi namque jungenda est mortificatio; quia mortificatio sine oratione est insipida & horrida; oratio sine mortificatione est sterilis & infructuosa. Mortificatio igitur fulciatur oratione, & oratio condia- tur mortificatione. Mortificatio, domat & jugulat concupiscentias, & passiones, scilicet cupidinem honoris, deliciarum, opum, commoditarum: oratio verò mentem mortificatam sustollit ad Deum: ab eoque cœlestes amores, sensus & spiritus haurit: quare mortificatio est quasi myrrha & sal putredinem à carne & mente nostra exsugens, eamque desiccans & à corruptione conservans: oratio verò est velut thus illam per fumum & ignem Deo adolens, offerens, & sacrificans. Ita Cassiodorus & Beda.

Quamobrem si per regularum gradus in cœlum conscendere cupimus, extra gemina hæc fulcra pedem non locemus: in omni gradu oratio & mortificatio latus nostrum stipe- necesse

II.
Later
scalæ.

II.
Gra
scalæ.

neceſſe eſt. Difficile eſt animam aſcendere ſarſum, gravatam rebus terrenis & onuſtam carnalibus affectionibus, illam vehementer detinentibus, & deorſum ſemper impellentibus; quibus tamen per mortificationem ablatis, facile ad ſuperna aſcendit. Levat mortificatio & alleviat; oratio addit pennas. Mortificatio ſuſtollit: nam ut inquit S. Auguſtinus ſerm. 171. de tempore ad Fratres. *Si unusquisque ſubigere paſſiones ſibi ſtudeat, ac ſuper eas ſtare conſueſcat; ex ipſis ſibi gradum conſtituit, quo poſſit ad ſuperiora conſcendere, elevabunt nos, ſi fuerint infra nos, de vitis noſtris ſcalam nobis facimus, ſi vitia ipſa calcamus.* Conculcatio ergo vitiorum, eſt incrementum virtutum, & paſſionum ſubjectio & abnegatio, cordis eſt ſublevatio, & in ſublimia erectio. Ex altera verò parte oratio, eſt adjutrix & ſuccollatrix, ſine qua aſcenſiones in corde ſuo nemo poteſt diſponere; nemo ſeſe abnegare, nemo vitium vincere, nemo de hoſtibus triumphare: orante Moyſe vincebat Iſrael, ceſſante illo vincebat Amalec. Hæc igitur duo fulcra omnino nobis neceſſaria ſunt; intra quæ ſi ambulemus tuti evadimus, extra quæ ſi pedem figamus, deviamus, exorbitamus, & ad Deum, cœleſtemque patriam non aſcendimus.

III.
Gradus
ſcalæ.

III Gradus hujus ſcalæ, ex mente S. Baſilii in Pfalm. 1. ſunt varia abdicaciones & renuntiationes, quæ in regulis quoque noſtris continentur: Scala, inquit, eſt aſcenſus ad perfectiorem, culmen eſt charitas, gradus ſunt

decem gradus abrenuntiationis, quorum primus eſt, abdicare terrena, ut cum Apoſtoliſ dicat, *Ecce nos reliquimus omnia. Quid aliud petit à nobis Regula 8. Summarit: niſi ut ii, qui Societatem ingrediuntur, exiſtiment ſibi, quid quid in mundo habebant, relinquendum?*

Secundus gradus eſt. Eadem terrena cuncta oblivifci ſecundum illud Pfalmi 44. *Audi ſilia & vide & oblivifcere populum tuum, & Domum Patris tui.* Quid aliud innuit prædicta 8. regula, dum jubet nos mundo & amori proprio mori?

Tertius gradus eſt, eadem ut ſtercora odiſſe & averſari. Secundum Apoſtolum: *Omnia arbitror ut ſtercora.* An non idem regula exigit, omnem mundi affectum exuere, & mundo contraria totis viribus concupiſcere, præcipiens?

Quintus gradus eſt. Odiſſe animam ſuam propter Chriſtum: *Ut ne de vita quidem ſua, quidquam affectus ſit omnino, etiam ſi mortis habeat reſponſum.* ait S. Baſilius. Quid aliud requirit dicta regula, dum ait: *Unusquisque ſibi dictum exiſtinet illud: Qui non odit animam ſuam, non poteſt meus eſſe diſcipulus?*

Sextus eſt. Abnegare ſuum iudicium & voluntatem: quod nobis mandat regula 31. dum vult: *veram nos abnegationem propria voluntatis & iudicii habere.*

Septimus eſt, ſemper mortificare ſuas cupiditates, ut impleat illud Chriſti: *Abneget ſemetipſum & tollat crucem ſuam & ſequatur me.* An non hoc regula 12. nobis præſcribit, dum ait:

F. *Majus*

*Majus ac impensius studium cuiusque sit
quærere in Domino majorem sui abnega-
tionem, & continuam in rebus omnibus
mortificationem.*

Octavus sequi Christum, & discere
ab eo, quia mitis est & humilis corde.
Quid aliud à nobis Regula 18. 13. &
19. postulat?

Nonus est. Amare constanter & effi-
caciter proximos, etiam inimicos :
quid Regula 42. & toti instituto con-
formius, & intimius?

Decimus denique gradus est in quo
Dominus visus est, adherere Deo, il-
lique in uno spiritu uniri. Quæ est
hominis perfectio quæque primarius
ex Regula 2. Est Societatis nostræ
finis.

His addere possumus tot gradus,
quod alix in regulis nostris continen-
tur virtutes; ut enim Barlaam Josa-
phatum instruebat: *Virtutes quasi sca-
la quædam cæli sunt.* Teste Damasco
in hist. c. 20. Per quas è terra in
cælum, ab exilio in patriam ascen-
dendum est: Et S. Bernardus serm. de
B. V. M. recenset duodecim humili-
tatis gradus. 1. Estodium peccati. 2.
Fuga delicti. 3. Metus odii. 4. In
omnibus his subesse Creatori. 5. Obe-
dire meliori. 6. Obedire compari. 7.
Obsequi inferiori. 8. Subesse sibi. 9.
Finem suum jugiter meditari. 10. O-
pera sua semper vereri. 11. Cogita-
tiones suas humiliter confiteri. 12. Per
omnia ad nutum Domini moveri. Per
hos gradus, ascendunt Angeli & sub-
limant homines & in Domo Patris
percipiunt lucidas mansiones. Atque
omnes hos gradus, regula nostra

complectitur, ut scrutanti patebit.

IV. *Angelos quoque Dei ascendentes
& descendentes per eam,* vidit Jacob.
Gen. 28. 12. Quid per Angelos hocce si-
gnificabimus, nisi Religiosos; præser-
tim vitæ mixtæ deditos, qui nunc per
orationem ad Deum ascendunt, nunc
per opem & auxilium descendunt ad
proximos. Sic S. Romualdus, ut in ejus
vita legitur, visu scælarum, ex ima terra
in cælum vertice pertingentis, per-
quam ascendentes intuebatur descen-
dentesq; Monachos albeni veste, Reli-
gionis perfectionem, ejusque habitum
designari, mirabiliter agnovit. Quo-
circa eundem locum à nobili viro ejus
domino cui nomen erat *Maldulo*, pe-
tiit & impetravit: ibidemque mona-
sterium sui Ordinis primarium adifi-
cavit. Anno Domini 1009. quod exin-
de *Camaldulum*, quasi campus Maldu-
li, est nuncupatum: situm id est juxta
Florentiam, in monte Apennino jam
à sexcentis annis & ultra, sanctorum
Eremitarum, Angelorum, inquam,
terrestrium copiâ florens. Religiosi
ergo sunt Angeli, angelicâ præsertim
caltitate & animi puritate dotati.

Quemadmodum autem Societatis
nostræ homines, ob castimoniam &
vitæ innocentiam oportet esse Ange-
los, ita quoque ut finem Societatis as-
sequantur, & officio suo faciant satis,
necesse est, ut sint Angeli *ascendentes
& descendentes.* Ascendentes, per con-
templationem, meditationem, oratio-
nem, & affectus anagogicos assidue
Deum dirigentes, ut inde robor, vires,
& spiritum hauriant; quo gratiâ &
cælestibus donis impleantur: ac postea
descen-

descendant ad proximum, & accepta à Deo lumina ac dona eis communitent. Ideo S. Bernardus serm. 1. in Cant. & L. 2. de confid. c. 3. necessarium esse docet, ut ii qui alios Deo lucrari conantur, prius sint *conche, quam canales*: id est prius ad Deum ascendant, ut cœlestibus thesauris ditentur, quos deinde in alios profundant. Et S. Dionysius Areopagita c. 3. Ecclesiasticæ Hierarchiæ tradit: Decentissimus, divinarum rerum ordo est, ut primus communicet atque impleatur sanctus Præsul his, quæ per illum distribuenda sunt cæteris, divinis donis & sic aliis tradat: deinde subdit: Quocirca & hi, qui divinis Magistris (priusquam digna illis conversatione capaces effecti sunt) abutuntur audacter, impuri, atque sacrâ lege extranei omnino censentur: Ut enim in solis radiis, tenuiores, limpidioresque substantiæ primâ influenti luce replentur, sicque exuberantem lucem in subsequentes, solis vice transfundunt; ita non sine periculo, divinis in rebus, quibusque aliis se duces præstare præsumet, qui non per omnia evaserit similis Deo. Ita S. Dionysius, Ex quo liquet, zelatoribus animarum prius ascendendum ad Deum per orationem & scalam virtutum, quàm

descendant ad lucrandos proximos, adeoque & nobis ascendendum esse, instar Angelorum & descendendum per scalam regularum nostrarum, quæ est scala altissimæ perfectionis.

Quæ cum ita sint, Dilectissimi, & Divina Providentia vobis scalam adeò præstantem è cœlo demiserit in terram: summam eidem & immortales grates referamus, & per eam ascendere strenuè conitiamur: idque inter duo latera, orationis & mortificationis, illa attollit, hæc promovet, illa ascendit, hæc fulcit, hæc laborat, & progreditur, illa dulcorat iter & laborem. Deinde omnes & singulos gradus virtutum regulis nostris expressos, ut humilitatis, patientiæ, paupertatis, castitatis, obedientiæ, zeli & charitatis alacriter conscendere satagamus. Quod ut levius accidat, nunc ascendamus ad Deum contemplando & orando, gratiamque obtinendo, nunc descendamus, ad proximum contemplata & obtenta divinitus illi communicando, quod si in his strenuè progressi fuerimus & usque ad vitæ finem perseveraverimus, tandem ad Deum O. M. scalam ianixum, cum plurimis animabus, quas lucrati fuimus, pervenimus, eoque in felici æternitate sine fine perfruamur.

F 2

EXHOR.

EXHORTATIO IX. PRÆLIMINARIS

De Præscientia & Prædestinatione DEI,

Tanquam nono Stimulo Regulas observandi, & secundum eandem nos Christo Domino conformandi.

T H E M A.

Quos præscivit, & prædestinavit, conformes fieri imagini Filii sui. Rom. 8. 29.

Ua olim Poëta ingeniosi, de miris hominū profanorū metamorphosis, fabulando cecinere; ea longè verius, de moralibus hominum Deo dicorum transformationibus prædicantur: hi enim licet ante in sæculo fortassis vitiis innutriti, peccatisque variis dediti, Nabuchodonosoris instar, in mores belluinos deformati abierint: quemadmodum Vates regius loquitur: *Homo cum in honore esset, non intellexit; comparatus est jumentis insipientibus, & similitus factus est illis. Psal. 48. Ubita-*

men vocationis divinæ radio collustrati, Deo in Religione vivere, cœlestia cognoscere & degustare occipiunt; gratia Divinæ auxilio, regularum suarum ductu, & Christi Domini prototypi sui assiduo aspectu, eò paulatim pertingunt; ut è mundanis hominibus in religiosos, è terrenis in cœlestes, è sensualibus in spirituales; è veteribus in novos, in angelicos ac prope divinos, mirā metamorphosi, transmutentur, implentes illud Apostoli: *Exspoliantes vos veterem hominem, & induentes novum, secundum imaginem ejus, qui creavit illum. Ad Coloss. 3. 9.*

Hanc

Hanc autem transformationem, Charissimi, ut secundum regulas nostras, gratiâ Divinâ adjuti strenuè aggrediamur; motiva nonnulla tanquam stimulos præmitteremus, & in hac quidem exhortatione de præscientiâ & prædestinatione Dei agemus, ut ea conformationem cum Christo nobis persuaudeat.

Christus Dominus, Prototypon & Dux noster, nos lucis suæ radiis coluſtret, & gratiâ suæ auxiliis efficacibus adjuvet, ut secundum regularum nostrarum directionem, vivam in nobis ejus imaginem, delineare valeamus.

I.
De præ-
scientiâ
Dei.

I. Stimulus primus vitam nostram, in Societate JESU Christi, ad amissim regularum nostrarum conformandi, est æterna Dei præscientiâ & prædestinatio. *Quos præscivit*, inquit Gentium Doctor Rom. 8. & prædestinavit, conformes fieri imagini filii sui. Pars prima est Dei præscientiâ. *Quos præscivit*. Deus sapientiâ suâ infinitâ, omnia, antequam fiant, clarissimè cognoscit, omnia præscit: *Cognovit Dominus, qui sunt ejus.* 2. Tim. 2. 9 Id est, præsciti & præcogniti sunt, qui sunt ejus, scilicet Dei: videt enim Deus ab æterno, & vidit, quinam in fide gratiâ, & vocatione suâ sint firmiter perſtituri; adeoque perventuri ad gloriam, velut Dei amici & dilecti; & quinam sint defecturi, & tanquam indigni repudiandi. Ita S. Chryſostomus, Theophylactus, & S. Auguſtinus Tract. 12. in Joan. *Novit*, inquit, *Dominus, qui permanent ad coronam, qui permanent ad flammam; novit in area*

triticum, novit paleam, novit segetem, novit zizania.

Cognovit Dominus qui sunt ejus: eoque consignat & quasi conscribit in libro vitæ seu catalogo Electorum, id est in mente seu memoria sua; quas ad vitam æternam destinavit & elegit: Cognovit quoque Dominus, qui non sunt ejus; sed ex libro vitæ expuncti, & in librum mortis relati sunt: Præscivit itaque Deus, cuinam libro inscripti essemus; utrùm ad triticum, an ad paleas; ad segetem, an ad zizania pertineremus: cum verò nos id lateat; an non meritò horror salutaris nos corripiat impellatque, ut per bona opera (in regulis nostris præscripta) certam electionem & vocationem nostram reddamus?

Deinde, *quos præscivit: novit Deus* quid in quovis rerum eventu, statu, conditione, nobis futurum fuisset: *præscivit* si nasceremur, vitamque traduceremur in Tartaria, China, Turcia, Brasilia, Æthiopia, India; in quam scelerum colluviem, ex infidelitate ortam, cum barbaris illis populis casuri fuisset. *Præscivit* idem omniscius Deus, si in Anglia, Suecia, Dania, Norvvegia, Hollandia inter Lutheri, Calvini, & Mennonis assecclas lucem aspecturi, atque educandi fuisset, in quàm horrendam criminum voraginem ex hæresi natam, præcipitandi fuisset. *Præscivit*, idem rerum omnium cognitor Deus, si ab orthodoxis quidem parentibus in lucem edendi, sed in mundana vita relinquendi fuisset, quemnam vitam

F 3 tenorem

renoreta observassemus: & quidem si militæ adscribendi, in quas rapinas, furta, duella; si in Jurisconsultorum album referendi, in quas fraudes, injurias, injustitias, controversiarum protelationes; si vitæ clericali in sæculo mancipandi, in qua sacrilegia, lascivias ac turpitudines nefandas prolapsuri fuisset: & quia hæc præcivit, aliam viam inivit, alia media benignissimus Deus arripuit ex infinita sua erga nos charitate & misericordia, ab idololatria, hæresi, & mundi corruptela extraxit, ad Societatem JESU evocavit, & post varias remoras & obstacula in eandem efficaciter perduxit: & quanta Dei erga nos immeritos dilectio! & ex mente S. Augustini prædictio!

Tertiò, *Quos præcivit*. Origenes & S. Augustinus exponunt, *Prædilexit*: hæc enim præscientia favorem & affectum benevolum Dei connotat: quemadmodum igitur nos ab æterno præcivit, ita ab æterno prædilexit: At quo opere bono, quo actu heroico, imò quo vel verbo, vel desiderio, minimòve suspirio istud promeriti eramus? nullo sanè; nihil enim egimus, quia in rerum natura nondum fuimus: nulla igitur prævidit prævia merita, præter secuturos prædestinationis effectus; ita ut nobis verba Apostoli usurpare liceat ad Titum 3. *Non ex operibus, qua fecimus nos, sed secundum magnam misericordiam suam salvos nos fecit*: velut clarè in Jacob & Esau elucet: *Cùm nondum nati fuissent, aut aliquid boni egissent.*

aut mali. Dilectum est: Jacob dilectus, Esau autem odio habuit.

Quid nunc ex hoc discursu, Charissimi, concludemus, nisi istud? Si Deus, illos, quos in vitæ hujus mortalis discursu, præcivit & prædestinavit fore Christo conformes, eidem quoque conformandos esse in gloria: igitur si nos eidem non conformaverimus in hac vita, neque nos eidem conformandos in altera: quales enim erimus in via, tales erimus in patria. Deinde si DEUS O. M. è tam variis periculosis regionibus & statibus, in quibus nos æternum perituros prævidebat benignissimè eripuit, & in hoc Ordine amabilissimo collocavit, an non eà gratià indignissimi erimus, dignissimiq; qui eo favore excidamus; si nos vitæ Christi Domini nostri, ex amulsi regularum nostrarum conformare neglexerimus. Denique si Deus nos prædilexit ab æterno, absque præviis meritis nostris, torque admirandis gratiis prævenire statuit, quas ex parte jam percepimus, an non par est, amorem amore compensare. & omnia salutis ac perfectionis media in Societate nobis præordinata avidissimè arripere, ejusque leges quàm exactissimè observare?

II. Altera stimuli pars nos Christo Domino, prototypo nostro, secundum regularum præscriptum conformandi, est æterna Dei prædestinatio: ut enim scribit Gentium Doctor: *Quos præcivit & prædestinavit conformes fieri imaginis filii sui*. Rom 8. Hoc prædestinationis excellentissimum beneficium, nascentemque inde nos Christo conformandi obligationem, ut clariùs perspi-

II.
De præ-
stinatione
Dei.

perspiciamus, intelligendum probè, quid sit prædestinatio. S. Augustinus L. de bono persev. c. 14. ait: *Prædestinatio est præscientia & preparatio beneficiorum Dei, quibus certissime liberantur, quicumque liberantur.* Alii expli- cant hoc modo: Prædestinatio est ordinatio divina efficax de quibusdam, per infallibilia media ad vitam æternam perducendis. Hæc prædestinatio ab Apostolo nuncupatur *propositum Dei. His, qui secundum propositum vocati sunt sancti.* Rom. 8. 28. Eadem Actorum 2. 23. appellatur *definitum consilium.* A S. Anselmo & S. Augustino L. de corrept. & grat. vocatur *æternum Dei beneplacitum, liberale decretum, gratuita Dei constitutio*: quæ ab æterno statuit homines, primò ad gratiam, deinde ad gloriam cœlestem, per Christum, vocare; quos si voluisset, poterat præterire & non vocare.

Atque ut hoc ipsum meliùs perspiciamus, S. Paulus Deum figulo comparat, & hominem luto; Rom. 9. 21. *Nunquid, dicit figmentum, et qui se finxit: Quare me fecisti sic? An non habet potestatem figulus lutis ex eadem massa facere aliud quidem vas in honorem, aliud verò in contumeliam?* Ita est, sicut figulus, ita & Deus hanc habet potestatem: potuit nos formare vasa in contumeliam, vel vasa in honorem: potuit nos ita ordinare, ut nasceremur vel ab infidelibus & idololatriis, vel ab Hæreticis impiffve parentibus, quorum vestigia legentes, tanquam vasa contumeliam, projecti fuiffemus in ignem æternam; Verùm ex infinita dilectione & misericordia,

aliter, ut speramus, & cernimus, beneficia sua præparavit, aliud consilium, aliud propositum, aliud beneplacitum, aliud liberale decretum de nobis concepit atque formavit; scilicet, ut nos, quemadmodum confidimus, perduceret ad vitam æternam.

O quis capiat, quis verbis exprimat, quantum hoc sit beneficium divini Numinis? sanè si fontem copiosum, ex quo omnia alia bona scaturiunt, esse dixerimus, non aberrabimus. Unde enim oritur, quod sumus Christi oviculæ, ad ejus dexteram aliquando collocanda, & in amœnissima Paradisi pascua traducenda, nisi ex prædestinatione & gratuita Dei cõstitutione? Unde oritur, quod Libro vitæ, seu Essentiæ Divinæ, tanquam Dei Filii adoptivi divini patrimonii heredes, amici Dei charissimi, gloriæ & beatitudinis possessionem adituri, inscribamur, nisi ex prædestinatione, Deique definito consilio, liberalique decreto? Ex hoc fonte promanat aliorum beneficiorum ac mediorum ordinatio; hinc ea divitiarum, ingeant, virium, sanitatis, aliorumque bonorum temporalium affluentia profluit hinc tot inspirationes, tot externæ voces, tot validi clamores Concionatorum, Consistentiæ Directorum, ac Superiorum, imò omnium creaturarum, nos ad veram fidem, ad Dei amicitiam, & familiaritatem, & perfectionem & Christi imitationem in Societate JESU invitantium, scaturiunt. Verbo hæc est vena miserationum Domini, è qua, gratiæ, virtutes, ceteraque divina charismata, ac dona

tum

tum naturalia . tum supernaturalia
tanquam aqua saliens in vitam aeter-
nam, eliciuntur.

Quam hic rursus conclusionem for-
mabimus , nisi illam ? Si Dominus
Deus noster, potuit nos facere vasa in
contumeliam, & non fecit; sed potius
liberali constitutione, nos vasa, ut spes
est, in honorem, ordinavit; si tot donis
naturæ & gratiæ nos spoliare potuit,
sine quibus libro mortis & damna-
tionis inscribendi fuisset, & non
fecit; sed è contra tot beneficiis cum-
mulavit, & suavissimo aeternæ præde-
stinationis vinculo nos sibi devinxit :
an non summa ingratitude labes
foret tam amabili Nominis disposi-
tioni & prædestinationi non respon-
dere ?

Quæ cum ita sint, Dilectissimi , si
quandoque nobis desidia aut torpor
obrepserit, his præscientiæ & præde-
stinationis stimulis languorem nos-
trum, velut calcaribus, excitemus:
Deus præcivit, & prædestinavit nos
(quæ spes nos alit) ut conformes eva-
deremus imagini Filii sui, idque tum
per ea media, & per eas constitutio-
nes, quas in Societate JESU nobis

ordinavit & tradidit; tum per remo-
tionem impedimentorum, quæ in In-
fidelitatis, hæresis ac mundi labyrin-
tho reperissemus; tum absque nostris
præviis meritis, gratis nos prædili-
gendo, prædestinando, dona naturalia
& supernaturalia affatim suppeditan-
do; Quod si verò nos tanta Dei in
nos benevolentia & charitati non re-
spondeamus, sed in imitando proto-
typo nostro desides, & ignavi simus,
an non jure formidabimus, futurum
nobis, quod aliis non paucis accidit,
ut Deus justus & rectus, nos è Religio-
ne sancta eliminat, & in locum no-
strum, longè ferventiores ac meliores
subrogat ? Ne id nobis eveniat: divi-
na beneficia nobis preparata ne re-
spuamus, præstantissima perfectionis
adminicula non negligamus: Dei pro-
positum, liberale decretum, consilium,
non aspernemur; sed secundum regu-
las nostras ad vitam Christi similitudi-
nem aspiremus, ne negligentia
nostrâ in aeternæ damna-
tionis pericula de-
volvamur.

EXHORTATIO X.
PRÆLIMINARIS

De signis prædestinationis & reprobationis;

Tanquam decimo Stimulo, per regularum observantiam,
nos Christo Domino conformandi.

T H E M A.

*Quos præscivit, & prædestinavit, conformes fieri imagini
Filii sui. Rom. 8. 29.*

Dominum Deum nostrum, duplicem penes se asserere Librum, alterum vitæ, alterum mortis, sacrarum literarum monumenta perhibent: utriusque Libri hujus, mentionem facit dilectus Jesu Discipulus, Apoc. 20. Dum eos in die judicii aperiendos, commemorat: *Judicium sedet, & libri aperti sunt.* Liber vitæ ex mente Doctoris Angelici p. 1. q. 24. a. 1. nihil est aliud, nisi Dei notitia, quâ firmiter tenet, se aliquos prædestinasse ad vitam æternam. Unde ex aduerso liber mortis erit, notitia Dei, quâ firmiter tenet, se aliquos non prædestinasse ad

vitam æternam, sed ad mortem liberè ab illis incurrendam. Notitia verò hæc divina, liber nuncupatur metaphorice, duplici ex capite: primo, quia sicut in humanis rebus, nonnulli ad officium certum electi, albo seu libro inscribantur, ut milites, & consularii, qui ideo olim Patres conscripti vocabantur; ita pariter, tam ad gloriam electi, quam ad damnationem rejecti inscripti dicuntur: secundò, quemadmodum id, quod in libro exaratum est, signum est eorum, quæ futura sunt; ita & hæc Dei notitia, signum est apud Deum eorum, qui perducendi sunt ad vitam æternam, & contra. *Firmum fundamentum Dei stat, ait Apostolus, habens signaculum hoc;*

G hoc;

hoc; cognovit Dominus qui sunt ejus.

2. Tim. 2. O si scirem, inquit nonne-
mo, cum Thoma Kempensi, quod per-
severaturus essem! & si scirem, num
in libro vitæ descriptus essem? quàm
lætus alacrisque viverem! Cui repo-
no: scire id, citra revelationem di-
vinam, neminem posse; licet signa
varia, prædestinationis & reprobatio-
nis habere possimus.

Quæ signa in præsentī exhortatio-
ne breviter producemus; Ut per ea
nos ad regularum observantiam exci-
temus.

I.
Signa præ-
destinati-
onis in
Novitiis.

I. Atque ut à signis prædestinatio-
nis felicitis auspicemur, Sancti Patres
& Ascetæ varia assignant. S. Antonius
juge præsentia Divinæ exercitium,
prædestinationis signum esse asserit; S.
Anselmus cultum eximium Beatissimæ
Virginis Mariæ; P. Hierimias Drex-
lius in Libro, de his exarato, duodena
signa enumerat; Talia sunt crebra
eleemosynæ largitio, verbi divini au-
ditio, synaxeos sacra frequentatio
&c. quæ quidem omnia præclara sunt,
omnia laudo, nullum vitupero. At
pro Religiosis & Novitiis Societatis
JESU, nullum reor esse certius,
nullum securius, quàm secundum re-
gularum nostrarum amissim, Domino
nostro JESU Christo, in vita con-
formari: *Quos enim prescivit, & præ-
destinavit, conformes fieri imagini Filii
sui.* L. c. Ad hanc igitur conformita-
tem nobis contendendum est totis vi-
ribus: sed quibus in rebus?

1. Christus Dominus noster est spe-
culum sine macula, expers peccati: ait
enim: *Quis ex vobis arguet me de pec-*

cato? Joan. 8. 46. Conemur in hoc
ante omnia, Christo Domino, eâ ratio-
ne conformari, ut à levissimis etiam
peccatis abhorreamus, & ne veniale
quidem peccatum deliberatè perpe-
tre nus, (juxta directionem regulæ 5.
6. 7. 14. 22) & præclarum prædestina-
tionis æternæ lignum habebimus: te-
stimonium scilicet bonæ conscientia,
ex quo ingens salutis æternæ fiducia
nascitur: *Si enim cor nostrum non repre-
henderit nos, fiduciam habemus.* 1. Joan. 3.

2. Christus Dominus exemplar est
paupertatis Evangelicæ, non habens
ubi caput reclinaret; castitatis ange-
licæ, dum pascitur inter lilia, & obe-
dientia perfectæ, dum obedivit Patri
usque ad mortem. In his tribus consi-
liis evangelicis exactè servatis, (juxta
Reg. 23. 24. 28. 31.) si Christo Domi-
no assimilabimur, signum evidens
prædestinationis habebimus; nam
promissio certa est: *Beati pauperes spi-
ritu quoniam ipsorum est regnum celo-
rum.* Matth. 5. 3. *Et Beati mundo cor-
de, quoniam ipsi Deum videbunt.* ibid.
*Et Obedite Præpositis vestris & subjace-
te eis: ipsi enim pervigilant quasi ratio-
nem reddituri pro animabus vestris* He-
br. 13. 17. Atque ita his tribus admo-
dum securi erimus. Hac de causa An-
tonius Rodericus Societatis nostræ Co-
adjutor in Brasilia, Anno 1615 pie de-
functus, ingentem ferebat spem salu-
tis; unde crebrò dicere solitus: si me
damnatum fore præsciis fuisset Domi-
nus JESUS, nequaquam in suam rece-
pisset Societatem (in qua cõsilia Evan-
gelica exactè servare docemur) huc
verò delatus, jam desperare nõ audeo.

3. Christus

3. Christus Dominus vera sapientia imago nobis extitit, spiritualia, supernaturalia, & æterna maxime semper fecit, & amore summo complexus est: unde dixit: *Mens eius est ut faciam voluntatem eius, qui misit me.* Joan. 4. 34. Studeamus in hoc Magistrum nostrum imitari; eaque quæ spiritualia & supernaturalia sunt, scientia, doctrina, eloquentia, ac cæteris donis naturalibus anteponomus, (juxta Regulam 17. & 16. Summarii) eorum afflictionem, desiderium, & famem in nobis jugiter excitemus & luculentum prædestinationis signum reportabimus: nam *Beati qui esuriunt & sitiunt iustitiam, quoniam ipsi saturabuntur.* Matth. 5. 6. Scilicet in convivio celesti, ubi ipse transiens ministrabit illis.

4. Christus Dominus prototypum fuit mansuetudinis & humilitatis: *Discite, inquit, à me, quia mitis sum & humilis corde.* Matth. 11. 29. Allaboremus hujus prototypi imaginem simillimam exprimere (juxta Regulam 9. 10. 11. 13.) & certum prædestinationis signum deprehendemus: spondet enim: *Beati mites, quoniam ipsi possidebunt terram.* Matth. 5. Et *si quis mihi ministrat, me sequatur, & ubi ego sum illic & minister meus erit.* Joan. 12. 26. Scilicet in cælesti patria: qui enim mihi conformabitur in vita, conformabitur quoque in gloria.

5. Denique Christus Dominus præstantissima idea est heroicæ mortificationis, resignationis & patientiæ, totâ vitâ incedens per viam crucis, mortificationis, contemptus, adverſitatis,

contradictionis, persecutionis & doloris. Si in his secundum Regulam 11. & 12. 16. Summarii, idea hujus delineationem repræsentaverimus, certissimum electionis & prædestinationis signum possidebimus: *Qui enim Christi sunt, carnem suam crucifixerunt, cum vitis & concupiscentiis.* ad Gal. 6. Hæc est via, per quam Christus intravit in gloriam suam: hæc est via ardua, qua, ut loquitur Salvator, *ducit ad cælum, & pauci inveniunt eam.* Matth. 5. 14. Quam si constanter tenuerimus, Christum sequendo, non errabimus, sed certo certius beatitudinem æternam consequemur.

Si signa hæc Charissimi, in nobis deprehenderit, omnino toti, securi, quieti, & fiducia pleni esse possumus, nos esse vitæ Libro inscriptos: & ipse Spiritus Sanctus (ut ait Apostolus Rom. 8. 16. & explicat S. Bernardus serm. 2. de octava Paschæ) testimonium reddit internum spiritus nostro, quod simus Filii Dei, si autem filii & coheredes Christi.

II. Quod si aunc reprobationis quoque signa rescire desidereris, nonnulla hic attexemus; quanquam ex præcedentibus facile colligere ea possis: si contraria prioribus observetis.

I. Primum reprobationis signum est, si quis Novitiorum culpâ suâ Ordinem religiosum deserat: quemadmodum enim prædestinationis signum & magna gratia, felicitas ac benedictio est, ad statum religiosum à Deo vocari, periculis mundanorum hominum liberari; & in Ordine, ac regularis disciplinæ observantia, usque ad finem vitæ perseverare; ut SS. Patres tradunt: ita

II. Signa reprobationis, in Tyronibus.

ex aduerso, culpa propria, vocationem divinam deserere, ab Ordinis regulis, ad mundi leges transire, atque ad seculum, religioso statu relicto, remeare, quantis sit periculis damnationis aeternae expositum, consideranti facile patet. Ipsa veritas Lucae 9. 62. loquitur: *Nemo mittens manum suam ad aratrum, & respiciens retro, aptus est regno Dei.* Nemo, inquit, mittens manum suam ad aratrum, (ut Deo seruiat, eique se consecret ad laborandum in agro Domini) & respiciens retro, (ad caduca, terrena ac temporalia, quae dimisit), aptus est regno Dei, id est, non est dignus, nec est aptus sequelae Christi, & regno Dei, tanquam agro Dei colendo. Confirmat hoc Doctor mellifluus de modo bene vivendi cap. 20. *Qui congregationem sanctam relinquunt, & ad saecularem vitam descendunt, à Societate Dei elongantur, atque dominio Diaboli subjugantur.*

Nec desunt historiae fide dignae id comprobantes. Anno 1578. Viennae Austriae moriens unus è nostris, ante ipsum agonem reidentem vultu subridere coepit: non ferens insuetam hanc, in tam nubilo mortis tempore, serenitatem: is qui moribundum disponebat, ait: Non est tempus ridendi, Frater mi, sed iudicium Dei praestolandi. Cui ille, ne quae turbet te, haec mea hilaritas, Pater: Angelus Custos meus ostendit mihi ignitum montem, & plurimos in eo damnatos, asserens eos omnes dimissos esse à Societate: cum ergo per gratiam Dei moriar in Societate, superabundo gaudio, Sic ille quidem anticipato obtinuit, promissum illud Christi: *Beati qui non sietis, quia videbitis.* Lucae 7. Simulque confirmavit

illud, nè sanguineis quidem lacrymis eluendum: Qui à Societate Dei elongantur, dominio diaboli subjugantur.

2. Alterum reprobationis signum est, sese Christo Domino in vita & moribus disformem exhibere: sicut enim signum praedestinationis est, conformari imagini Filii Dei, iuxta illud: *Quos praeservit & praedestinavit conformes fieri imagini Filii sui*: ita è contrario, utique reprobationis signum erit, non imagini Filii Dei, sed mundi, Carnis & Diaboli sese conformare: non cor cum Christo immaculatum, sed peccatis gerere sordidum; non paupertatem spiritus, sed avaritiam sectari; non cor castum & mundum, sed immundum fovere; non alterius, locum Dei tenentis, sed propriam sequi voluntatem, inordinatam atque perversam. Ex quibus deducitur

3. In Tyrone religioso, reprobationis periculum esse, si regularum transgressiones parvi faciat, parva peccata contemnat; passiones suas indomitae, non frenet, vitia non mortificet, à peccatis lethaliibus, non totus abhorreat; effatum enim Spiritus sancti est; *Qui spernit modica, paulatim deciderit*, & in graviora prolaberetur; ita ut gratia vocationis excidendi periculo sese exponat, & tandem corruat: causa autem ruinae, est defectus solidi fundamenti in perfectionis aedificio, quod Christus Dominus in domo super arenam adificata, adumbravit. Matth. 7. Lucae, 6. *Cujus ruina facta est magna, postquam descendit pluvia, venerunt flumina, & flaverunt venti.*

4. Reprobationis in Tyrone religioso periculum est, si in eo sit defectus devotionis & pietatis, nullus aut valde exiguus

exiguus affectus ad meditationem, orationem vocalem, & alia spiritualia; nulla æstimatio rerum æternarum & cœlestium: nam ex hoc defectu nascitur ariditas in oratione, tedium in meditatione, neglectus interioris hominis, effusio ad exteriora, horror mortificationis, amor cōmoditatis, augmentum cupiditatis, desiderium gaudiorum mundanorum, atque ut verbo dicamus, insipida vita religiosa, ac tandem ejusdem desertio: cum homo nequeat esse absque omni gaudio: vel enim gaudet in mundo & terrenis, vel in Deo & divinis atque cœlestibus.

5. Reprobationis periculum in Tyrone religioso est; si adit neglectus mortificationis, horror crucis, fuga humilitationis, contemptus, aduersitatis: ex his enim oritur appetitus excellentiæ, æstimatio sui ipsius, & paulatim si diutius in religione vivat, procuratio eminentiæ, & prælationis, indignatio in postpositione, amaritudo in degradatione, in aduersitate ira. odium, impatientia, vindicta: atque ut paucis complectamur, non cōformitas cum Christo; sed mera difformitas, adeoque indignitas ad servitium ejus secundum illud Christi Domini: *Qui non accipit crucem suam, & sequitur me, non est me dignus.* Matth. 10. 38.

Videamus proinde, Dilectissimi, quid agamus: duplex in deo liber reperitur, vitæ scilicet, & mortis, in alterutro nos inscriptos esse necesse est, neque enim datur medium: rescire desideratis, cui nam inscripti sitis? signa expendite; si in vobis Christi imaginē, cum ejus vita & virtutibus; cū puritate cordis, cum

paupertate, castitate, obedientia, sapientia, mansuetudine, humilitate, mortificatione, resignatione, patientia cōformitatem reperitis; evidentia signa habetis electionis vestræ: nam *Quos præscivit & prædestinavit conformes fieri imagini filii sui:* tantum restat, ut in his perseveretis, & per bona opera, ut S. Petrus loquitur, *certam vestram electionem & vocationem faciatis:* illud Archetypum assidue intueamini, ac meditemini, ut simillimā ejus in anima vestra effigie delineetis atq; exprimatis.

Quod si verò, vocationē vestrā deseratis, & postquam manum ad aratrum Domini misistis, retro respiciatis, ad otia, gaudia & cōmoda mundi, quantis salutis æternæ periculis vos exponatis, facile perspiciatis. Nec dicatis, aut sentiat, vos extra religionē quoq; & in sæculo salvari posse, atque utiliores Ecclesiæ Dei fore, quàm in religione: posterius est deceptio diabolica & oculorū fascinatio: prius innumeris scætet periculis: potestis in sæculo salvari, sed forte præcidistis prædestinationis filii vel saltē imitasti & invertistis serie mediocrū, per quā vos Deus ducere voluit: qui autē estis vos, ut deus se vobis accomodet, circa vitæ statū, & non vos deo? Putatis vos utiles fore Ecclesiæ dei, & voluntatē dei, radicē omnis boni deseritis? Putatisne lusisse vobiscū deū, dū ad ordinē vocavit? Creditisne collusurū quoq; vobis deum, & ad inconstantiam vestram mutaturum seriem prædestinationis vestræ circa vos? Cui nā bene cecidit alea hæc? state potius in gradu & statu, in quo Deus vos collocavit: Christi vitæ vos cōformate, peccati

horrorem concipite, orationi, mortificationi ac devotioni insistite, & secundum regularum amissim omnia vestra componite; omniaque reprobationis signa & pericula feliciter evaderis.

EXHORTATIO XI.
PRÆLIMINARIS.

De magno beneficio Vocationis,

Tanquam Stimulo undecimo nos ex Regularum ductu vitæ Christi Domini conformandi.

THEMA.

Quos autem prædestinavit, hos & vocavit. Rom. 8.

Post Prædestinationis beneficium, beneficium vocationis subsequitur, tanquam medium aptissimum, prædestinationem exequendi & ad finem perducendi, dum Deus nos vocat, primo ad fidem & Ecclesiam, deinde ad statum religiosum. Hæc autem vocatio triplex est, quoad modum, ut docet Cassianus Coll. 3. c. 3. & post illum Doctor mellifluus in sententiis, *Tres, inquit, sunt vocationum ordines & modi: primus est ex Deo, secundus per hominem; tertius ex necessitate. Ex Deo quidem est, quoties inspiratio quadam immissa in cor nostrum, ad desiderium vitæ æternæ excusciat, Deumque sequi* cohortatur. Secundus vocationis modus est, cum vel exemplis Sanctorum, vel monitis instigati, ad desiderium salutis accingimur. Tertius modus, qui ex necessitate descendit, cum vel tentatione & mortis periculo comminante, vel charorum morte ad Dominum, licet inviti, properare compellimur. Primus modus communior est aliis; sed quocunque demum modo à Domino ad statum religiosum vocemur, initio res parva est, sed maxima beneficia ac dona complectitur: Scintilla est, quæ in magnum erumpit incendium; granum sinapis est, quod crescit in arborem, in cujus umbra quiescamus: lapillus est, sine manibus industria nostræ abscessus è monte misericordiæ Divinæ, qui statum vanitatis nostræ conterit. Denique

que (ut per somnium vidit Mardo-
chous, Eſtheris c. 11. 10.) *Fons parvus
crevit in fluvium maximum, & in aquas
plurimas redundavit; lux & solarius eſt.*

Urigitur ex fontis hujus parvi, in
maximum beneficiorum & gratiarum
fluvium excreſcentis conſideratione;
tanquam calcari, nos ad regularis diſ-
ciplinæ obſervantiam exſtimulemus,
præſenti exhortatione, fontem hunc
vocationis noſtræ dilucidabimus.

I.
Vocatio
fons par-
vum.

I. *Fons parvus crevit in fluvium ma-
ximum.* An non parvus fons fuit, pau-
cula verba, quibus è telonio vocatus
Matthæus *Sequere me.* Matth. 9. 9. An
non fons parvus; *Venite poſt me, faciam
vos piſcatores hominum.* Matth. 4. 20.
quibus verbis vocati Petrus & Andre-
as. An non fons parvus, pauca ex E-
vangelio verba, quæ in Eccleſia audi-
ens Magnus Antonius, *Si vis perfectus
eſſe, vende omnia quæ habes & da
pauperibus, & ſequere me:* quibus audi-
tis innox Chriſtum ſecutus fuit. & in
quantum fluvium fons ille excrevit?
ſimili ratione an non fons parvus fuit
prima illa cogitatio, prima mentis il-
luſtratio, prima inſpiratio, quam Di-
vina Bonitas, nobis vel pueris vel ado-
leſcentibus injecit, ut mundum deſere-
remus, & ſtatim religioſum ample-
cteremur? an non fons parvus fuit
aliis, dum vox Divina illorum auri-
bus inſonuit, quando vel pium libel-
lum volvebant, vel Eccleſiaſten ex am-
bone detonantem auſcultabant, vel
pios ſermones de rebus Divinis miſ-
centem audiebant; vel mortis timo-
rem, vel præmii cæleſtis ſpem, vel vir-
tutis deſiderium, aliūve pium ani-

mi motum, ſubitūve affectum con-
cipiebant?

Quantum verò beneficium nobis
Deus benigniſſimus præſtitit, quod
fons ille parvus, vox illa Divina effi-
caciâ ſua non caruerit, noſque ad eam
corda noſtra non obduraverimus?
*Inſonuit de caelo Dominus, & Altiffimus
dedit vocem ſuam.* Pſal. 17. 14. Vocem
verè potentem, quæ de ſæculo nos e-
vulliſſet, & in religionis paradifum tran-
ſtulit: vocem fortem, quæ *Deſertum
concuſſit*: id eſt, nos deſertos à virtu-
tibus & ſanctitate perculit; & *com-
movit deſertum Cades* (quod interpret-
atur ſanctitas) nam nos ad ſtatim
perfectiōnis & ſanctitatis, ſuaviter
& efficaciter evocavit, atque perdu-
xit, ubi nos timore Domini concuſ-
ſit, melioris vitæ deſiderio commovit,
ut omnia relinqueremus, & ad Deum
ex toto corde converteremur.

II.
Vocatio
fluvius
maximum.

II. *Fons parvus crevit in fluvium
maximum*: nam vox illa Dei nos vo-
cantis mirè illico operata eſt in nobis:
I. Dum in cordibus noſtris inſtar flu-
minis redundantis omnia terrena deſi-
deria diripuit, & quaſi in mare de-
merſit. Cùm flumen vi & multitudine
aquare extra alveum ſuum effundit
ſe latiſſimè, non ſolum ſegetes & hor-
tos alluit, verùm etiam homines &
jumenta ſubmergit, & domos atque
ædificia diſjicit atque provolvit. Si-
mili modo hæc ſancta cogitatio à Deo
immiſſa, viribus aucta, parentes, Fra-
tres, cognatos, amicos, quos habui-
mus; opes, honores, dignitates, deli-
cias, quas fortè habere potuimus, aut
ſtulſe nos habituros putavimus, po-
tenter

uenter obruit, & à nobis separavit, nosque desideris rerum mundanarum nudos & quasi è naufragio in littus egestos ad pedes Prælati hujus religiosæ familiæ projecit. Hic impletum vidimus in nobis illud Sancti Davidis, Ps. 64. 10. *Flumen Dei repletum est aquis, parasti cibum illorum, quoniam ita est preparatio ejus. Visitasti terram, & inebraasti eam, multiplicasti locupletare eam.* Dum innumerorum beneficiorum & gratiarum torrente quasi nos obruis, & donis ac favoribus tuis velut flumini repleto aquis, immergis. 2. *Crevit in fluvium maximum.* Flumen hoc tuum, & vehemens inspiratio tua Domine, quæ nos à mundo, carne & diabolo rapuit, & in hanc sanctam Tyrocinii Domum transtulit, quasi mari gratiarum & favorum immerlit, inter quæ eminent novena illa bona, à S. Bernardo recensita: Homil. de quærente bonas margar. c. 7. *Homo, inquit, in Religione vivit purius, cadit rarius, surgit velocius, incedit cautiùs, erratur frequentius, quiescit securius, purgatur citius, moritur confidentius, remuneratur copiosius.* An non hæc experimur in nobis, Dilectissimi. Sanè si volumus, 1. Vivimus in religione purius: quia gravitatem & fœditatem peccati, per quotidianas meditationes piæque lectiones melius cognoscimus, & quia castitatem mentis & corporis utcumque servamus. 2. Cadimus rarius: quia ab innumeris peccandi periculis & occasionibus, in mundo occurrentibus, recessimus. 3. Surgimus velociùs: quia Prælatorum correctionibus, & Fratrum exemplis

& orationibus sublevamur. 4. Incedimus cautiùs: quia in regula, velut in navicularia, lysteres & pericula conspiciamus. 5. Erramur frequentius: quia in meditationibus & precibus, nonnullas saltem Divinas illustrationes, inspirationes, consolationes, vel auxilia gratiæ experimur. 6. Quiescimus securius: quia curas mundi & rerum terrenarum abjecimus. 7. Bernardus explicans illa verba Cantico. *Leetulus noster floridus. In Ecclesia, inquit, Leetulus in quo quiescitur, claustra existimo esse & monasteria, in quibus quietè vivitur, à curis sæculi, & sollicitudinibus vita.* serm. 46. in Cant. 7. Purgamur citius: quia ad crebras exhomologeses, ad quotidiana examina conscientiæ & satisfactionis opera vocamur. 8. Morimur confidentius: tum ob mundatam à peccatis sæculi in religione conscientiam, tum ob bonorum operum tuâ gratiâ factorum copiam, tum ob promissum religiosi specialiter regnum cœlorum, & æternam gloriam. 9. Remunerabimur denique copiosius: tum ob votorum emissionem, tum ob statûs humilitatem: nam *Qui se humiliat, exaltabitur.* Luca 14. tum ob judicariam potestatem: si enim vocationi nostræ responderimus, & in eo perseveraverimus, duodecim tribus Israel judicaturi sedebimus.

O fluvium verè maximum! ô mare gratiarum immensum; quod ex parvo vocationis nostræ fonte tam largiter scaturit!

III. Parvus ille fons non solum in fluvium, sed etiam in lucem & in solem conver-

III.
Vocatur
Iur & b

conversus est; & 1. quidem in lucem: per gratiam enim vocationis, ex densissimis Aegypti (id est mundi) tenebris ex summa rerum divinarum ignorantia & peccatorum caligine, ad exitum cognitionem, & lucem virtutum translatus sumus; ut Princeps Apostolorum testatur: *Qui de tenebris nos vocavit in admirabile lumen suum.* 1. Petri 2. Quod lumen vel in ipsis primis S. Ignatii exercitiis, dum ea obimus, percipere incipimus, dum cecitatem nostram, quâ in seculari vita tenebamur, agnoscimus, admiramur, & damnamus; undique lux hæc, per Dei gratiam in nobis augetur: *Iustorum semita, quasi lux splendens procedit & crescit, usque ad perfectam diem; via impiorum tenebrosa* Proverb. 4. 18.

Gratia vocationis verè nos in statu lucis & claritatis collocat, dùm mox, intellectû meditationibus exculto & illustrato & voluntate vitæ prioris noxas detestante, ex homogeneis per purgatâ, in perpetuum opera tenebrarum abjicimus, & arma lucis, virtutum, induimus; & sicut in die, in mediâ luce, honestè ambulamur. *Erasmus* profectò aliquand. *tenebra, nunc autem,* (per vocationis donum) *lux in Domino.* Ad Ephes. 5. 8. *Erasmus* tenebra, tantam esse peccati lethalis gravitatem, ignorantes, *nunc autem lux in Domino,* quia fide, gratiâ, & doctrinâ, exemplisque Christi illuminati, graviora peccata fugimus, & quæ agenda sint, cognoscimus, ut Domino Deo nostro placeamus; atque ut Filii lucis, ab ipsa statûs sanctitate ambulare compellimur, *in omni bonitate, & iustitia & veritate, probantes, quid sit*

beneplacitum Deo. *Lux* hic enim *fructus lucis est.* 1. ambulare in bonitate, quoniam religio, non nisi bona virtutis amplectitur. 2. In iustitia, quia nemini in ea injuria, verbo aut opere, irrogatur. 3. In veritate, quia omnem simulationem mendacium, fraudem, hypocrisis in odio prosequitur. 4. Et probare, quid sit beneplacitum Deo. Cunctæ enim actiones examini subjiciuntur, ut voluntas Divina inquiratur & reperitur; eamque sequendo Domino Deo nostro placeamus.

Crevit itaque fons ille parvus in lucem magnam, dum vocationis gratia eduxit nos de tenebris & umbra mortis, in qua cæci timebamus, quæ timenda non essent, nuditatem, corporis afflictationem, & ignominiam: minime verò timebamus, quæ valde timenda essent, peccata & occasiones peccatorum, quorum illa bibebamus sicut aquam, has verò lætabundi quæritabamus: non tamen loquor de omnibus, plurimi enim ad Ordinem religiosum prohi accedunt. At in hoc felici statu, lux orta est nobis: *Habitantibus in tenebris & in umbra mortis, lux orta est eis.* Matth. 4. 16. quâ illustrati, vera ista mala, quæ pertimescenda sunt, reformidamus, illa autem quæ pro Dei amore suscipienda sunt, si non læto, quia adhuc imperfecti sumus, at non admodum tristi vultu suscipimus. *Lux orta est eis,* quâ illuminati, in hoc statu lucis, res mundi & bona cælestia, videmus ut sunt, & illas quidem contemnere, hæc verò diligere & toto corde desiderare & querere edocemur.

2. Deinde & ille fons parvus non

H solum

Solum in lucem; sed etiam in solem excrevit: dum in hoc felici statu, non stultorum instar, ut luna mutamur, vocationemque Divinam derelinquimus, sed, dono Dei, in eo ut Sol persistimus & perseveramus: mille incitamentis ad fulgendum ut sol, in hoc regno Patris nostri, & ad illuminandum verbis & exemplis invitamur: cura nobis imitandi solem iustitiae Christum, quasi horis singulis indicitur: & ipse status, stabilitate, & puritate, & Ecclesiae utilitate ipsum solem imitatur. In quo ut in sole lucem scientiae, & ardorem charitatis videmus; quae si non allequimur, nostrae id culpa imputandum est, nam ex efficacia fontis illius, & gratiae tuae nos vocantis & adjuvantis, in lucem, solemque convertimur.

IV.
Vocatio
fons in
aquis plu-
rimas re-
dundans.

IV. Denique exiguus ille fons in aquas plurimas redundavit. Aqua plurimae sunt, opera bona quae exercemus, in hoc statu, & omnia merita, quae sive orando, sive ex intentione Divinae gloriae studendo, aut laborando, aut qualibet opera, quantumvis vilia & exilia faciendo colligimus. Aqua plurimae sunt, omnia Fratrum nostrorum opera, quae illi sive verbum Dei praedicando, sive peccata pro tribunali facerent, expiando, sive juventutem doctrinae & pietate imbuendo, sive missiones Apostolicas obeundo, sive alios quoscumque labores, pro gloria Dei obeundo, magno zelo & charitate per mundum Universum praestant. O quot viri praecleari, dum hac legimus vel audimus, desudant in Gymnasiis, decedant in Cathedris, visitant infirmos in Nosocomiis, assistunt in agone mori-

bundis? & quot viri generosi, peccatores in Germania, Gallia, Hispania, Italia ad frugem reducere satagunt? Quot, haereticos, & aberrantes à fide, ad Ecclesiae gremium redire compellunt? Quot in China, Brasilia, Malabar, India, Infideles aut Idololatrias, Dei Domini nostri IESU CHRISTI salvifica fide imbuere pro viribus allaborant? omnia autem ista, quae à Fratribus meis geruntur, quae ab iis, qui unius mecum Societatis membra sunt, efficiuntur, mihi quodammodo arrogare posse videor: *particeps ego sum, omnium timentium te*: Domine. Ac proinde, si ea, quae familiae meae sunt, quodammodo mea sunt, certe fons ille vocationis meae in aquas plurimas redundavit: & participem me multorum bonorum fecit: pro quibus milles & decies milles, te Deus meus, laudo & semper, me tanti boni aestimatorum futurum, polliceor ac profiteor.

Quae cum ita sint Charissimi, videtis haud dubie, quantum Divinae Bonitatis, sitis obstricti, quod hunc fontem parvum, vocationem dico vestram, vobis aperuerit, tanquam venam aquarum viventium: certe par esset non solum hoc beneficium deprædicare, sed amore tantae Bonitatis, ardere. Deinde si hunc fontem parvum, in tantum gratiarum, favorum, & donorum fluxum excrevisse cogitetis, imò & in lucem, & in solem, & in aquas plurimas conversum esse cernatis; nonne par esse judicabitis, debere vos non utcumque gratias agere, sed caelestia simul & terrestria ad grates, pro tanto beneficiorum cumulo, referendas excitare: at
quoniam

quoniam animi grati virtus opus etiam exigit; quid pro tantis favoribus rependetis? Hoc nimirum. 1. Ut fontem hunc vocationis vestrae, super aurum & topazion, æstimetis. 2. Omnia & singula, quæ vocationis vestrae & statûs sunt, amore singulari completamini. 3. Secundum regularum directionem, Christo Domino, qui mare

gratiarum est infinitum, qui lux est & Sol illuminans omnem hominem venientem in hunc mundum, vos conformare, moribus & vitâ studeatis: hæc ratione fons iste parvus; de quo diximus, fiet in vobis fluvius maximus in aquas redundans plurimas; imò
fons aqua salientis in vitam æternam.

EXHORTATIO XII.
PRÆLIMINARIS
De Fructibus Vocationis, & Statûs Religiosi.

Velut Stimulo duodecimo, vocationi respondendi, & Regulas observandi.

T H E M A

Quos autem prædestinavit, hos & vocavit. Rom. 8.

V E L

Justus ut palma florebit. Psal. 91. 13.

RECÈ, vocatio religiosa & religiosus, plantatus in Domo Domini. Palma assimilatur: *Justus ut palma florebit, sicut cedrus Libani multiplicabitur. Plantati in Domo Domini, in atriis Domus Dei nostri florebit.* Psal. 91. Similitudinem verò justii, seu religiosi ac palmae præclare more suo exponit Magnus Gregorius, L. 19. Moral. c. 25. *Palma, inquit, inferius tactu aspera est, & quasi aridis corticibus obvoluta: superius verò & visu & fructibus pulchra. Inferius corticum siccorum involutio-*

nibus angustatur; sed superius amplitudine pulchra viriditatis expanditur. Sic electorum vita inferius despecta est, superius pulchra: in imo quasi multis corticibus obvolvitur, dum innumeris tribulationibus angustatur; in summo verò quasi pulchra viriditatis foliis, amplitudine retributionis expanditur. Cum autem omnis arbor, juxta terram crassior & robustior sit, supernè autem angustior; palma tamen gracilior est in imis; & juxta ramos ac fructus, ampliore robore exurgit. Ita cum terreni latiores & robustiores sunt circa terrena; justii tamen

H 2 circa

circa terrenorum studia infirmi sunt, circa celestia verò robustiores & alacriores semper exurgunt. Hactenus S. Gregorius, sanè vocatio nostra & huic conformis religiosa vita, instar palmæ, *inferius tæm aspera est & quasi aridis corticibus obvoluta; supernè verò & visu & fructibus pulchra.*

Hos autem fructus, honestissimos, utilissimos, & dulcissimos quos vocationis nostræ palma, seu vita religiosa producit, in exhortatione præsentî recensimus, tum ut vocationem nostram plurius æstimemus, tum ut secundum eam, regularumque nostrarum præscriptum, vita Salvatoris nostri nos conformare satagamus.

I.
Vocatio
nis nostræ
dignitas.

I. Salomon, Eccli. 24. ut Sapientiam ejusque pulchritudinem, præstantiam, utilitatem ac sublimitatem ostenderet, variis arboribus ac nominatim palmæ eam comparat: *Quasi palma exaltata sum in Cades, ob altitudinem ejus & eminentiam. Pari modo nos cum S. Gregorio justum, & religiosum, ejusque vocationem meritò palmæ assimilamus ob ejus sublimitatem, dignitatem, excellentiam, fructusque præstantissimos; Exordiamur itaque à dignitate gratiæ vocationis nostræ, & nobilissimis ejus fructibus, qui ex eo in primis æstimandi, quòd nos à maxima vilitate, ac miseria, ad maximum evehat hujus & alterius vitæ honorem, gloriam, & sublimitatem. Flores mei fructus honoris & honestatis. Eccli. 24.*

1. Enim per gratiam vocationis, è dura & misera servitute Ægyptiaca liberati, & in libertatem filiorum Dei translati sumus. De Israël ex Ægy-

pto liberato, canit Vates Regius: *Dicitur ab oneribus dorsum ejus, manus ejus in cophano servierunt. Psal. 80.* Id est, Israëlita in Ægypto sub servitute Pharaonis in corbe seu viniineo vale lutum, lateres & paleas portare, & quavis opera servilia, vilia & sordida obire debuerunt, à quibus nunc Deus illos liberavit; ita pariter & nos à peccatorum sordibus & oneribus exempti, in gratiæ & servorum Dei statum tradecti sumus: *Nunc vero, ait S. Joannes c. 6. 22. liberati à peccato, servi autem facti Deo, habetis fructum vestrum in sanctificationem, finem verò vitam æternam. 2. E terra & stercore transferimur & evehimur ad principatum: juxta illud Psalmi 112. Sustentans a terra inopem, & de stercore erigens pauperem, ut collocet eum cum principibus populi sui, id est cum Apostolis virisque Apostolicis, qui Principes super omnem terram à Deo constituti fuere. 3. E mancipiis vilissimis æsumimur in Filios Dei, in Fratres Christi, imò & in ejusdem matrem. Matth. 12. Qui sunt Fratres mei? Qui faciunt voluntatem Patris mei, ipse meus Frater, & soror & mater est. 4. In extremo judicio erimus alleiores, dum alii stabunt tanquam rei judicandi; sedebimusque super sedes duodecim; juxta Christi Domini promissionem infallibilem, Matth. 19. 28. Amen dico vobis, quod cum sederit Filius hominis in sede Majestatis suæ, sedebitis & vos, super sedes duodecim, judicantes duodecim tribus Israël. Ac deniq; præter coronam gloriæ, in cælo, corollam sive Virginum, sive Doctorum, sive Martyrum obtinebimus.*

O quanta

O quanta igitur est vocationis nostræ dignitas! quantus honor & gloria! quis eam dignè æstimaverit? quis verbis consentaneis exposuerit? verè palma exaltata in Cades, in perfectione & sanctitate. Verè flores ejus, fructus honoris & honestatis, elata ejus triumpho & victoriæ signa.

II. *Dixi ascendam in palmam & apprehendam fructus ejus.* Cant. 7. Palma utilissimos profert fructus, seu dactylos, quibus Anachoretæ longavi vitam sanam sustentabant & protrahant. Babylonii palmam trecentas & sexaginta utilitates (quot circiter sunt in anno dies) mortalibus elargiri putavère, ideòque anni hieroglyphicum statuère. Longè plures vocationis religiosæ palma diebus singulis proferre ceruimus. Has R. P. Hieronymus Platus justo volumine complexus est, nos carptim nonnullos delibamus & obiter perstringimus.

I. Primus igitur fructus nostræ vocationis est; quòd liberet nos à multis malis temporalibus, tum corporalibus, tum spiritualibus. Corporalia sunt, curæ innumeræ acquirendi & conservandi res vitæ necessarias, pro se, pro familia, acquirendi gratiam & favorem aliorum, honores & officia prestandi, retinendi &c. 2. Secundus fructus est, liberatio à malis spiritualibus, qualia sunt, studia vanitatum sæculi. Sap. 5. *Lassati sumus in via iniquitatis & perditionis.* Innumeræ occasiones peccatorum, exempla prava, & scandala, ac pericula damnationis, & difficultates emergendi. 3. Fructus tertius, integra remissio omnium pec-

catōrum, quæ in sæculari vita, quocunque modo commisimus. 4. Subjugatio carnis nostræ, ne recalcitret & rebellet adversus spiritum, quod fit per meditationes & afflictiones corporis, sine quibus est instar belluæ ferocis & indomita. 5. Summa commoditas vacandi & serviendi Deo, cum nihil aliud ferè nobis incumbat, & impedimenta, è terrenis rebus emergentia sint sublata. 6. Executio Divinæ voluntatis in rebus omnibus, magnis, mediocribus, parvis; sive agamus nobiscum, sive cum aliis, idque obtinemus per obedientiam. 7. Longè facilis observamus præcepta Dei, ob antemurale regularum. 8. Religio est schola virtutum omnium, quas hic discimus, mundo autem ignota sunt. 9. Major influxus gratiarum, quàm in sæculo; anima enim religiosa est *Tanquam lignum, quod plantatum est, secus decursus aquarum.* Psal. 1. id est, gratiarum multiplicium, quæ tanquam *fluvius aqua viva procedit de sede Dei & Agni.* Apoc. ult. Nec cessat manare, sed unda undam subsequitur. 10. Tanta meritōrum copia, quæ ex omnibus actionibus, omnibus vitæ nostræ momentis, capitur in hoc statu, præmundano, in quo ea negliguntur. 11. Taceo fructus alios uberrimos, quos brevitatis exhortationis recensere fuit non sinit, quosque percipimus ex gubernatione paterna Superiorum, ex directione regularum, ex bonis exemplis Sociorum, ex unione mutua Fratrum, & ope in omnibus rebus, ex communione bonorum omnium, ex vinculo votorum. Quæ omnia si consideremus intimè, quis non

H 3 dicat

dicat eam sponsa: *Ascendam in palmam & apprehendam fructus ejus.* Sanè non possumus non vocatione nostram maximi aestimare, Deumq; ob tantum beneficium deprecari, laudare, ac gratias eidem referre, ac secundum regularum directionem vivendo, re ipsa gratum animum demonstrare.

III.
Vocatio-
nis nostrae
jucundi-
tas.

III. Palmam dulces proferre fructus, asserit Cornelius à Lapide in cap. 24. Eccli. Dactyli palmæ, ait, uti gustu sunt suaves, ita usu sunt sani & salubres. Longè autem dulciores sunt fructus vocationis nostræ: de his rectè cum sponsa dicemus: *Sub umbra illius sedi, & fructus ejus dulcis gutturi meo.* Sanè tanta est vocationis religiosæ jucunditas, & status ad quem perducit amœnitas & voluptas, præ voluptatibus mundi fœdis, ut illum cum amœnissimo paradiso, hunc verò cum fluvio fœdissimo (quem S. Anselmus in ecclasi vidit, teste Surio 21. Aprilis) conferre meritò posse videamur. Hæc autem jucunditas percipitur 1. in hac vita, 2. in morte; & 3. post mortem.

1. In hac vita figuralem experimur jucunditatem, primò ob plenam peccatorum remissionem, non per modum indulgentiæ plenariæ, ut vocamus, sed ex virtute ipsius operis, quod ex se adeò heroicum est & excellens, ut sufficiens sit ad expiandam culpam & pœnam. Rodriq. p. 3. tr. 2. c. 4. Ideòque comparatur baptismo & martyrio, à SS. Hieronymo, Cypriano, Bernardo serm. 30. in Caut. Secundò lætitia oritur, ex summa mentis tranquillitate, ob puram conscientiam, & integrè in manus Divinæ providentiæ, tam

in prosperis, quam in adversis resignationem. *Non contristabit justum, quid ei acciderit.* Proverb. 12. 21. Tertiò, ex centuplo consolationum Divinarum, quæ centuplò omnia, quæ in mundo reliquimus, superant, juxta D. Hieronymum in cap. 19. Matth. quod centuplum est pignus vitæ æternæ.

2. Jucunditas & solatium in morte, oritur, primò ex vita religiosè, & sine gravibus peccatis traducta, & ex spe evadendi vel omnino, vel brevi tempore ignem purgantem, ob Christi Domini nostri promissa, ob multa opera bona, propriaq; merita, ob communionem operum totius Ordinis, ob preces Sociorum non solum in Collegio ac Provincia, sed per orbem universum. Secundò ex peculiari assistentia B. V. M. in hora mortis. Platus L. 1. c. 31. Tertiò ex singulari providentiæ & charitate Christi domini, piis servis, amicis & filiis suis exhiberi solita.

3. Jucunditas post hanc vitam æstimanda est, primò ex spe amplioris gloriæ essentialis, ob applicata sibi peculiari modo Christi merita, ob tot actus virtutum heroicis, ob tot desideria heroica, aliæque Religiosis consuetæ pietatis & zeli exercitia. Secundò ex spe gloriæ accidentalis majoris, & diversas laureolas. Tertiò ex spe gaudii peculiaris ex consortio tot Sociorum ejusdem Ordinis, & tot à se ad fidem orthodoxam, vel ad frugem meliorem converforum, vel promotorum in via perfectionis.

Quapropter, Charissimi, cum palma hac tantæ honestatis, utilitatis & dulcedinis fructus proferat, id est, cum

tanta

tanta utilitas atque jucunditas; an non par est, ut eam maximo amore complectamur? qui amor in tribus, scilicet intellectu, affectu & opere consistit. Quare 1. *Intellectu* quisque hunc statum æstimet sibi à Deo præordinatum, tanquam sibi convenientissimum, Deo gratissimum, & in perfectione sublimissimum; eumque omnibus aliis, quia & omnibus mundi thesauris longè præferat. 2. *Affectu* voluntatis unice intimeque erga eum afficiatur, dicens cum Vate Regio: *Unam petii à Domino, hanc requisivam, ut inhabitarem in domo Domini omnibus diebus vitæ meæ.* Psal. 26. 3. *Re ipsa* hunc affectum ostendat in colloquiis, vocationem suam magni faciendo, & deprecando, ad perfectionem ejus strenuè conuitendo; omnia ejus media avidè complectendo; regulas exactè observando dicens cum Psalmista Psal. 72. *Quid mihi est in celo & à te quid volui super terram.* Meliorem & mihi gratiorem ac convenientiorem statum eligere nequeo. 4. *Indicia* hujus amoris habere ac demonstrare conetur. Quorum *Primum* est, solâ recordatione vocationis, gaudio & solatio affici; amore Dei accendi, & in spiritu confirmari, uti Propheta, Psal. 26. *Memor fui Dei & delectatus sum.* *Secundum* est, non fatiari legendo, loquendo, audiendo, meditando de beneficiis vocationis, nec gratias Deo agendo, cum affectu devotionis. *Quid retribuam Domino? Et Quis sum ego? & quæ domus mea, quia adduxisti me huc?* 2. Reg. 7. *Terium*, se indignum judicare tam

sanctâ vocatione, cum S. Paulo dicendo: *Non sum dignus vocari Apostolus.* *Quartum*, non dijudicare, non admittere judicium contrarium, sed magnâ facere, & mirificè affici erga omnia Institutum nostri media perfectionis regulas, ordinationes, modum gubernandi, graduum distinctionem, ratione conscientia, manifestationem defectuum, & similia essentialia. *Quintum*, Dolere valde, vel minimam regulam, sive à se, sive ab aliis parvi pendit, aut si qui malè contenti vocatione suâ, ac tentati, retro respiciant, dicens cum Psalmista: *Tabescere me fecit zelus meus, quia legem tuam non custodierunt.* Psal. 118. *Vidi pravaricantes, & tabescebam.* *Sextum*, simili dolore affici, si videat Societatem ab externis contemni, traduci, impediri, in procuranda salute animarum; & ardentè orare pro Societatis inimicis convertendis, ut rem meliùs cognoscant, & nobiscum Numen supremum laudent & glorificent. *Septimum* denique est, magnâ in Deum fiducia, magno conatu & perseverantia ad perfectionem nostri Institutum propriam adipiscendam tendere, omnia idonea media avidè arripere; regularum omnium ductui alacriter & constanter obsecundare. omnia enim hæc, ad summam animæ puritatem, ad virtutum omnium completionem, ad arctissimam cum Deo unionem vel maximè conducere & adjuvare experiemur; atque ita dulcissimos, præstantissimisque vocationis nostræ fructus, & in præsentis vitæ & in futura in perpetuum degustabimus.

EXHOR-

EXHORTATIO XIII.
PRÆLIMINARIS.
DE JUSTIFICATIONE

Tanquam tertio decimo Stimulo, nos, per exactam Regularum observantiam, imagini Filii Dei, conformandi.

T H E M A

Quos autem vocavit & justificavit. Rom. 8.

UT admirabile hoc justificationis beneficium clarius penetremus, atque ejus intelligentiâ ad perfectionis studium & regularum observantiam impellamur: Consideremus I. Nos ob peccatum originale mortuos fuisse: Deum verò nostris miserum, Unigeniti Filii sui sanguine nos in lavacro Baptismi mundasse, & ad gratiæ vitam perduxisse. 2. Cum verò rationis usum & juveniles annos attigimus, nos vitæ innocentis pertractos, peccatis nostris, rursus candidam gratiæ stolam disscidisse, & animæ mortem nobis accessivisse; à quâ nemo, nisi omnipotens Dei manus nos extrahere poterat: *Nemo enim, ait Veritas, potest venire ad me, nisi Pater meus traxerit eum.* Joan. 6.44. quemadmodum Lazarum quatrudeanum mortuum, sola divina potentia excitare potuit. 3. Et quia ejus Sapiencia prævidebat nos in seculari vita identidem relapsuros, & fortè in peccatis nostris aeternum perituros, in vinculis Adam, in funiculis charitatis ejus Bonitatè infinitam, nobis opitulanti statuisse, evocatòsque è mudo, in hanc Tyrocinii domum velut in portum salutis, perduxisse, ut in eo exercitiis vacaremus, æterna meditaremur, totius vitæ exhomologesi peccata expiaremus, propofita firma conciperemus & sic constanter in justitia semel obrenta perseveraremus. Quod sanè tantum est beneficium

cium, ut simundani agnoscerent, & ab oculis eorum absconditum non foret: omnes meritò ad hunc iustitiæ portum vel à centenis, imò millenis milliaribus convolarent. Ut igitur ingens istud beneficium probè cognoscamus variis similitudinibus, amicitia, libertatis, vita declarabimus, ut ejus intuitu ad perfectionem & regularem disciplinam excitemur.

Prænotandum primò, quid sit iustificatio, & quomodo ea fiat; deinde similibus nonnullis, pro intelligentia pleniore, ea est declaranda. Quando Deus hominem penitentiam agentem, aut peccata ex homogenei expiantem iustificat, per Christi merita, omnia ipsi peccata dimittit, culpam tollit, debitum damnationis æternæ condonat & abolet, hominem in pristinam amicitiam restituit, ac tam perfectè ei ignoscit, ut nullum inimicitia, acceptaque injuriæ indicium aut vestigium apud ipsum remaneat; sed illum vultu ita placido ac suavi aspicit, tanto eum amore ac familiaritate tractat, sua ei bona communicat, & quicquid ab eo rogatur, tam citò, liberalitèrque ei concedit, tanquam si is nunquam peccasset, nec ipsum offendisset, imò tanquam si semper amicus, & amicitia nunquam interrupta fuisset. Hoc per Ezechielem significat, dicens: *Si impius egerit penitentiam ab omnibus peccatis suis, omnium iniquitatum ejus non recordabor.* c. 18. Quam Dei in nos pietatem explicans S. Chrysostomus hom. 1. de poenit. Sic inquit, *delet peccata Deus, ut neque eorum vestigium maneat.*

Alia Divina Misericordiæ, quæ in iustificatione demonstratur, magnificentia est, quod non solum ab omni culpa & pœna æterna liberet; sed etiam virtutes, dona & consolationes Spiritûs sancti infundat, quæ tantæ divitiæ sunt, & tam pretiosa gratiæ dona, ut minimum eorum totum omnium visibilibus mundi rerum, valorem excedat: quod significare voluit Spiritus Sanctus per unum ex Jobi amicis, Job c. 22. *Si reversus fueris ad Omnipotentem, edificaberis (eris spirituale Dei ædificium, in quo per gratiam habitet) & longe facies iniquitatem à tabernaculo tuo, (purus & liber à peccato eris) & dabit tibi Deus pro terra silicem, & pro silice, torrentes aureos.* Id est ex debili Deus te faciet fortem, ex imperito & imprudente sapientem & solertem; ex timido & segni animum & in Deum confidentem, ex terræ dedito Dei & cœli amatorem, & *torrentes aureos* ac divitias sui amoris tibi communicabit; & *tunc super omnipotentem delicias affluet;* gaudiis, solatiis, & illustrationibus mentis & affectibus amorosis.

O stupenda Dei misericordia, ô pretiosissima verèque infiniti valoris Christi merita; quæ tam immensam nobis misericordiam promeruerunt! & ob quæ in momento tot dona ac bona nobis à Deo communicantur.

I. Quemadmodum summum in Aulis Regum ac Principum æstimatur beneficium, si quis reus læsæ Majestatis, in gratiam Regis recipiatur, & deposito Regis odio & furore ejusdem amicis denuò, intimisque familiaribus

I. Beneficium iustificationis est redintegratio Divinæ amicitia.

annumeretur. Ita sanè maximum est beneficium, si peccator commisso scelere lethali Divinæ Majestatis læsæ reus, recipiatur in gratiam per contritionem & penitentiam. Hoc autem tam grande beneficium contigit nobis, quibus meritò ingeritur illud Apostoli ad Gal. 5. 4. *Evacuati estis à Christo, à gratia excidistis. Sed denuò justificati gratia per gratiam ipsius ad Rom. 5. 44. Gratia ex mente Theologorum est forma justificans: quibus Concilium Tridentinum ad stipulatur sels. 6. c. 7. dum ait: Gratia est unica formalis causa, quæ verè iusti nominamur & sumus. Si iusti, si grati, ergo & amici Dei, ergo Filii, ergo hæredes Dei, & cohæredes Christi; Preciosum igitur hoc donum est, omnibusque mundi divitiis, auro, & gemmis infinite præstantius; quod si possideamus, opulenti sumus: si careamus, inopes & mendici: quo si gaudeamus, fructus præstantissimos operum bonorum proferimus; quo si destituamur, sterile scimus. Unde à S. Joanne Apostolo Epist. 1. c. 3. 9. semen cælestis & Divinum nuncupatur, quod Deus in corda nostra tanquam in molle sibi ætümque solum immittit: *Omnis, inquit, qui natus est ex Deo, peccatum non facit, quoniam semen ipsius in eo manet.* Hoc semen ex mente Lirani est gratia, quia ex ea tanquam ex Divino semine & virtutes cætera pullulant & meritorum ingens seges excrescit; & ipsa est semen gloriæ & beatitudinis. Unde Apostolus Paulus ad Rom. 6. 13. *Gratia Dei vita æterna: tantæque est excellentiæ, ut D. Thomas asserere non dubitet: Bonum gra-**

tiæ unius majus esse, quam bonum natura totius universæ: quoniam veniunt omnia bona cum illa; illaque recedente, omnia mala succedunt.

II. Magnum est beneficium liberari à durissima servitute; qualis fuit Israelitarum in Ægypto; unde post transitum maris rubri, & in libertatem asserti, Deo grates retulerunt & cecinerunt. *Cantemus Domino gloriose. Peccatum est servitus durissima: nam teste S. Joanne Evangelista c. 8. v. 34. Qui facit peccatum, servus est peccati. Quod ipsum declarat Gentium Apostolus ad Rom. 6. 16. Servi estis ejus cui obeditis, sive peccati ad mortem, sive obedientiæ ad justitiam. Gratias autem Deo, quod fuistis servi peccati; obedistis autem in eam formam doctrinæ, in quam traditi estis. Liberati autem à peccato, servi facti estis justitiæ. Qui sub hac servitute peccati gemunt, tanquam mancipia tractantur, & ad servilia opera à concupiscentia & peccato adiguntur: ejusmodi opera sunt, gula & ventri obtemperare, libidini servire; & ad instar Filii prodigi in cupiditatum stabulo porcos pascere: in auro cumulando per fas & nefas desudare; dies & noctes avaritiæ stimulis agitari; & curas sustinere: magnatum nutum observare, eorumque favorem & gratiam captare &c. Ab hac servitute liberamur per Dei gratiam, dum à peccato redimus ad justitiam. Liberati à peccato, servi facti estis justitiæ, non alii, quam Deo, virtuti, justitiæ & perfectioni invigilantes. *Servile est omne peccatum, libera innocentia.* ait S. Ambrosius L. de Joleph. c. 4.*

III.

III.
Justitia est
redemptio
& captivitate

III. Magnum est beneficium liberari & eripi à captivitate Turcarum, & Christiani nominis hostium, qui captivos vinculis onerant, plagas & verbera inferunt, in carceres & ergastula compingunt, & dirissimè tractant. Quotquot peccato lethali succumbunt, in immanissimè tyranni infernalis captivitatem rediguntur, à quo vinculis constringuntur, flagellantur, dirissimè tractantur, ac denique in tarrareum carcerem precipitantur, vinculis æternis sub caligine mancipandi & reservandi. De hac captivitate, de his vinculis querebatur Vates regius Psal. 118. *Funes peccatorum complexi sunt me.* De iisdem suspirans agebat S. Augustinus. *Sustinebam ligatus non ferro alieno, sed mea ferrea voluntate. Velle meum tenebat inimicus, & inde mihi catenam fecerat, & constrinxerat me.* Quando autem justificamur, de hac Diaboli captivitate eruimur, & quasi à carcere educimur, ruptisque peccatorum vinculis in libertatem asserimur. Ut restatur Apostolus ad Coloss. 1. 18. *Qui eripuit nos à potestate tenebrarum, & transtulit nos in regnum Filii dilectionis sue.* Scilicet à potestate Diaboli, qui est princeps tenebrarum; ad subjectionem & jurisdictionem Christi, qui est author lucis: è carcere ad regnum, ex odio ad dilectionem, in qua aliis vinculis nos ligat atque ad se trahit Christus, scilicet vinculis fidei, spei, charitatis, religionis, paupertatis, castitatis, & obedientie, quibus ei conjugimur & illigamur.

IV. Magnum est beneficium educi

è tenebris ad lumen, liberari à cæcitate & donari visu; quo lumen cœli resque hujus mundi intueri liceat: ut expertus est Tobias & cæcus ille Evangelicus à Christo illuminatus. Omnis peccator est cæcus, non corpore, sed mente; cum præcipitiis & pericula salutis non cernat, & in tenebris scelerum suorum laesus ambulet: miseriam & calamitatem suam non videns. Agnovit hanc cæcitatem suam Augustinus, qui in soliloquiis suis de eac. 6. ita inquit: *Cæcus eram, surdus & insensibilis, quia nec bonum discernebam, nec malum fugiebam, nec tenebras meas videbam, quia eram sine Te vera luce; que illuminas omnem hominem venientem in hunc mundum. Cæcus eram & cæcitatem desiderabam: servus eram & servitutem amabam: vinctus eram & vincula non horrebam: amarum dulce & dulce amarum credebam: miser eram & non cognoscebam: quia tenebra erant super faciem abyssi mentis mea.* Ex his tenebris Deus misericordiâ suâ nos eripuit, & transtulit in regnum Filii sui, in regnum lucis: transtulit nos de potestate tenebrarum ad regnum claritatis æternæ, quam speramus. Ut nunc clarè cernamus pericula, in quibus versati fuimus, & miserias, cum quibus conflabimur.

V. Magnum beneficium, magnum miraculum est redire de morte ad vitam; quod experti filius viduæ in Naim & Lazarus à Christo Domino resuscitati. At quantum est potior anima corpore; tantò est melior resuscitatio animæ, quàm corporis. Anima nostra in saculo degens mortua erat per peccatum:

1 2 catum:

V. Justificatio est liberatio à cæcitate.

V. Justificatio est liberatio à morte.

eatum: *Anima enim qua peccaverit ipsa morietur.* ait Ezechiel c. 18. Et licet per exhomologesin quandoque resurgeret ad vitam: identidem tamen relabebatur in mortem: at in Societate JESU per gratiam Dei constanter vivimus; sed unde hoc, obsecro? evenit nobis, quod olim ossibus aridis, quæ in campo magno conspexit Ezechiel c. 37. Clamavit voce grandi Dominus: *Ossa arida audite verbum Domini.* At quodnam verbum? an istud: *Penitentiam agite, appropinquavit enim regnum caelorum.* An verò illud; *Fugite de medio Babylonis, & salvet unusquisque animam suam.* Jer. 51. 6. Qualiscunque demum vox fuerit, hæc vel alia, vocem vocantis audivimus, secuti sumus, & tyrocinii domum ingressi. In hac meditari cepimus finem creationis, lapsum Luciferi, poenam Adami, mortis horrorem, iudicii rigorem, cæli amenitatem, terribilem Inferni æternitatem: *Et ecce commotio: Accedunt ossa ad ossa, unumquodque ad juncturam suam, & ecce super ea nervi & carnes ascendunt, & extenditur in eis cutis desuper & ingreditur in ea spiritus, & vivunt. & stat super pedes suos exercitus grandi nimis.* O admiranda vis Divinae dextera! o stupenda vocationis & justificationis gratia!

Nam primò sequitur *Commotio*: dum terror & timor novissimorum nos concutit, dum attritio & contritio de peccatis succedit. 2. *Accedunt ossa ad ossa*: dum à vitiorum somno excitamur, & de novo ac meliore vitæ genere meditamur. 3. *Fortitudinis nervos acquirimus, dum mundo allicienti*

& carni titillanti resistimus, & demoni que insultus meditatione æternorum frangimus. 4. *Molli carne vellimur, dum Divina Bonitas aufert nobis cor lapideum, & dat cor carneum.* Ezech. 11. 9. Dum sponte & absque difficultate, quæ ante suspiciebamur, contemnimus; quæ amabamus, relinquimus. 5. *Cute prudentiæ contegimur, dum media & antidota peccatorum conquirimus, & arma ad Diaboli impetus repellendos, comparamus.* 6. *Spiritu gratiæ amplioris vivificamur, dum omnia peccata, quæ mortem afferrebant, per detestationem & exhomologesin, delerimus & expiamus, ac religioso vivendi modo nos subjicimus, & accommodamus.* 7. Denique *stamus supra pedes nostros*; imò super omnia terrena & visibilia, per mundi contemptum, atque ita consistit *exercitus grandis*, qui possit alios vitæ suæ imitatione & suo tempore poterit alios efficacia verbi, à morte liberare & ab hostium incurfione defendere.

Vultisne videre, Charissimi, qualem vitam, novamque genesin acceperitis? consideret, obsecro quisque semetipsum, & quàm brevi temporis intervallo sese sibi dissimilem inveniat. Delicatus ante non multos dies, adolescens & inter delicias & voluptates nutritus, qui lautè & opiparè vescabatur, mollissimâsq; vestes induebat, jam cibus communibus & simplicibus vescitur; imò & inediâ fameque reficitur, & vilissimo sacco, aut aspero cilicio tectus, hilaris & latus incedit. Voluptuosus atque illecebris, carnis suæ addictus, jam honestatem amat,

carnem

carnem flagris, vigiliis & ciborum parcitate domat, & omnem vel miimum carnis sensum exhorret. Ambitiosus & honorum cupidus, jam pedibus proteri & conculcari appetit, ignominiam amplectitur, & vilia obsequia, abjecta servitia, humilesque functiones non erubescit. Opum & facultatum avidus, paupere tunica & tenui supellestite acquiescit, & libellum aut stylum superfluum habere, ut crimen devitat. Garrulus & loquax silentii censuram amplectitur; iracundus iram deponit, ovis mansuetam indolem induit: verbo, alia omnia nunc appetit, ac desiderat, atque in assecutione virtutum, in assidua lectione sacrorum voluminum, in contemplatione caelestium, in aeternae gloriae expugnatione totus occupatur. Ecce nova interior facies, nova novi hominis generis, metamorphosis & vita, non à natura, sed à gratia & justificatione ac Deo procedens. *Vivo ego jam non ego, vivit verò in me Christus.* Ad Gal. 2. 20.

Quapropter. Charissimi, cum Deus ex infinita sua misericordia nos non solum vocarit, sed & justificarit; ex inimicis amicos, ex servis liberos, ex captivis redemptos, ex caecis illuminatos, & vivos ex mortuis effecerit; quid rependemus tantae beneficentiae? 1. Perbistamus cum gratia ipsius, con-

stanter in justitia, ac cum Jobo dicamus: *Justificationem, quam cepti tenere, non deseram.* 2. Cum tam incomparabilibus vitae novae beneficiis affectissimus, non tepore & socordia respondeamus aded benefico Nummi; sed fervore vitae omnia etiam quodammodo difficilia aggrediamur & superemus; regulas exactè observemus, ne illarum neglectu, sensim sine sensu denudè in morbos priores & mortem declinemus: summa enim dementia est, malle ossa lurida, horridum & informe sceleton, quam corpus vivum & vividum ac speciosum circumferre. 3. Colligamus ex semine caelestis gratiae, pullulare, quos quotidie proferimus, fructus bonorum operum, quae sunt certa signa remissionis peccatorum, obtentae justificationis & Divinae amicitiae; ac proinde in iis perseveremus, nullisque mundi, carnis, aut Dæmonis tentationibus ab iis avelli sinamus. Quod si fecerimus vivet in nobis Christus, & vita Christi relucebit in nobis, eique conformes erimus, uti in via, sic & in patria: ait enim Apostolus: *Mortui estis; sed vita vestra abscondita est, cum Christo in Deo: Et cum Christus apparuerit vita vestra, tunc & vos apparebitis cum ipso in gloria.* Ad Colois. 3. 3.

* * * * *

EXHORTATIO XIV.

PRÆLIMINARIS DE GLORIFICATIONE

Quæ quartus decimus Stimulus est, nos, secundum Regulæ
directionem, Christo conformandi.

T H E M A.

Et quos justificavit, illos & glorificavit. Rom 8.

Ua ratione, à conformitate cum Christo in vita, ad conformitatem cum ipso in gloria (ad quam, ut confidimus, prædestinati, vocati & justificati sumus) pertingere, cum gratia Dei, valeamus; optime declarat Doctor Gentium: 2. Cor. 3. 18. dum ait: *Nos autem revelatâ facie gloriam Domini speculantes, in eandem imaginem transformamur à claritate in claritatem, tanquam à Domini Spiritu.* Id est: nos revelatâ facie, non in umbra aut figura, veluti Moyses in lege antiqua, sed clarè & revelatâ facie, *Gloriam Domini, Verbum Incarnatum, gratiam, opus redemptionis, ejus vitam & virtutes*, olim à Moyse adumbrata, nunc autem in Evangelio aut Ecclesiâ speculanda clarè propo-

sita; *Speculantes*, & quasi in speculo intuentes. *In eandem imaginem transformamur*, id est, ut explicat S. Chrysostramus & Theophylactus; Quemadmodum speculum radios solares excipit, & instar solis lucis radios intuentes reflectit; ita nos solem iustitiæ intuentes, ac fidei, gratiæ, iustitiæque ejus radios instar speculi recipientes, jubar divinum emittimus, & tanquam sol alios quoque illuminamus. *À claritate in claritatem.* À claritate Christi, in claritatem nostram, à claritate fidei, in claritatem speciei & visionis, à claritate creationis, ad claritatem justificationis; & in hac indies clariùs & clariùs, ut exponit S. Ambrosius, in eum transformamur, donec veniamus ad claritatem visionis beatificæ: *Tanquam à Domini Spiritu.* Sicut decet Spiritum DEI, nos Filii sui imagini conformare & transformare. Ita S. Chrysostramus & Ambrosius. Osten-

Ostendam igitur, si Christo Domino nostro conformes fuerimus, in hac vita; nos quoque eidem conformes futuros in altera & tanquam speculum soli assimilandos.

I. Similitudo gloriæ Christi, obtinebitur, si in nobis fuerit similitudo vitæ Christi.

I. Christus Dominus à Malachia Propheta. *Sol justitia* appellatur Malach 4.2. Verè *Sol justitia* Christus, Sol sine macula sine peccato; sine defectu? Cujus si tanquam tertium speculum radios exceperimus, atque à peccatis, quantum possibile fuerit, abhorruerimus, & ut Christus Dominus, *Speculum sine macula* evaserimus Sap. 7.26. conformabimur quoque ei in gloria: nam; *Beati mundo corde, quoniam ipsi Deum videbunt.* Matth. 5. Hanc similitudinem præclare exponit Dilectus Christi Discipulus 1. Joan. 3.2. dum ait: *Charissimi nunc Filii Dei sumus, & nondum apparuit quid erimus: scimus autem eum apparuerit, similes ei erimus; quoniam videbimus eum sicuti est, q. d. Charissimi nunc Filii Dei sumus.* Jam præciti, prædestinati, vocati, iustificati, adeoque per gratiam & iustitiam, sumus ei, pro nostro modulo, similes, tanquam Filii suo Patri: *sed nondum apparuit quid erimus.* nam mundus non novit nos, quia internum nostrum decorem non conspicit; at eum in die iudicii cernet, quando non videbit nos amplius pauperes, obscuros, humiles, viles & despectos; sed splendidos & gloriosos: *Scimus autem eum apparuerit in iudicio, ac cælesti gloria; similes ei erimus; similes Deo, similes Christo, similes in intellectu, ob verbum mentis, & speciem in mente efformatam; similes in voluntate, ob perfe-*

ctum amorem; similes in puritate, similes in sanctitate, similes in gloria, in lætitia, in visione, in fruitione, ac omnimoda beatitudine: Quoniam *videbimus eum sicuti est*, videbimus eum non in umbra vel figura, sed facie ad faciem; & sicuti Deus se clarissime videt, eaque visione fruatur ac beatur, ita & mens nostra videbit Deum, sicuti est, omniâque quæ in eo formaliter sunt, & hæc visione fruatur ac beabitur æternum, eaque perficitur nostra filiatio, & adoptio; quia ut Filii Dei, gloriam, hæreditatem & felicitatem Dei adipiscimur. Quantum hoc est solatium mundis corde & à peccatis abhorrentibus! Quantum hoc est incitamentum, ad indies augendam animi puritatem? Quò enim mens purior, eò Deo erit similior, clariùsque eum intuebitur.

II. Si Christo Domino, tanquam soli super omnia terrena elevato, & nullius indigenti, conformes fuerimus, ejusque paupertatis & mundi contemptus radios, veluti specula exceperimus; in cælesti patria ei quoque conformes erimus, in divitiis æternis, quas ærugo & tineæ non corrumpunt, nec fures effodiunt: loco hortu terreni, aut agri, paradisum cælestem semper florentem obtinebimus: loco auri & argenti; cælum, cujus platea ut ait S. Joannes in Apoc. c. 21. sunt *aurum mundum, simile vitro pellucido*: loco gemmarum & margaritarum, habebimus civitatem cælestem, cujus muri sunt ex lapidibus pretiosis, cujus porta 12. ex 12. margaritis: loco Domus paternæ, quam dereliquimus, possidebimus Domum Dei, maximum & amplissimum cæli

II. Similitudo paupertatis Christi.

caeli palatium, de quo exclamat Baruch. Propheta c. 3. 24. *O Israel quam magna est Domus Dei, & ingens locus possessionis eius! O locus amabilis! O locus desiderabilis!* 1. Locus clarissimus, locus lucidissimus, in quo nulla tenebra, nulla nox, sed lux perennis, dies perpetuus, qui non indiget sole, Sol enim ejus est ipse Deus, qui claritate Deo digna illum illuminat; & lucerna ejus est Agnus, Christus Dominus, qui inenarrabili luce & laticia eum perfundit. 2. Locus temperatissimus, non ibi hyems, non aestas, non frigus, non aestus, nulla siccitates, nulla humiditates; nulla fatigatio, nullum tadium, nulla pestilentia, nulla tonitrua, fulgura aut fulmina. Sed aura semper optatissima, temperatissima, amoenissima, sanissima. 3. Locus stabilissimus, firmissimus, diuturnus, aeternus, absque metu corruptionis, concussionis, lationis, ruinae, adeoque tutissimus & securissimus. 4. Locus pulcherrimus, amoenissimus, deliciosissimus, fortunatissimus, suavissimus; verbo, habitatio digna Deo & sanctis ejus amicis.

O quam dilecta tabernacula tua Domine: concupiscit & deficit anima mea in atria Domini! Psalm. 83. 2. Quis non libentissimè deseret hortum, ut obtineat paradisum? quis non eligat hic brevem paupertatem, ut obtineat illic divitias infinitas & opulentiam aeternam? Quis non soletur se, si quidpiam desit aut patiat inopiam, verbis Tobiae c. 4. 23. ad Filium: *Fili: pauperem quidem vitam gerimus: sed multa bona habebimus, si timerimus Deum?*

III. Si Christo Domino, soli incorrupto, caudori lucis aeternae in mortificatione carnis, in abnegatione sensuum, in diligente custodia castitatis hic conformes fuerimus; & velut purissimum speculum ejus radios exceperimus; in caelo similes ei erimus & conformes. 1. In corpore habebimus claritatem; *Justi enim fulgebunt sicut sol in regno Patris eorum.* Matth. 13. 43. deinde impassibilitatē, subtilitatem, & agilitatem teste Apostolo 1. Corinth. 15. 42. Unde Tertullianus de Resurr. c. 20. ait: *Similes ei erimus,* quoad resurrectionem & immortalitatem corporis. *Similes ei erimus,* id est quasi Dii, quemadmodum enim sol in nube tralucens efficit parelium (παρηλιον) ut novus alter ac tertius sol esse videatur; ita Deitas in beatorum anima & corpore tralucens, efficit tot quasi Deos, quot erunt Beati. O quanta felicitas! quanta gloria! quanta voluptas erit videre, tot quasi Angelos, imò & tot quasi Deos, quot erunt Sancti in caelo. *Mortui estis,* inquit Paulus, & *vita vestra abscondita est cum Christo, in Deo: cum Christus apparuerit vita vestra, tunc & vos apparebitis cum eo in gloria.* Coloss. 3. 3. *Salvatorem expectamus Dominum nostrum Jesum Christum; qui reformabit corpus humilitatis nostrae, configuratum corpori claritatis suae.* Tunc loco mortificationum quinque sensuum, visus vehementer delectabitur visione innumerabilium pulcherrimorum corporum glorificatorum; auditus auditione dulcissimorum verborum Christi B. V. & SS. & canticorum & lau-

III.
Similitudo
do castitatis
118 Christi

IV
Similitudo
do obedi-
entiae
virtutis
Christi

& laudum divinarum; odoratus recreabitur suavissimo odore cœlesti, & corporum glorificatorum; Gustus gustabit sibi manna longè excellentius, altero Israëlitico, quod dabit illis, quos eminenter complectitur, omnis generis saporibus; Tactus delectabitur deliciis sanctis & puris, quibus torus immergetur velut in torrente voluptatû. O quis non catiget libenter corpus suum, ut in æternum gaudet? quis non omnes hujus mundi adeo breves & bestiales voluptates spernat; ut cœlestes & æternas possideat? Quis sensus omnes nõ frænet, ut perpetuis cœli deliciis perfruatur? quis non cum S. Ignatio exclamet. *Quam fœdet mihi terra, cum omnibus divitiis & voluptatibus, dum cœlum aspicio!*

IV. Similitudo obedientiæ & aliarum virtutum Christi.

IV. Denique si Christo in mortificatione judicii & voluntatis, atque in obedientia, charitate, reliquisque virtutibus tanquam soli ad jussum Dei se moventi & stanti, conformes fuerimus; & radios harum virtutum ab eo susceperimus. Intellectus noster plenus erit Deo per claram ejus visionem. uti & SS. Trinitatis, & omnium attributorum divinorum. Voluntas erit plena Deo, & amoris unione perpetua, amans omni modo amoris, ex quo emerget torrens voluptatis, quo Beati inebriabuntur ab ubertate domus Dei. Matth. 25. Toti immergi gaudiis infinitis Dei, idque per totam æternitatem. Ita velut Specula lucidissima Divinum solem representa-

bimus, ut velot ferrum candens amore divino toti succendemur. Implebiturque in nobis illud Apostoli: *Primus homo (Adam) de terra terrenus. Secundus homo (Christus) de cœlo cœlestis; ita sicut portavimus imaginem terreni (in mundo) portemus imaginem cœlesti (in religione) & postea omnino conformes, longè excellentius & gloriosius portabimus eandem in cœlo.*

Quæ cum ita sint: Hisce solemur nos identidem atque excitemus. 1. Solemur nos, dum caro, mundus aut demon tentat: *Similes ei erimus.* Si paupertas gravat, castitas oppugnatur, obedientia premit; solemur nos: *Similes ei erimus & divitiis deliciisque cœlestibus æternum fruemur.* 2. Nos excitemus, ad nos in hac vita Christo Domino nostro conformandos in puritate, paupertate, castitate, obedientia ceterisque virtutibus; ut ei conformemur quoque in æterna beatitudine: animum nos ad perfectam regularum nostrarum observantiam, quæ viam virtutum monstrant & docent, ut divini solis radii, in nobis velut speculis aut parellis indies clarius & clarius resplendeant. Verè enim ait S. Bonaventura in Spec. Disc. *Quando quisque se ei in virtutis imitatione hic conformare se aduerit tandem ei in prima gloria & charitate appropinquabit, & similis erit.*

K

EXHOR.

EXHORTATIO XV. PRÆLIMINARIS.

De Cura & Industria Societatis JESU,

Quâ Tyrones suos informat, ut genuini Societatis Filii, seu Jesuitæ, & Jesu vitæ conformes evadant.

Tanquam Stimulo quinto decimo huic informationi respondendæ,
& Regulas observandi.

T H E M A.

*Filioli mei quos iterum parturio, donec formetur Christus
in vobis. Ad Gal. 4. 19.*

Aut alterius
Oratio

Agnus Ecclesie Do-
ctor Gregorius, ci-
tata S. Pauli verba
expendens: *Video,*
inquit, *Paulum quasi*
quandam Cervam,
quosdam, in partu suo
agni doloris rugitus emittentem: ait enim
Filioli mei quos iterum parturio, &c. Con-
sideremus quæ doloris habuerit, quid laboris;
quæ & postquam potuit concepta edere, rur-
sum compulsæ est extincta suscitare. Ita
Gregor. 30. Moral. c. 21. Cervæ diffi-
cilem experiuntur partum, & ut Job.
c. 39. 1. Ait in partu rugitum emit-
tunt: Ita quoque S. Paulus quodammodo
rugiens exclamat: Filioli mei quos i-
terum parturio: id est, quos ego per

evangelium genui Christo in baptismo;
sed à Christo & ejus adoptione relapsos
ad Judaismo; iterum parturio, ut à
Judaismo revocem & Christo denuò
pariam; donec Christus formetur in vobis;
id est, Christi Fides, Spes, Libertas: ut
scilicet non à lege, sed Christo & Chri-
sti fide, omnem gratiam, justitiam &
salutem expectetis.

Quod fecit & dixit Apostolus Gala-
tis, idem præstat, & meritò dicit No-
vitiis suis JESU Societas: postquam e-
nim isti ut spes est, præciti, prædestina-
ti, vocati, & justificati, & in Societatem
recepti sunt, incipit eos parturire; di-
cens: *Filioli mei quos iterum parturio, do-*
nece formetur Christus in vobis: Vos abre-
nuntiaatis mundo, Diabolo & pompis
ejus,

ejus, ac geniti estis Christo, in baptismo, ejusque formam induistis : hanc verò postmodum peccatis vestris maculastis aut delivistis ; sed nunc vocatos ad me & susceptos iterum parturio, laboro, enitor, ut evadatis vitâ & moribus Christo conformes, veri JESU vitæ Sectatores, ac genuini Filii mei.

Quod quàm sollicitè præstet Societas Mater nostra, quantòque studio connitatur, ut Christus formetur in nobis, quàmque sedulò nos eidem cooperari debeat, in præsentì exhortatione ostendemus.

I. Parturitiò
vovi he-
minis,

I. *Filii mei quos iterum parturio*, O prima mater nostra Societas dum nos in Domum probationis admittit, velut in sinum suum recipit, ut nos parturiat, & è mundanis, religiosos regeneret: nam ut ait A. R. P. Joannes Paulus Oliva lib. 7. *Stromatum*: Sinus Ordinis facti, Domus est probationis, in qua Societatis Filii concresecunt & efformantur. Idque toto biennio; aliis Religiosis, intra claustra manentibus, sufficit annus; nobis in campum contra Dæmonem, carnem, & mundum prodeur, non sufficit; sed biennium omninò necessarium est, in quo concresecamus & efformemur in viros religiosos, donec emissis votis nascamur. Malum proinde signum est, si Novitius ante biennii finem exire gestiat, aut ad finem anhelet; *Va Tyrone*, ait dictus Pater Oliva loc. cit. *si Tyrocinium oderit: parturiri recusat, si ead festinat; abortus autem est festinatus in lucem, imò in sumulum partus: Ex utero transfertur ad sumulum, qui citò erumpit ex utero: Citò languet, qui citò prodit stros.* Ita ille. Non ergo festi-

nandum Novitiis; futura enim ætatis lineæ ducuntur in Tyrocinii utero; ne illos veluti præcoces flores tentationis pruina decoquat.

Hoc autem biennio durante: Mater nostra Societas,

Primò: Nos parturit, nos format, nos sicut nutrix nutrit, lacte Doctrinæ Christi, sicut Apostolus ait: *Tanquam nutrix fovet filios suos*, magnâ benignitate & mansuetudine; nos educat, instruit, docet, dolat, superflua instar sculptoris resecat, colores vividos virtutum, instar pictoris, apponit, secundum regulas versat, probat, exercet, & ut milites Tyrones circumagat.

Secundò: Diligentissimè suis proli- bus invigilat, ut eos benè efformet: Instar Struthionis de quo Plinius l. 9. c. 10. refert, quod ova sua spectando & oculis irretortis intuendo fovet: Quot oculis Societas suos Filios aspicit & custodit; non solùm Reëtorum; sed aliorum quoque Officialium oculis? imò tot oculis, quot sunt Novitii?

Tertiò: Instar Gallinæ non calore naturali; sed supernaturali amore pullos suos fovet, sub alas congregat, tepidos excitat, frigidos calefacit, scalpendo & terram unguibus removendo, docet pabulum spirituale querere; contra tentationes Milvorum stygiorum se defendere.

Quartò: Instar Aquilæ: quæ ut dicitur Deur. 32. 11. *Provocat ad volandum pullos suos & expandit alas.* I. Provocat Societas pullos suos ad volandum in cælum pennis meditationis, piis suspiriis, ac motibus anagogicis, seu sursum tendentibus affectibus, ad volandum

ad montem perfectionis, per viam humilitatis, mortificationis, obedientiæ, aliarumque virtutum. 2. Ut docet Ambrusius l. 2. de Salomone, *Aquila pullos suos exponit soli, ut irretitis oculis eum aspiciant, aliàs ut spurios ab ungue dimittit & abjicit: ita Societas suos Filios exponit Soli Justitiæ Christo Domino, ut meditando, ejus vitam oculis immotis intueantur & imitentur, quod nisi fecerint, velut spurios abjicit.* 3. Ut docet S. Hieronymus: *Inter ceteras amantes maximus est aquilarum in pullos amor, amethystum collocant inter pullos, quo omnia venena superentur.* Maximo suos Societas amore complectitur, eisque tradit amethystum timoris Domini, præsentia divinæ, aliorumque alexipharmacorum, quibus haud difficulter contra peccati venena sese tueantur.

Quintò: Instat Ursæ, quæ ut memorat Aristoteles. l. 7. Histor. animal. c. 17. Parit animal, velut carnem informem, quam linguâ solâ lambendo efformat: Societas, pari modo, proles suas informes, linguâ efformat: carnem & sanguinem his adhaerentem, aut potius eas carni & sanguini nimium agglutinatos linguâ avellit, oculos, manus, pedes, ceteraque membra distinguit; quid enim agit aliud tot exhortationibus, tot conferentiis, tot privatis alloquiis & instructionibus, nisi ut linguâ quasi lambendo efformet, & è mundano religiosum efficiat? nec postvora lambere cessat, sed monet, hortatur, corripit, &c.

Cum ergo tantam optima Mater nostra Societas curam, laborem, industriam & vigilantiam adhibeat? An

non par est, nos quoque pari diligentia instructionem excipere, ad praxin eam redigere, distortos mores corrigere, Matrem nos sic amantem vicissim unicè redamare; beneficia collata agnoscere; ne animi mentis grati notam incurramus, & velut proles spuræ dimittamur? Quod si verò quis, quod abut, è nobis reperitur; qui post tot instructiones, post tot exhortationes, post tot meditationes, aliæque exercitia quotidiana, veterem hominem non exuat; sed maneat in antiqua pelle mundana; an non ejusmodi meritò mater deserat, pro suo non agnoscat, eique ingerat: *Quid ultra debui facere & non feci?*

II. Societas Filios suos non solum parturit, sed etiam nutrit, custodit, formatur, mundat, polit & ornat. Humbertus in Instic. vit. spir. l. 5 c. 2. docet *Novitiorum Magistrum, debere se exhibere Matrem, benignitatem ostendendo, ut eum Tyrone non refugians, sed ad eum tanquam ad sinum Matris recurrant.* Quanta curâ, vigilantia, suavitate & charitate id præstat benignissima Mater nostra Societas? Quam sedulò nos in Tyrocinio custodit? quam providè & frequenter cibo spirituali nos reficit? quam patienter imbecillitatem nostram sustentat? quam maternè necessaria omnia, sive corpori sive animæ, administrat? quam studiosè nos animat, comit, polit, & exornat?

Verè pater Matris instat, nobis tanquam parvulis, Societas omnem diligentiam & sollicitudinem impendit. Pueri primo & secundo vitæ suæ anno, à tribus periculis probè custodiendi sunt à Matribus; scilicet, ab igne, ab aqua

II.
Educ
matr

æqua & à fovea. O quoties mitis Mater nostra Societas, nos hortatur ad patientiam & charitatem, contra mala pœna, ne igne iræ bona spiritalia amittam⁹! *Qui impatiens est, sustinebit damnum.* Proverb. 19. 19. O quoties nos monet ad temperantiam, ne in aquam voluptatis nos immergamus! Vult Pharao Parvulos in flumine mergi. Exodi 2. 4. O quoties docet, ut à foveâ illâ nobis caveamus, in quam societas incidimus! *Beatus vir qui non est lapsus verbo ex ore suo* Eccli 14. 1.

Matribus incumbit parvulos suos mundare à sordibus; quàm sollicitè Tyronibus suis id officii impendit blanda Mater Societas? dum de modo peccata per exhomologefin expiandi, sedulò etudit: dum ad frequentem peccatorum confessionem admittit, ut omni tempore candida sint eorum vestimenta spiritalia. Dum à peccatis in vita seculari perpetratis deterret; ne Tyrones sui serant inter spinas: *Nolite serere super spinas.* Jeremiæ c. 4. Spinæ sunt peccata, quæ pungendo mentem cruciant, crescendo cum segete bonorum operum, eam suffocant & incendio infernali materiam ministrant.

Matres assolent filiis suis crebrò lac, cibumque prabere; ut crescant & augeantur. Quoties Societas mater liberalissima Tyronibus suis cibum spirituale ministrat? Quot exhortationibus & conferentis quavis hebdomade, quot monitionibus & correctionibus in dies eos denuo reficit? abundè implens illud Christi Domini Mandatum: *Paste agnos meos.* Joan. ult. Tria reperiuntur hominum genera, quæ diu absque cibi

sumptione esse nequeunt, quin graventur: nimirum parvuli pueri, convalescentes à gravi infirmitate, & Itinerantes. Quid sunt Novitii nisi parvuli pueri, nondum primum aut secundum vitæ religiosæ annum egressi; quibus sollicitè præcavendum, ne cibi spiritalis defectu patiantur; & merito conquerendum sit: *Parvuli petierunt panem & non erat qui frangeret eis.* Quid sunt, nisi infirmi non unâ, sed multiplici infirmitate laborantes, idèòque necesse est frequenter eos cibo refici, ut vires resumant. *Cùm acciperet cibum, confortatus est.* Quid sunt, nisi itinerantes, qui longam & arduam viam, in caelestem scilicet Patriam aggressi sunt? idèòque crebrò reficiendi, ne labori succumbant. *Si dimisero eos jejunos in domum suam, deficient in via.* Matth. 16.

Denique Societas instar dulcissimæ matris, Novitiorum suorum, tanquam parvulorum, imbecillitatem supportat, defectus patienter tolerat, in omnibus tentationibus solatium impertit, operi divinæ gratiæ orationibus suis illis impetrat, eos instar virgæ flexilis & curvæ dirigit & inflectit, moribus modestis & religiosis exornat, virtutibus condecorat, nullumque maternæ curæ & providentiæ officium intermittit; ut merito cum S. Augustino asserere valeat Homil. 26, inter 30. *Me putate matrem esse animarum vestrarum, & ita vos velle componere (sicut mater filiam propriis manibus componit & ornat) ut in vobis nec macula, nec ruga possit ante tribunal aterni judicis apparere? Animabus enim vestris, non solum ornamenta, sed etiam medicamenta desiderans*

providere, studio disjuncta consuere, conscissa
 scire, vulnerata curare, abluere sordida,
 reparare perdita, & ea qua sunt integra,
 spiritualibus margaritis exornare.

Tam igitur benevolæ & maternæ
 charitati ac sollicitudini, quàm filiali
 amore, quàm sedulo obsequendi studio,
 nos, Charissimi, respondere & cooperari
 oporteret: ut ab igne, aquâ & foveâ præ-
 dictâ nos custodiamus, animas nostras
 à peccatorum sordibus & spinis emun-
 demus, lac, escâsque spirituales, à matre
 præbitas, avidè arripiamus, atque
 ad allumendum, conservandum, augen-
 dumque omnigenâ virtutis ornatum,
 strenuè collaboremus: idque tamdiu,
 donec formetur Christus in nobis,
 id est, mores, & vita Christi in nobis
 resplendeat.

III.
 Intro-
 ductio for-
 mæ Christi.

III. *Donec formetur Christus in vobis.*
 Id est, donec homo vetus exuatur, &
 induatur Christus, donec veteris Adami,
 seu hominis mundani forma deleatur &
 novi ac spiritualis forma introducatur,
 seu donec in vobis reperiat spiritus
 Christi, vita Christi, mores Christi,
 actiones Christi, virtutes Christi:
 atque ita sitis Christo conformes &
 vivæ ejus imagines, ad Christi proto-
 typone efformatæ, quemadmodû imago,
 sigillo quoque, cerâ exactè imprimi-
 tur. Præclare more suo id elucidat
 S. Ambrosius L. de Isaac & Anima, c. 8.
Ilic (in Cruce, in Baptismo, addo in reli-
 gione) *parturivit te mater tua; ibi renasci-
 mur: Pariuntur enim in quibus Christi
 imago formatur: Unde quoniam formatus
 in sponsa, Christum erat, ait: Pone me ut signa-
 culum super cor tuum, ut signaculum
 super brachium tuum: Signaculum Christus*

in fronte est, ut eum semper consteamus;
 in corde, ut semper diligamus; in brachio,
 ut semper operemur, ut si fieri potest, tota ejus
 species exprimat in nobis, ipse est signa-
 culum nostrum, quem Pater signavit Deus,
 Hactenus Ambrosius. Christus ergo,
 ut ait S. Doctor, & quidem

Primò. *Est signaculum in ore, ut eum
 semper consteamus, ipsum laudemus,
 glorificemus, de ipso loquamur,
 non de mundi vanitatibus, 2. Signa-
 culum in fronte est, ut eum non eru-
 bescamus, nec ejus Doctrinam & Evan-
 gelium; quemadmodum Apostolus
 dicebat & exemplo ejus, B. Stanislaï
 Frater Paulus: Non erubescas Evangelium;
 non paupertatem Christi, non mendica-
 te ut Christus, non laborare ut Christus,
 non vilibus vestibus indui, non opera
 humilia exercere, non subijci & obedire.*
 Et hoc est non erubescere Evangelium.

Secundò. *Sigillum Christus in corde
 ut semper eum diligamus: Ut eum semper
 gestemus in memoria, de eo jugiter
 cogitando & in præsentia ejus ambu-
 lando; in intellectu eum magis
 magisque cognoscendo; in voluntate
 ei bene volendo, eum super omnia
 diligendo in spiritu; ex ejus spiritu
 vitam instituendo.*

Tertiò. *Sigillum Christus in opere
 in brachio, in manibus, ut semper ope-
 remur pro Dei gloria; veluti Christus.
 Item in omnibus operibus externis
 Christi mores exprimamus, comedam⁹
 ut Christus, laboremus ut Christus,
 geramus nos modestè in omnibus
 ut Christus, sobriè ut Christus, piè, justè,
 humiliter, manserè, donec integrè &
 non ex parte formetur in nobis Christus.*

Nani

Nam si ex parte, abortus est: Si lingua spirituali careamus, abortus est: Si praxi meditandi, spiritu devotionis, orationis, mortificationis careamus: Si fervore laborandi pro gloria Dei destituti simus, velut homo sine manibus, abortus est, monstrum est, seu ex parte mundanus, ex parte religiosus.

Quapropter ne id accidat; cooperemur strenue cum sollicita matre nostra Societate & hoc biennio laboremus ac in eo toti simus, ut hominem mundanum exuamus, & Christi formam induamus: non anhelemus ad finem, non citius exire optemus, ne floris precocis instar pereamus. Gaudeamus: oculus à matre nostra nobis in bonum nostrum invigilari. Discamus volare

per viam virtutum, aspiciere Solem Justitiae in oratione, carni & sanguini mori, ignis iracundiae, aquae voluptatis, foveae pristinorum peccatorum pericula fugiamus: Alimoniam spiritualis, à matre nostra, Societate J E S U, tam amanter & largiter oblatae, semper esuriam, sitimque praeferamus; spinas vitiorum & peccatorum evellamus; ornamenta & cimelia virtutum, nec non antidota morborum nostrorum avidè arripiamus &c. Donec in corde, ore, opere formetur Christus in nobis, ejusque perfecta imago, veluti sigillo in cera, in nobis exprimatur, & dicere queamus cum Apostolo: *Pro ego jam non ego; vivit verò in me Christus.*

EXHOR-